

ANUL XXII — NR. 16 (932) — 14 APRILIE 1973

Flacăra

DIALOG
PESTE VEAC

Cinicul
birocratism

NICI MUNCĂ FĂRĂ PÎINE,
NICI PÎINE FĂRĂ MUNCĂ

Urmașii lui Sitting Bull
ridică tomahawkul

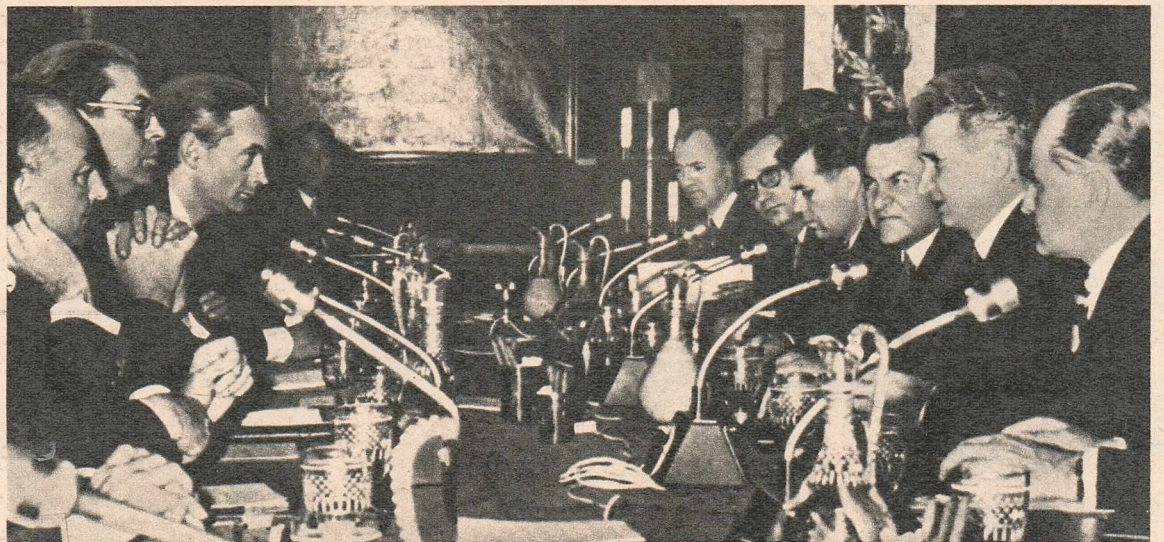

CE PROFETIM,
CE PROFESĂM
«Războiul
încetării
focului»

Președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu, împreună cu familia regală a Olandei.

În timpul convorbirilor oficiale. ▶

VIZITA PREȘEDINTELUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN OLANDA

Pe străzile Amsterdamului. ▶

În pagina 32 comentariul: «România și Olanda»

NICI FĂRĂ

MUNCĂ PÎINE,

NICI PÎINE FĂRĂ MUNCĂ

Cînd tovarășul Ceaușescu a rostit aceste cuvinte, cînd acest om al dreptății și al marelui curaj politic a pus în fața partidului și a țării această sumă a înțelepciunii socialiste, o întreagă istorie a luptei pentru echitate a fost re-deșteptată și emulația socială, competiția valorilor, lupta cu vechiul, atribute de care avea atîta nevoie societatea noastră, au fost puse mai mult în drepturile lor, urmînd ca fiecare din noi, la locul său de muncă, să aplice — dar într-adevăr să aplice! — nu cu vorbe, ci cu fapte principiul acesta dinamizator și înțelept: «Nici muncă fără pîine, nici pîine fără muncă!» Adică de ce să primească unii pîine fără să muncească pentru ea? Adică de ce să nu primească aceia care muncesc și care creează, aceia care se situează în primele rînduri ale dezvoltării naționale, aceia care se consumă mai repede prin actul curat al dăruirii, ceea ce merită pentru munca lor, pentru dăruirea lor, pentru arderea lor intensă? Adică de ce, indiferent de cît dai societății, ea să-ți dea ce-ți trebuie și uneori mai mult decît îți trebuie? Adică de ce să primești la fel cu cel care dă mai puțin decît tine semenilor și patriei? Sînt întrebări pe care orice revoluționar și le pune.

Considerarea acestei lozinci socialiste drept un principiu de căpătîi al sistemului nostru de valori sociale constituie una dintre garanțiile dezvoltării rapide a României, unul din semnele bune ale viitorului nostru. Noi știm cu toții că pîinea noastră nu este infinită. Ea este istoricește limitată și multe catastrofe și multe rele evenimente ale istoriei au prescurtat, de-a lungul timpului, această pîine. Astăzi, sîntem în poziția celor care-și plămădesc mai marea, mai gustoasă și mai îndestulătoare pîine a viitorului. Dar pînă atunci, pînă cînd vom avea exact cît trebuie, exact cît s-ar cuveni, la limita de sus a pretențiilor noastre, trebuie să trăim cu pîinea prezentului. Ea e cită e. Fericiți de a ști că e a noastră și că astăzi de noi, românii, depinde dreapta ei împărțire, sîntem — iată! — chiar în situația de a o împărți după legile și judecățile noastre. Independența națională, libertatea țării, dreptul poporului suveran de a decide asupra drumului său iau chipul — cînd e vorba de pîine — al unor măsuri exacte, care-și cer, la rîndul lor, dreptul de a acționa și de a împărți Pîinea, ce aparține unei întregi națiuni, așa cum se cuvine fiecăruia dintre fiii ei. Pîinea noastră nu e infinită, dar sentimentul satisfacției nu va lipsi din sufletele noastre dacă vom ști să traducem în fapte concrete acest principiu, conform căruia pîinea măsoară munca.

Era nevoie de o improspătare a competiției valorilor, era nevoie de noi elanuri, era nevoie de o retrizare a luptei noului. Și principiul acesta dă elan nou, reimprospătează elanuri și introduce mai hotărît în atmosfera socială criteriul valorii, fără de care nu pot fi concepute etica și echitatea socialistă.

«Nici muncă fără pîine, nici pîine fără muncă» înseamnă chemare la muncă, în virtutea unei juste răsplăți. Nemaioferind ceea ce nu li se cuvine celor ce nu muncesc la nivelul pîinii pe care o au, sporim cu mult șansele de a putea răsplăți, realmente, pe cei ce muncesc. Împărțim pîinea noastră și simțim că e a noastră cu adevărat, prin aceea că sîntem atenți cum o împărțim.

În aerul ultimilor ani, această idee plutea fără tăgadă. Cînd tovarășul Ceaușescu a spus-o, trebuie să recunoaștem că domnia-sa a denumit, cu aceste cuvinte, un vechi deziderat socialist și starea noastră de spirit, starea noastră morală. Aveau nevoie de acest principiu, pentru că aveau nevoie de asigurarea unui raport direct între pîine și muncă, între ceea ce primim și ceea ce dăm societății. Firește, niciodată un adevărat patriot nu va uita că trebuie să dea mai mult decît primește, dar niciodată un adevărat revoluționar nu va accepta să vadă că oamenii care muncesc mult cîștigă puțin, iar cei care se fac că muncesc cîștigă mult. Nu poziții convenabile pentru persoane, ci un principiu generator de dreptate și de corectitudine, un principiu care să asigure pîinea pentru toți, începînd cu cei mai buni, cu cei mai harnici, cu aceia care produc pîinea, adică toate bunurile materiale și spirituale ale națiunii, asta înseamnă «nici muncă fără pîine, nici pîine fără muncă!»

Cumpăna dintre muncă și pîine se cuvine să fie dreaptă!

Adrian PĂUNESCU

Taina unei insule

Am fost în Insula Mare a Brăilei, despre care am crezut că știu foarte multe, cum se întîmplă cu locurile și oamenii despre care auzim vorbindu-se des. Am fost în Insula Mare a Brăilei duminică trecută și mai înainte am trecut pe la consiliul popular ca să aflăm ce mai e nou cu apele din Cîmpia Brăilei, prim-vicepreședintele consiliului, tovarășul Ilie Marinache, era ca de obicei la post, de la el am aflat că apele sînt în retragere și au început, acolo unde este posibil, lucrările agricole, dar mi-a spus prim-vicepreședintele, ce este fantastic este această Insulă Mare a Brăilei care, deși în luncă, n-a reținut un strop de apă, omul ăsta, Loris Stăncescu, care a întocmit proiectul insulei a fost extraordinar cu această lucrare.

N-am știut nimic despre Insula Mare a Brăilei, și cine n-a văzut-o niciodată n-are cum să-și imagineze această unică priveliște, cît pare de extraordinară ochiului această întindere neagră bolovănoasă, netedă ca o masă de biliard, o masă de biliard lungă de 65 de kilometri, adică distanța București-Ploiești, și lată de 20 de kilometri, tăiată într-o margine de peretele albastru al bătrînilor munți ai Dobrogei, iar în cealaltă parte de albia galbenă a Dunării.

E de necrezut că în campanii aici se mănîncă zilnic 25 000 kilograme de pîine, dar explicabil cînd aflăm că tot zilnic aici se încarcă și se expediază 20 000 000 kilograme de cereale. Două luni vara, două luni toamna, pornesc din satele Oașului, Doljului, Vrancei, Bacăului cincisprezece mii de țărani cu neveste și copii, se înghesuie în curse și personale, călătoresc ziua și noaptea, uneori zile și nopți, mănîncă pîine dunăreană să facă pîine nouă. S-a muncit spornic și s-au cîștigat bani buni în insulă.

Trecem, fugim pe lîngă un canal de scurgere a apei, apă să fie, că peștii se adună, s-au adunat și oamenii, e duminică, soare, pe mal se ridică catarge de undițe, în iarbă zac

bicicletele, motorele, motocicletele, căldările și sacii de plastic, deocamdată sînt goi, peștii vin nu vin, treaba lor, pescarii pun ordine în chestiunile edilitar-gospodărești ale orașului, discută meciurile de după-amiază și se gîndesc la țuica de la «Ostrov» — funcționarii, pensionarii, o parte din muncitorii orașului. Pentru cei din Insulă astăzi nu e zi de odihnă. Mercurul termometrelor din sol se ridică la gradația optimă pentru începerea semănturilor. Tractoriștii, șoferii, tehnicienii, inginerii au ieșit pe tarla, probează, măsoară, erbicidarea a fost terminată, încearcă mașinile, iar unii chiar seamănă. Ca să vezi toate acestea trebuie să privești cu atenție, tractoarele se disting, oamenii sînt înghițiți de brazde.

Oamenii cînd vin? Întreb. Care oameni? Oamenii, spun, oșenii, vrîncenii... De anul ăsta nu mai vin. Lucrările au fost mecanizate în totalitate, nu se mai prășește, se erbicidează, or mai veni spre toamnă vreo mie de oameni pentru muncile necalificate. Mi-ar trebui pagini întregi ca să descriu inventivitatea inginerilor din Insulă, agregatele pe care le-au creat cu mijloace proprii, adaptările pe care le-au făcut mașinilor, unele rezolvînd ad-hoc probleme neelucidate chiar de Institutul de cercetări pentru mecanizarea agriculturii. Nevoia i-a împins, am auzit undeva. Lipsa de oameni, adică, nu neg, o explicație trebuie să existe, mă gîndesc totuși la ferma experimentală, la soluțiile noi care se încearcă, unele aduse direct de la Fundulea și probate înaintea CIOS-ului (Comisia de încercare și omologare a soiurilor), o încercare CIOS durează trei-patru ani și aici nu e timp de așteptat, după trei-patru ani soiurile se mai întîmplă să fie depășite, mă gîndesc la nevoia care i-a obligat pe specialiștii de aici să schimbe structura culturilor cînd rezultatele obținute la porumb erau atît de apreciate (trei ordine obținute), de ce a fost nevoie să fie încercate culturi și mai rentabile și admit, sînt forțat să admit, că în afara nevoii a mai fost ceva, poate omenia, poate nevoia de autodepășire, poate și una și alta și multe altele.

Insula Mare a oamenilor Brăilei.
Ajungem în sfîrșit la o fermă, ferma Lunca. Oază albă pe negrul tarlalei. Cei pe care îi căutăm sînt plecați pe cîmp. În direcția mîinii întinse eu nu văd nimic, dar omul care ne indică drumul n-are nici o nesigurantă. Înainte de a pleca mai departe, ne odihnim cîteva clipe la umbră. Fereastra dă în curtea interioară acoperită cu plasă de sîrmă. De ce? mă interesez. Mini-zoo, mi se răspunde.

O curte, cîteva metri patrați între două corpuri de clădiri, o plasă de sîrmă drept acoperiș, jos, pe pămînt, cuști, adăposturi din scîndură și tablă, forme de relief diverse. «Cobai?» «Întocmai». «Dar de ce așa mulți?» Sînt nedumerit și pe bună dreptate, peste trei duzini de cobai în mijlocul Insulei Mari. Tovarășul inginer Oprea n-a adus decît doi, dar se înmulțesc mai ceva ca iepurii. Porumbei, păuni, fazani. Zilele următoare va aduce și șerpi. De jur împrejur inginerul Oprea a plantat copaci țuica aduși de la ferma experimentală Baldovinești. Primii copaci pe care îi văd pe Insulă, un fel de molizi stufoși și deși. La ce-i folosesc?

— Ca să nu fie singur.

2

Mai jos de rădăcina grîului

Au trecut, cred, peste douăzeci de minute de cînd în spate am auzit bătaia metalică a porților coliviei-lift urmată imediat de clopoțelul liftierului. Noi am urcat ultimii — inginerul-șef al minei Burloaia și cu mine. E foarte sever inginerul Gheorghe Rău și are ochiul ager. Jos, în timp ce minerii se grupau fiecare după orizontul unde își are abatajul, a descoperit rapid cîteva neglijențe și a trimis trei ortaci la suprafață. Acum merge în față, ușor adus de spate, pare să fi uitat de prezența mea fiindcă de la un timp nu mai privește înapoi. Mă împiedic de șinele vagonetelor, restabilirea echilibrului înseamnă jocul mîinilor pe pereții alunecoși și imediat, ca o reacție la mușcătura de ghiață a apei, conștiința că mă aflu în viscerele muntelui.

Pe inginerul Rău l-am cunoscut chiar în seara sosirii mele în Baia Borșa. Aparținem aceleiași generații, funcția de inginer-șef o deține cu dispensă de vechime. M-a invitat la o horincă și am primit. Doi mineri s-au așezat lîngă masa noastră. «Vin de la înmormîntare», a zis inginerul. Nu știam cine a murit și nu l-am întreat. Mai tîrziu n-am rezistat totuși: De ce n-ai fost și dumneata acolo? N-a răspuns în nici un fel. N-aș fi înțeles.

Erau tăcuți în această dimineață minerii în fața cajei liftului. Doar cei tineri erau mai volubili. Fiecare sosire a liftului însemna din partea acestora ruperea rîndurilor, dar mîinile bătrînilor din față, suficient de lungi, îi înșfăcau de guler și-i readuceau în front. Nu scoteau o vorbă minerii, nu se împotriveaua novicii. Unde or fi acum cu toții?

Nu se aude decît clipocitul apei sub cizmele de cauciuc, becurile electrice luminează aceiași pereți bătuți în fier și beton, senzația e de tunel și chiar tunel e, poate ceva mai îngust. «Vezi dumneata, mi-a zis la despărțire prietenul meu, copilul, peste cîteva timp trebuie să-l dau la

școală...» Ingerul a fost detașat de la Baia Mare pentru un an. Mina Burloaia nu-și realiza planul de mai multă vreme. În această perioadă el a reușit s-o aducă în situația de rentabilitate. Peste cîteva timp va trebui să plece și nu este încă hotărît. Aștepta de la mine un sfat. Acum îi privesc umerii aduși și-mi amintesc că nu i-am dat nici un răspuns. Am adormit gîndindu-mă la cuvintele lui și la ora cînd m-a trezit telefonul. M-am îmbrăcat la repezeală și m-am grăbit spre stația de autobuz.

Nu mai avem lumină electrică, un timp am crezut că e vorba de un simplu pasaj de trecere, de o galerie în lucru, orbecăim cu lămpile pe piept, tunelul a devenit o gură de canal, caut cu piciorul prin apă șinele de vagonet, au dispărut, ca și armătura TH de pe pereți, inginerul îndreaptă lanterna spre perete, în cercul alb apare malul sfîrîmicios, minereul, negru ca cernoziomul, bun al suprafeței pămîntului, de partea cealaltă piatra muntelui, piatra pe care o cunosc, roca atît de pitorească la suprafață, minerii au botezat-o aici «steril».

Malul sfîrîmicios este un filon, se întinde în sus și înainte, va fi încercuit de galerii, filoanele nu se găsesc pretutindeni, acesta e rolul galeriilor, să le delimiteze, în ele intră minerii, le întăresc, ridică stîlpi de susținere, pîntrund în minereu cu abataje, îl dislocă prin explozii, îi produc caverne, îi macină rezistența și legătura cu trupul muntelui, pentru a-l prăbuși în cele din urmă și a-l transporta la suprafață. Deocamdată toate aceste lucruri le bănuiesc doar.

Urcăm o scară de lemn într-un horn gros cît să se strecoare un singur om, frumoșii mei pantaloni de miner sînt plini de noroi, mîinile caută în jur alte puncte de susținere, se afundă în clisă, scara se clatină, dar n-are unde să se prăbușească, prea e îngust orificiul, mă ridic pe un parapet, condiția fizică mă părăsește, mă întreb cît cîștigă un miner, urmează o altă scară, un alt horn parcă și mai îngust, inginerul a dispărut, dedesubt se cascadează unii hău, lanterna e prea slabă ca să ajungă pînă jos, în sus negrul hornului și galbenul scării, un alt parapet cît o nișă și o altă scară.

Sus, adică undeva în munte, ajung transformat într-un miner autentic, așa cred eu, aș fuma o țigară, îmi pare rău că mai devreme l-am refuzat de inginer, dar chiar dacă n-ar fi interzis, tot n-aș putea, din cauza noroiului de pe mîini. Sufiu din greu, dacă aș avea o oglindă m-aș vedea ori foarte galben ori foarte negru, de la un timp nu mă mai ferisem și folosisem și fruntea la cățărăt, disting primii oameni, mă uit la ceas, a trecut o oră și jumătate, nu e nici cald nici frig, dar minerii sînt transpirați, miroase a praf și carbid, observ mai bine locul, un fel de grotă, n-avem unde să ne mișcăm din pricina birnelor de lemn încrucișate pe verticală și pe orizontală, de jur împrejur minereu, sus, în fund, a avut loc o prăbușire, inginerul e drastic, mă interesez cum se numește locul unde mă găsesc și aflu surprins că grotă aceea strîmță, întunecoasă, plină de scînduri și lemne, locul acela unde am întîlnit, credeam eu, din întîmplare primii mineri, este abatajul. Deasupra este muntele, sub noi, hornuri, nișe, și scări de brațe, cît să aibe abatajul? cîteva metri patrați, patrați — vorba vine, fiindcă nu sînt de nici un fel și sînt în toate felurile, și nu vreau să mă mai gîndesc la o eventuală revoltă a muntelui, ar fi de ajuns și o greșeală de calcul. Acolo, orice salvare pare cu neputință. Ciocanul pneumatic e pregătit de doi mineri, are peste patruzeci de kilograme, în program nu e prevăzută nici o perforare, demonstrația e făcută pentru ochii și stiloul meu și dacă aș încerca să-i împiedic, intervenția mea «de-afară» ar părea aici un răsfăț și o impietate? Abatajul se umple imediat de praf, brațul minerului tresare convulsiv, dar stăpînește forța pneumaticului, fruntea se acoperă de broboane, aș tuși dar știu că asta i-ar aminti inginerului faptul că n-au fost respectate normele de securitatea muncii, folosirea lor, mi s-a spus încă din birou, elimină orice urmă de praf — inamicul numărul unu al muncii de miner, silicoza.

Și poate tocmai aceste măsuri de securitate (împreună cu alte măsuri de stimulare și cointeresare) au făcut ca în ultima vreme meseria de miner să nu mai fie aleasă doar în funcție de tradiție familială, anul acesta s-a înregistrat pentru întîia oară un excedent de oferte de brațe de muncă. Dar pentru ca aici, în măruntaiele muntelui, procentul de siguranță să atingă cotele maxime, este nevoie ca la suprafață munca de concepere și organizare să fie înfăptuită de specialiști cu cea mai înaltă calificare și cu o îndestulătoare experiență.

La mina Burloaia prietenul meu cu dispensă de vechime e șef, iar ceilalți cinci ingineri sînt toți stagiați și cu totul alte semnificații dobîndesc cuvintele directorului exploatareii pe care l-am întîlnit la Baia Mare, în drum spre Petroșani, unde își susține examenul de doctorat, și care îmi spune: Eu așa înțeleg hotărîrea ultimei Plenare, adică toate schimbările astea, care se fac, au un rost: producția. Cred că am căzut cu toții de acord, cînd altcineva, care asista la discuție, a propus să considerăm problema omește, fiindcă oamenii de care directorul are nevoie la Borșa și-au dat obolul minei, iar acum au și ei case, familii, copii, prieteni, nu-i poți obliga să renunțe la toate acestea. Am fost de acord sau în orice caz n-am văzut atunci nici o altă ieșire.

Minerul își termină demonstrația. Întreb pe cineva din apropiere: De unde sînteți? «Din Repede» — mi se răspunde și aflu că Grigore Bejerea se trezește în fiecare dimineață, la ora două, străbate cîteva kilometri pe jos pînă la autobuz, deci aproape cinci ore pe drum, în stații, în autobuze, ca să lucreze șase ore în mină.

Sămăriteanu Alexandru a renunțat la navetă. Are o cameră la bloc, în Baia Borșa.

— De cîți ani lucrezi în mină, tovarășe Sămăriteanu?
— De vreo zece.

De zece ani ortacul își vede soția și copiii o dată pe lună.

— De ce nu-ți aduci soția în Borșa?

— A fost. Nu i-a plăcut. A zis că nu-i obișnuită să cumpere ceapă de la Aprozar și piine de la Alimentara.

Borșa va deveni, mi s-a spus, în scurt timp principalul centru minier al județului. Un oraș se poate construi ușor, un centru muncitoresc mai greu, deoarece în ultimul caz nu se demolează case, ci mentalități. Și minerii borșeni au dreptul la amîndouă fiindcă, așa cum spunea un miner, «din satul meu, din Baia, am venit mulți, ceilalți au ieșit la pensie sau au intrat în pămînt».

Omește vorbind, cum propunea acel «altcineva», inginerii cu case în Baia Mare sînt chemați aici nu numai ca să dea indicații, ci și pentru ca să asigure orașului personalitatea de care are nevoie, climatul necesar, climat care nu poate fi asigurat numai cu stagiați și nici nu se rezolvă de pe o zi pe alta. Atunci n-ar mai fi nevoie să vină însuși primul secretar al județului, pentru a rezolva problema autobuzelor sau a pîinii în magazine.

La ieșirea din mină îmi dau seama că inginerul Gheorghe Rău este mai obosit decît mine. Mai înainte îmi propusesem ca afară să-l întreb în ce fel el și minerii reușiseră ca după aproape doi ani mina să-și realizeze planul de producție. Am renunțat la întrebare.

3

Timpul țării, timpul nostru...

O primă condiție, ca să înțelegi cît de cît, tu, profan, ce se petrece aici, la Uzina de mașini grele-București: să-ți redimensionezi felul de a privi lucrurile, să-ți adaptezi viziunea — și cea interioară chiar — la alte proporții ale produselor minții și mîinii omește, cele ale gigantescului. Iată exemplul, dacă-l doriți: aici, prețul bălăiei noastre cu timpul este un turboagregat peste plan. Notez cu calm această informație, — pe care mi-o oferă directorul tehnic al centralei, dr. ing. Valentin Cosoroabă —, notez că asta înseamnă cincinalul dus la capăt în 4 ani, 6 luni și exact 13 zile, și pe urmă țîn, ca tot reporterul conștiincios, să aflu ce va da economiei țării această turbină de 300 MW. Aflu: energia electrică de aci e cam tot atîta cîtă produce hidrocentrala de pe Argeș. Deci țara va căpăta în dar, de la muncitorii acestui colos industrial, lumină și forță cît îi pot oferi un an de zbatere cu folos a apelor Argeșului. Șocul acestei informații poate fi egalat numai de imaginea acestui gigant aflat acum în probe, înainte de a fi expedit la termocentrala de la Rovinari: 27 metri lungime, rotoare așezate cap la cap, trăgînd la greutatea preț de 100 tone și învîrtindu-se cu 3 000 de rotații pe minut. Vă spuneam: aici, dacă vezi lumea cu măsura obișnuită a lucrurilor, degeaba, n-o poți pricepe.

Cu trei asemenea giganti egalezi energia electrică produsă la Porțile de Fier: notez și această precizare. Pentru că apoi curg de la sine întrebările: «Dar uzina e tînără, tovarășe director, abia 10 ani de existență, oamenii sînt tineri și ei — 22 de ani media de vîrstă, experiența nu foarte consolidată, mina de lucru calificată, puțînă, angajați în fiecare an cîte 1 000 de noi muncitori — cum de ați reușit sau, mă rog, cum veți reuși această performanță?»

Tovarășul director îmi explică. Eu notez totul, toate procesele tehnologice și soluțiile și formulele de organizare elaborate, dar nu găsesc de cuvînt să le redau aici. Nu știu cîți dintre noi, ca și subsemnata de altfel, le-ar pricepe exact semnificația tehnică. Înțeleg însă un lucru: că în toată această recalculare a forței mașinilor și a forței oamenilor s-a investit în primul rînd inteligență. Inventivitate. Gîndire neamorțită. Și mai ales conștiință. Conștiință și răspundere.

Cei doi secretari ai celor două comitete de partid existente în uzină, maistrul Constantin Stoianovici și tehnicianul Gheorghe Voinea (primul, de la secția alternatoare, celălalt, de la oțelărie-forje), mă fac să pătrund într-un domeniu în care mă simt mai la îndemînă: cel al relațiilor dintre oameni, al conștiinței comuniste a oamenilor. Șapte sute de muncitori de mare experiență au luat pe lîngă ei, să-i calibreze sau să-i perfecționeze, 700 de ucenici. Își conduc gigantul cu o liniște și concentrare desăvîrșite (un singur om poate foarte ușor rebuta, de pildă, la strunjire-finisare, un rotor care costă frumușica sumă de un milion și jumătate!), și-l învață și pe tînărul de lîngă ei meserie. Cînd a fost nevoie, frezorul Emil Grosu și strungarul George Popa au stat la mașină cîte 16 ore în șir. Iliescu Constantin a scos din Petre Doculescu un bobinator excepțional, iar cu proiectantul de S.D.V. Emil Marian, băiat tînăr, nici de 25 de ani, se mîndrește întreaga secție: «Îi merge mîntea fantastic» — îmi spune Stoianovici. Exemplele pot fi înmulțite, dar mă opresc aici.

— Și mulți dintre dumneavoastră locuiesc pe-aici, prin împrejurimi, prin cartierul Berchenilor, tovarășe Voinea?
— Destui, vreo mie de umegebiști, după cîte știu. N-ar fi destul deloc să fie mai mulți, cîci ni s-a mai întîmplat — și altora, și mie — să ni se dea case prin Drumul Taberei, în Titan, în Balta Albă... Timpul pe care îl înfruntăm și ne luptăm să-l cîștigăm în uzină îl pierdem apoi pe drum, în troleibuz, tramvai, așteptînd autobuzul etc. Ne irosim și nervii, și răbdarea. Mulți dintre aceștia sînt oameni de

intervenție, cum se spune, de care uzina ar avea nevoie să-i aibă mereu în preajmă.

— Stați o clipă, despre această pierdere de timp aș avea și eu ceva de spus. Și vă rog să notați și aceasta în articolul dumneavoastră.

— Poftim, tovarășe Stoianovici.

— Eu sînt de-ai casei, ca să zic așa, berceștii vechi și pătimăș. 50 000 sîntem cu toții. Adevărat oraș. Spuneți dumneavoastră la început o vorbă frumoasă, pe care am reținut-o și noi toți de la recenta Plenară a partidului: la noi în țară nu există «muncă fără pîine. Pîine fără muncă». Perfect: un principiu de viață cu adevărat comunist. Ei bine, eu am făcut, în trimestrul IV al anului trecut, 365 de ore pontate peste normă. Am pus și eu umărul să grăbim vremea din urmă, să facem mai multe în timp mai puțin. Și după ce aici gonim clipa, mă duc să-mi cumpăr pîinea — pîine bună, gustoasă pe la noi — și fac o coadă de jumătate de oră. Cinci centre de pîine la 50 000 de oameni! Se poate? Un singur «Magazin general» pentru tot Berceștii — alt ceas de coadă pentru orice fleac: se poate? Ca să-ți cumperi o cămașă iei troleibuzul, jumătate de oră la dus, jumătate la întors, cît mai pierzi cu cumpăraturile, iată două ore pierdute, două ore în care vedeai un spectacol, un film... Dar care film? Că n-avem nici un cinematograful în cartier, și nici un parc măcar în care să te mai destinzi și tu, într-o după-amiază de primăvară, ca aceasta! Adică, zic eu, cum vine treaba: tu învingi timpul și alții ți-l fură de sub nas? Pentru că, de fapt, lupta asta pentru cincinal — tot pentru noi o dăm, tot pentru viața noastră mai bună, nu-i așa?

4

„Să fie mai proaspătă!”

«Pîinea mai bună» are pentru noi valențe de simbol, de aspirație și, în același timp, capătă pe zi ce trece contururi de vis realizat. E de ajuns să treci prin orașul-grădiniță care s-a construit în anii noștri în preajma marii platforme industriale bucureștene «23 August» ca să-i simți realitatea.

Ce se întîmplă însă cînd coborîm de la simbolul pîinii la pîinea cea de toate zilele? Au oamenii muncii, ca recompensă pentru efortul lor, o pîine de cea mai bună calitate? O au zilnic pe masa lor?

Cutremurăm unitățile O.C.L. «Pîinea» ale cartierului Titan și culegem opinii. Chiar în poarta Uzinei «Republica» îl întîlnim pe șoferul I.T.B. Dimitrie Foișoreanu, grăbindu-se, cu o pîine sub braț, să plece în cursă.

— Sînteți mulțumit de calitatea pîinii?

— E foarte bună. Cumpăr și intermediară și albă, ce găsesc mai proaspăt. Sînt mulțumit.

La unitatea 628, din Piața Miniș, adresăm aceeași întrebare tovarășei Elena Orbuț, muncitoare la Întreprinderea poligrafică «Luceafărul».

— Sînt cumpărătoare veche la centrul acesta și vă pot spune că trei sferturi din cantitatea desfăcută aici e veche. Și calitatea lasă de dorit. Chiar cînd cumpăr pîine proaspătă, a doua zi e imposibil de mîncat, devine tărîtoasă, e acră.

— De multe ori pîinea e proastă, se învechește de a doua zi — ne spune Gherghina Manu, cooperatoare la «Arta populară», în pragul unității nr. 655.

Mai presus de orice, interesele patriei

A fi gata oricînd să îndeplinești foarte bine comenzile sociale înseamnă să te situezi pe linia întii a marelui front deschis progresului patriei. Și ce poate fi mai mare, mai sublim pentru fiecare om decît servirea țării? Țara este a noastră și noi sîntem ai țării. Tot ceea ce este bun și folositor țării este bun și folositor fiilor ei. Această relație are caracter de permanență și istoria a certificat-o ca principiu. Întotdeauna, în orice împrejurare, să punem mai presus de orice interesele țării și atunci pătrundem în minunatul univers românesc, în minunatul univers al umanismului socialist.

Pe primul plan al preocupărilor vom pune mereu dezvoltarea economică. Economia țării este ca orice organism viu: ea poate fi dinamică, sănătoasă, prosperă, și toate acestea se reflectă în nivelul productivității muncii, în gradul de eficiență. Dar și economia poate intra în suferință atunci cînd dezvoltarea sa nu reflectă necesitățile reale, cînd nu are un rol prospectiv și rămîne la un tradiționalism rutinier, cînd pe corpul său apar fenomene parazitare: birocratismul, administrativismul, intermediarismul, paralelismul... Starea de sănătate a economiei se reflectă și în sfera neproductivă, în suprastructură, cu efecte binefăcătoare și stimulative sau cu efecte contrare, atunci cînd este în suferință. Sensul major al măsurilor adoptate de conducerea partidului și statului privind perfecționarea și organizarea mai suplă a conducerii economiei românești urmărește creșterea eficienței în toate domeniile de activitate. Primite cu viu interes, aceste noi directive prin viață și au consecințe pozitive în producție. Sute și mii de specialiști atît de necesari producției se întorc la munca și specialitatea pentru care au fost pregătiți. Este în acest act o elocventă expresie a echității. Fiecare dintre noi a fost pregătit din fondurile statului pentru o anumită profesiune. S-a făcut o investiție, cea esențială — investiția în om. Mașinile, utilajele, procesele tehnologice nu pot funcționa în afara intervenției omului, a specialistului. Este oare rațional ca acești specialiști să minuiască hirtii, undeva departe de vocația lor? Acum, repartizați în profesiune și specialitate, ei dau cu adevărat aportul așteptat. Mulți dintre ei se simt scăpați de povara inutilității pe care o purtau ca pe un coșmar. În locul inginerului funcționar, al economistului funcționar, al medicului funcționar, ne trebuie inginerul productiv, economistul productiv, medicul medic, în miezul proceselor vitale ale vieții și economiei.

Acționînd în spiritul indicațiilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, Comitetul județean de partid

— E un eveniment cînd găsim pîine proaspătă — declară, la unitatea 90, Ion Voicu, muncitor la «Electroaparataj».

— Ca să găsim pîine proaspătă mergem de multe ori pînă la capătul tramvaiului 18 — subliniază cu obidă Constantina Tărîngoi, de la Întreprinderea chimică «Victoria».

Ion Crăciun, inspector în sistemul financiar, ne mărturisește:

— Pîinea e bună și s-a găsit întotdeauna. Poate sînt însă situații cînd se produce în cantități prea mari și, de aceea,

Argeș a inițiat, încă din anul 1972, cursuri de calificare în meserii productive pentru funcționari. O parte dintre ei nu s-au mai întors în birouri, cînd au descoperit frumusețea muncii productive. La Întreprinderea Textila, de exemplu, în cursul anului 1972 au urmat cursuri de perfecționare 102 funcționari. După ce au învățat o meserie ei au rămas să lucreze fie ca năvădători, bobinatori, electricieni, în secțiile de bază ale întreprinderii. Și la Uzina de autoturisme toți funcționarii care au urmat cursuri de calificare au rămas să lucreze efectiv în producție. Foarte mulți dintre aceștia și-au exprimat mulțumirea pentru acțiunea întreprinsă și pentru rezultatele pe care le obțin acum în noua muncă. Policalificarea tuturor este o cerință a epocii pe care o parcurgem. Mereu se nasc noi meserii, dispar alte meserii. Întotdeauna trebuie să fim pregătiți pentru însușirea din mers a noilor profesii, a noilor tehnologii.

Pentru a elimina treptele intermediare în actul de conducere, Comitetul executiv al Consiliului popular județean Argeș a stabilit transformarea direcțiilor sale din aparat funcțional în aparat economico-operativ. Direcția comercială a fost grefată pe magazinul «Tri-vale», cu scopul de a conduce activitatea comercială de la raftul cu mărfuri, în fața căruia stă cumpărătorul, și nu din birou.

Dacă înainte o decizie a Comitetului executiv trecea prin 9 (nouă) trepte intermediare și ajungea la lucrătorul din comerț și la cumpărător cu un palid ecou, acum ea parcurge doar trei trepte. Rezultatele, după patru luni de zile, sînt bune, cu posibilități de a fi și mai bune.

În primul trimestru al anului curent, Direcția sanitară a fost grefată pe Spitalul județean. Sănătatea publică va fi asigurată în cu totul alte condiții, cu un grad ridicat de competență, asistență și operativitate. S-a redus definitiv numărul medicilor funcționari, fiecare medic lucrînd în specialitatea pentru care s-a pregătit, în cabinetul medical sau la patul bolnavului.

— Timpul de azi certifică justetea acțiunilor de pînă acum, iar timpul de mîine va fi un omagiu adus tuturor celor care, cu îndrăzneală creatoare, au pus mai presus de orice interesele economiei, ale patriei, aplicarea consecventă în viață a politicii prospective a Partidului Comunist Român.

Gheorghe NĂSTASE
prim-secretar al Comitetului județean
de partid Argeș

nu e mereu proaspătă. Datorită meseriei mele, merg mult pe teren și stau cîte 10-20 de zile în același oraș, găsesc totdeauna pîine proaspătă. Cred că ar fi cazul ca și Bucureștii să aibă tot timpul pîine proaspătă...

Unitățile din care am cules aceste declarații, ca și toate centrele de pîine din sectoarele III și IV ale Capitalei — circa jumătate de milion de oameni — sînt aprovizionate de Întreprinderea de panificație «Titan». Părerile asupra pîinii fabricate de «Titan» sînt, după cum se vede, împărțite, balanța înclinînd însă mai mult de partea nemulțumirilor, în special a celor care ar dori să găsească zilnic pîine mai proaspătă.

Am fost curioși să aflăm ce se face la fabrica «Titan» pentru reabilitarea prestigiului întreprinderii și a produselor sale în ochii beneficiarilor.

— Ne punem multe speranțe în aplicarea unui procedeu nou — relevă inginerul-șef Anghel Cristea. La sfîrșitul anului 1972 nu era decît o lucrare de laborator în fază de probe. Văzînd că avem atîtea necazuri, am început să-l punem în practică la începutul lui februarie și, pînă la 1 Mai, ne-am propus să-l extîndem la toate cele cinci linii tehnologice ale întreprinderii. Este vorba de fabricarea pîinii cu maele fluide, pe bază de preferment. Procedeu e capabil să rezolve problemele calității, păstrează produsul finit proapețimea, aroma, conservabilitatea, poate înlătura efectele negative pe care le mai are încă asupra pîinii mecanizarea întregului flux tehnologic.

Secretara comitetului de partid al întreprinderii, tovarășa Constanța Dumitrescu, mărturisește că în ultimele săptămîni nu mai are sentimentul acut de jenă pe care l-a resimțit ani la rînd ori de cîte ori se întîlnea, pe la ședințe sau cu alte prilejuri, cu consumatori și reprezentanți ai consumatorilor produselor «Titan».

Va rezolva noul procedeu de fabricație toate necazurile «Titanului» și pe cele ale beneficiarilor lui? Greu de spus deocamdată, din mai multe motive. Aplicarea procedeuului speranță depinde de asigurarea unei cantități mari de diamant, substanța folosită ca preferment, pe care o livrează o singură fabrică din țară, «Munca» din Oradea.

Deși a preluat întreaga cantitate de diamant repartizat la Capitală pe trimestrul II — 45 de tone — «Titanul» este încă deficitar cu 16 tone. Îmbunătățirea calității pîinii ar depinde deci în primul rînd de posibilitățile fabricii orădene de a livra cantitățile suplimentare de diamant solicitate de «Titan». În al doilea, al treilea, al patrulea rînd mai

depinde însă de multe alte lucruri: de îmbunătățirea gradului de calificare a mîinii de lucru, de controlul atent și necrutător exercitat de fiecare fază a procesului de producție, de îmbunătățirea disciplinei de respectarea strictă a tehnologiei de fabricație.

Cît despre rezultatele concrete — pîinea îmbietoare, proaspătă, crocantă, în cît mai multe sortimente, pe care au dreptul s-o pretindă toți oamenii muncii — nu rămîne, ca să le vedem, decît să așteptăm. Cu încredere. Cu îndreptățire.

5

Pîinea și marea

«Ce n-a ținut Dumnezeu pe uscat, a trimis pe mare» — spune o vorbă marinărească cu tîlc, pe care mi-a servit-o drept răspuns comandantul vasului «Iași», căpitanul de cursă lungă George Rusu. Îl întrebasem, pe el și pe căpitanul «Sulinei», Teodor Suciu — ce îi leagă pe marinari de mare. Căpitanul Suciu a observat cu calm că-mi va fi foarte greu să găsec un marinari care să-mi explice de ce merg pe mare. Merg și nu ajunge asta?

Dar să revenim la pesmeții noștri. Vasul are alimente și apă (e, cu apa-i problema), vasul are un depozit de alimente, vasul primește alimentele după criteriile științifice și vasul mai are și murături — vom mai reveni noi la ele, dar pe timp de furtună. Esențial pentru mersul unui vas este un bucătar bun. Aproape, am putea spune, m-au asigurat oamenii cu care am vorbit, că este al doilea om important pe vas, după comandant. Dacă bucătarul e prost, păcat de bucate și de oameni. «Al nostru e cam plictisit, duminica nu gătește, ne dă seara doar ochiuri. Păi, în gîndiți-vă, seara să mîncîm ouă, e bine? Nu e bine» — Tudor Păiș, cazangiu, secretarul organizației de partid a vasului «Cluj».

«L-am avut într-o cursă bucătar pe nea Mișu Constantin. Aș putea spune că e cel mai bun bucătar al flotei! Îl vedeam că iese din cînd în cînd din magazie cu cîte o ceapă într-un buzunar, cu un zarzavat într-altul, în pumni cu ceva boabe, sau ce știu eu ce, măi, și la prînz scotea o mîncare!!! De ne săturam toți!» — comandant George Rusu. «Ne-a apucat o furtună, eram pe Mediterana, citeodată tîrfa asta e mai rea ca Atlanticul! Mergem cu valul în prova (adică vasul este perpendicular pe valuri și le taie cu partea din față; valuri foarte înalte izbesc puternic «în nas» nava. Furtună, furtună, dar nea Mișu nu prea se sinchisea, doar cînd a intrat pe coș un val, a lăsat și oalele și zarzavatu' și tot, a zbughit-o repede de s-a ascuns. Al dracului val! Eu eram la cîrmă. Aud că motoarele pufăie o dată, încă o dată și stau. O băgasem pe mîncă. Ambalăm, și vedem că iese pe coș o trombă de apă. Și, încet- încet, aud motoarele cum învie. Dar asta n-a fost tot. Legasem butoaiile cu murături sus pe punte. Așa de puternică a fost lovitura că le-a făcut tîndări. Toată puntea era numai varză, murături, castraveți, gogoșari... Dar nu le-am lăsat. Am profitat de un moment de liniște dintre două valuri, am văzut că dintr-un butoi mai rămăseseră fundul și cîteva doage, le-am ținut noi cum am putut și am început să adunăm murăturile de pe punte, cu mîinile».

Nu știu dacă la următoarea călătorie marinarii și-au pus în altă parte butoaiile cu murături, căci am uitat să-i întreb. Dar am reținut un fapt: mării îi plac murăturile. Un fapt similar mi-au povestit și marinarii de pe «Cluj», cu singura deosebire că valurile au făcut imediat curățenie pe punte. Mi s-a spus că acestea (murăturile) asigură vitaminele. Iată de ce și oamenii își apără murăturile.

— CUM E PÎINEA PE CĂRE O MÎNCĂM NOI? ALBĂ CU MIEZ NEGRU SAU NEAGRĂ CU MIEZ ALB?

Cam așa a definit compoziția pîinii pe care o mîncă marinarii, comandantul Rusu. Dar fără îndoială că în această asociație bicoloră un rol important îl joacă și apa.

— Între paralela 30°N și 30°S și personalul de punte are dreptul la două sticle de apă minerală pe zi. În rest, am două sticle pe cap de om, pentru mecanici. Dar de ce doar între aceste grade se consideră că și punțiiști pot beneficia de apă minerală, nu înțeleg. Căci la o furtună, care nu știi dinainte pe care paralelă te prinde, apa din rezervoare se omogenizează. Adică sărurile de pe pereți se dislocă de atîta agitație și se amestecă într-o apă care, oricum, după 10 zile de mers (o călătorie pînă în America sau Japonia durează în medie cam 50 de zile — n.n.) devine ceea ce se cheamă apă stătută. Așa că, din această cauză, bolile marinărești sînt cele de rinichi, de ficat, ulcerul.

Un om de pe uscat, dar care lucrează cu oamenii mării, un dispecer de navigație, Liviu Cotîrță, îmi sugera ironic: «Ca să poți să-ți dai seama în ce condiții trăiesc marinarii îți trebuie puțină imaginație. Noi ignorăm condițiile lor de viață pentru simplul motiv că avem altele. Dacă ai pune apă într-un vas pe care l-ai ținut închis 20 de zile, timp în care cineva l-ar zgîlții în permanență, și apoi ai bea, atunci da, și-ai putea face o idee despre un amănunt al vieții de marinari».

Iată alte cîteva amănunte: pe timp de furtună nu poți mîncă. Și nu numai pentru că trebuie să faci echilibristică, ținînd farfuria în mîină — căci dacă începe furtuna cînd este masa pusă farfuriile se fac tîndări. Pe timp de furtună nu se poate mîncă pentru simplul și concretul motiv (nu vorbim de cele ce se cheamă generic rău de mare) că bucătăria este despărțită de sala de mîncare, și acestea de cele două turnuri de comandă, prin punte. Nu există trecere

interioară și marinarii sînt prea atenți ca să nu-i dea, în timpul manevrelor necesare, peste punte vreun val. Ei bine, pe scurt, nimeni nu are chef să se aventureze pe punte doar ca să mînce.

Proiectanții de vase, care după propriile lor mărturisiri culuse neiertător de la TV de comandantul Rusu, se pare că nu au navigat niciodată cu un vas proiectat de ei, au omis acest amănunt. Și altele: de pildă, hublourile cabinelor marinarii sînt doar cu 20 cm deasupra nivelului mării. Asta înseamnă deci, pe lîngă faptul că nu se pot practic deschide niciodată, că dacă un obiect contondent s-ar încumeta să facă geamul tîndări, ar putea foarte bine să provoace chiar scufundarea lui, a vasului (în ultimă instanță dacă e furtună, dacă oamenii nu observă etc.).

Marinarii nu se vaită. Sînt, într-adevăr, unii dintre oamenii cei mai modești. Totuși, este cert că marinarul nu poate suporta nici frica, nici lașitatea. Astea se debarcă după primele încercări de nereușită *aventură*. «Efortul nostru, al marinarii, constă în disciplină. Trebuie să-ți iubești și să-ți gospodărești vaporul ca pe casa ta, trebuie să ai grijă de marfă. În meseria noastră e multă muncă și destul de puțină aventură, așa cum cred unii» (căpitan Teodor Suciu).

«Cînd din tinerii care au venit pentru prima oară pe vas, unii dezamăgiți de «viața noastră de cline» (!) se debarcă, iar ceilalți rămîn, înseamnă că aceștia din urmă au început să simtă puntea, și că pot să devină marinari. Un marinar moare la pensie» (comandant George Rusu).

*

«Ca ziaristul să spună adevărul despre navigatori, ar trebui să știe adevărul lor, nu al meu, al directorului. Dar în primul rînd trebuie să știe că această pîine pe care o mîncă este o pîine grea; că sînt cu gîndul tot timpul la copii și la nevestele lor. Noi, cînd trimitem oamenii noștri în străinătate, vrem ca lumea să-i respecte cînd spun că sînt români» — director administrativ al NAVROM, Nicolae Drăghici.

«Sîntem dintre puținii marinari din lume care nu au reclamații pe unde se duc. Oamenii chiar spun că sîntem unii dintre cei mai serioși marinari din lume» — Tudor Păiș.

Se povestește că atunci cînd un vas umblă pe o întindere pustie de apă și după un timp pe punte se întrezărește un alt vas, marinarii își zîmbesc complice și zic: «uită, bă, alți proști!»

De fapt această «prostie» autorecunoscută înseamnă deopotrivă și curajul și umilința de a se simți zei și sclavi ai nesfîrșitelor întinderi de apă. Și în același timp o imensă dragoste față de aceste ape.

6

Fără drag, brutarilor din Brașov

Secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ne-a readus în inimi și-n simțiri un adevărat dicton de viață socialistă: «Nici muncă, fără pîine, nici pîine fără muncă».

Sigur, prin muncă înțelegem azi, în acest Brașov, nu sculă, nu calapod, nu ac. Altceva: perfecțiune, desăvîrșire, export. Iar prin pîine înțelegem și telefon, televizor, sonerie la ușă.

Muncă, acum, înseamnă cîncinalul înainte de termen. Cum? Iată ce ne spune directorul Uzinei «Hidromecanica», inginer Viorel Metea: «Și în alte părți, ca și la noi, unii discută despre milioane și miliarde prea ușor. Dar milioanele astea se fac pornind de la materia primă, trecînd printr-un proces tehnologic lung și complicat, pînă la valoarea de întrebuintare».

Aflu de la dînsul, ca și de la alți interlocutori, că «Hidromecanica» va face cîncinalul în 4 ani și 6 luni, că aceasta este o treabă grea, complicată și serioasă. Într-o lume atît de serioasă tehnic, nu-ți poți îngădui să fii altfel; te trezești mult în urmă. Că vor obține pîine doar muncind și muncind mult și în condiții noi. Fără să stea nici o mașină, se va face reorganizarea fabricației după principii moderne, se derulează în prezent un program de realizare de noi produse: tuburi suflante pentru motoare diesel mari, transmisii hidromecanice pentru utilaje grele etc.

De oameni — fără de care nu se mișcă nici o piesă — s-au ocupat din timp, dar probleme mai sînt. Unii s-au obișnuit cu un soi de voluntarism nefondat și în acest sens mi se povestește ceva, cred, semnificativ: o obișnuită ședință de producție. Se ridică un muncitor și din carnetul său pătă de ulei zice că el va realiza economia de 5 000 lei. Modest, întemeiat. Al doilea, zice că «da, tovarășul a înțeles sarcina dar eu voi economisi 10 000 lei». Și pînă aici totul e bine. Dar se ridică al treilea și parcă sfîrșind afirmă: «Ce 5 000? Ce 10 000? Eu voi da 100 000!». Sigur, n-a dat, și treaba, pornită atît de frumoasă, risca să banalizeze oarecum, de n-ar fi fost seriozitatea celorlalți promisiuni.

Secretarul comitetului de partid, Dumitru Ștefan, se sizează franc și un alt lucru: nu toți oamenii s-au obișnuit încă cu noul ritm de lucru. E un ritm serios și sever, se cere muncă și răspundere personală: atît te-ai angajat, atît faci. Trebuie deci o muncă politică de la om la om,

măsuri concrete acolo unde treaba stagnează. Pentru că oamenii doresc, vor, ei muncesc neclintii pentru realizarea lor și a țării.

Lăcătușul Nicolae Cucu, de la secția transmisii hidraulice, îmi spune ce lucruri îl preocupă în acest an: «Mai întii și întii să mărim cu puterile noastre S.D.V.-urile (scule, dispozitive și verificatoare); să urmărim atenți și plini de grijă evoluția și perfecționarea tinerilor; să aplicăm inovațiile venite direct de la locul de muncă. Printre cei mai «proaspeți» inovatori ai uzinei sînt Nicolae Pastor și Geană Gheorghe, ale căror științifice de inteligență și de demnitate muncitorească vor duce la economia de manoperă. Asta-i timpul», afirmă convins Nicolae Cucu.

Pentru Carol Molnar, maistru la turbosuflete, lucrurile sînt tot atît de limpezi. Nu concepe ei transilvănenii să mînce fără să muncească. Sau să rămînă în urmă. Nu. Un brașovean, se știe, zice greu o vorbă, dar dacă a zis-o poți aștepta liniștit fapta. «Anul acesta, 1973, e hotărîtor și noi știm asta. Planul e mărit. Facem tot ceea ce omește și posibil să amplasăm judicios mașinile. Îi calificăm bine, dar din mers, pe cei veniți de la tehnic-administrativ. Avem trei cursuri de calificare și o să răzvim. Fiecare om are pîrticica lui de care răspunde, și pînă-n prezent răspunde bine».

Aceasta este deci situația: oamenii muncesc serios și încordați, au lucruri concrete și clare de făcut și de spus. Pentru ei pîinea înseamnă muncă și și-o cîștigă într-un mod demn și lipsit de zorzoane.

Dar pîinea, adevărata pîine, cum e în Brașov? Nu este vorba de curiozitatea reporterului, ci de dreptatea celor care muncesc, de raportul necesar și echitabil între două noțiuni atît de legate: Muncă și Pîine.

Cum este și normal, pîine există peste tot, dar e de calitate?

Cei de la «Hidromecanica» nu au cantină și mîncă la cea a fabricii de stufe. Or, la această cantină pîinea-i proastă, neagră tuci, afirmă secretarul comitetului de partid, Dumitru Ștefan.

Nicolae Cucu și Carol Molnar nu sînt mulțumiți de faptul că luni și marți trebuie să mînce pîinea făcută vineri. Alteori, îmi spun, pîinea e crudă, faci din ea coloașe.

Centrul de pîine 41 de pe Bulevardul Republicii nr. 36. Vorbește Ana Macovei, responsabilă centrului: «În cîte o zi e bună, în altele lasă de dorit. Nu-i crescută frumos, nu are aspect comercial. Citeodată cea albă pare intermediară și oamenii sînt pe bună dreptate nemulțumiți. Cea de 8,80 lei — albă, fără cartofi, nu este, de pildă, o pîine bună».

Consemnăm și opinia Mariei Benke, responsabilă centrului nr. 93: «În ultimul timp pîinea e mai rea. Lumea o vrea bine crescută, dar nu e. Tovarășii de la fabrica de pîine spun că de vină-i făina, dar explicația aceasta nu ține de cald nimănu!».

...Mai am la îndemină nume de oameni și păreri prea puțin favorabile despre calitatea pîinii din Brașov. Trebuie să se înțeleagă foarte clar și foarte repede că, dacă orașul muncește chibzuit, serios și eroic, pentru cauza națiunii noastre — cîncinalul înainte de termen — atunci și pîinea trebuie să fie bună, proaspătă. Se muncește doar pentru ea.

7

Contra-cronometru

Pășunist vorbind, în martie, a doua jumătate, spre sfîrșit, apele care străbat județul Iași — Prutul, Siretul, Jijia și Bahluiul — au mîncat zăpadă multă și-au înnebunit. Tomești-Osoi, Măcărești-Borosești, Oprișeni, Sălăgeni, Grozești, Trifești-Lunca Prut, Gorban, au devenit locuri de luptă a oamenilor cu apele. Dar despre ce a fost atunci, în acest trecut atît de apropiat încît încă simțim urmările, s-a scris. Tot în acele zile și tot din pricina nefireștii ninsori «de primăvară», la Iași, Tansa, Custuleni, Hilița, Cozia, Covasna, — pămînturile au început să luncce. Sute de case au devenit de nelocuit. Cum s-ar spune, o năpastă nu vine niciodată singură. Și totuși, pentru oameni, în această primăvară a încercărilor nu exista decît o singură cale: să înlătore urmările urgiei și să-și vadă mai departe de rosturile lor, de munca lor care le asigură pîinea cea de toate zilele. Așa se face că, după bătălia cu apele și cu pămîntul nestatornic, a început o aprigă bătălie cu timpul.

Tehnic vorbind, problema se pune așa: terenurile, în sfîrșit, s-au zvîntat — mulțumită căldurii soarelui dar și intervenției țărănilor noștri — încît lucrările agricole au putut fi începute. Însă, din pricina întîrzierii de care-i vinovată această «umiditate exagerată» și nedorită, succesiunea normală a perioadelor de semănare a diferitelor culturi din epoca întii pur și simplu a fost dată peste cap. În această campanie urgențelor și epocile se suprapun. Pentru că nu-i vorba de a termina lucrările oricînd. Totul e să te înscrii cu anume lucrări în anume epoci optime pentru soarta recoltelor viitoare. Iată de ce, în cîmpuri — la cultura mare, în vii, în livezi, în grădinile de legume, alături de această primăvară — care, redenevită cumsecade, a făcut să plesnească frumos mugurii — simți pre-

Adevărul pîinii și al muncii

În primul rînd: ce înseamnă piine?

După dicționar — piine: aliment de bază al omului, preparată din aluat de făină (de grîu, de secară etc.), frămîntat cu apă, dospit și copt în cuptor; (regional). Dar mai există și expresia: «a mîncă piine și sare» (pe un sau dintr-un taler) «cu cineva» = a trăi împreună cu cineva, a împărtîși cu cineva binele și răul).

Deci pe lîngă îndestularea pîntecelui, piine, din latinescul panis, înseamnă și altceva. Alături de un alt cuvînt, el, cuvîntul piine, intră în relație fantastică și bineînțeles utuitoare cu noul său vecin și se traduce nu doar printr-un preparat de făină și chiar prins de făină, acest cuvînt se metamorfozează miraculos. A ieși înaintea cuiva cu piine și sare înseamnă a întîmpina pe cineva cu cinste. Aici, din sare și din piine se ivește cinstea. Dar a avea piine și cuțitul înseamnă a dispune de toată puterea. Pentru om cuțitul înseamnă deci putere. Deci, bun ca piine caldă... Asta înseamnă bun la suflet. Piine mai înseamnă și existență. Expresia: o bucată de piine, luată și de Francisc Munteanu, în titlul unei remarcabile povestiri, echivalează cu piine cea de toate zilele și cu un minimum de existență. Iar a lua piine de la gură? Sau a băga pe cineva în piine?

Iată deci cum piine nu este doar un element nutritiv, este mai mult, este chiar viața noastră cea de toate zilele. Piine este și esența unei drame sau a unei calamități prin lipsa ei. Seceta este o dramă a pămîntului și neputința de a rodi și tristețea ei este cu atît mai îngrozitoare cu cît nu se observă: cînd este secetă nu observi ce ar trebui să fie și te poți împăca ușor cu gîndul că nici nu trebuie să fie ceva, din moment ce nu este. Unii cîteodată sînt nesățui de piine și hărnicia lor nu este neapărat o goană după chiverniseală de piine, ci poate fi și o tradiție această orbire de a avea cît mai multe piini pe masă, pînă în tavan și pînă deasupra capului. Ca să uite acesta că are cap și să uite, ascuns între piini materiale și frumos mirositoare, speranțele mari sau mici pe care le-a nutrit și care au murit și pe care le-au îngropat piinile. Dar mai sînt și șoareci de piini. Feriți-vă de șoarecii de piini, ei dulce visează la miezul dulce. Șoarecii sînt și ei niște filozofi care se refugiază în propriul lor stomac și care,

grijuliu, văd în rîgiitul lor satisfăcut o împlinire și așteaptă de la gură-cască din jur să-i considere niște elefanți.

Memoria poporului român e plină de proverbe de piine. Piine cu vin este altceva decît piine cu oțet. Trădarea și lașitatea, adevărul, munca...

Dar ce înseamnă munca? În dicționar scrie: activitatea omului îndreptată spre un scop, în procesul căreia omul modifică și adaptează lucruri din natură, pentru satisfacerea trebuințelor sale. Oamenii muncii: totalitatea celor ce muncesc permanent cu brațele sau cu mintea. Deci, munca presupune un efort de realizare a ceva, o îndeletnicire. Dar sînt și unii ce fac din muncă o îndeletnicire cu cuțitul sau cu unul dintre proverbele piinii și care ajung pînă la muncă silnică, asta nu este chiar vesel.

Sînt și cei care din acest cuvînt fac un chin pentru alții și pentru ei. Unii muncesc chiar la pahare, alții se necăjesc vînturînd bani din buzunarul altora într-al lor, alții muncind ușor cîștigă o piine ușoară și sînt fericiți cînd burta lor e fericită și această a lor emigrare în propriul lor stomac, ca să uite că nu sînt nimic, o găsesc grozavă. Lenea mediocrului este un fel al lui de a munci absolut personal. Unii fac pe nebulii și muncesc grozav, să-și așonisească un dosar de documente de incapacitate, ca și cum ar fi un merit să îți impotent intelectual. Alții trag din greu la anonime și «munca» asta îi întinerește și îi face să creadă că sînt altceva decît niște gunoaie.

Sigur că munca este o datorie nobilă, dar sînt și inși harnici în a munci prostii. Piine nu se poate cîștiga scuipînd pe la colțuri vorbe chioare!

«Munca» și «piine», împreună, alăturate, aceste cuvinte pot vorbi doar despre omul cu O. Altfel, murdărim și piine și munca, dacă ne interesează altceva decît esența muncii și a piinii. Iar pe noi, în România socialistă, ne interesează azi această esență.

Depresivii, tinerii și cei la care endocrinologia cerebrală este în pană de curent, sînt excepții, leneșii, bandiții, sau cei infirmi biochimici și cu chimicale în cuvinte există, pînă la urmă, ca prin contrast, să fie mai clar adevărul piinii și al muncii în toată marea sa.

Dumitru Radu POPESCU

Privind această poză, nu înclinați și dumneavoastră să credeți că bohotinenii fac unele munci agricole cu tandrețe?

tutindeni — în fapte, în decizii, în inițiative — o atmosferă predominantă de ceea ce mi-aș îngădui să numesc strategie agrară concretă. C.A.P.-urile se intrajutorează cu unelte și utilaje; teoreticienii de la catedre și institute scriu în «Flacăra lașului» articole clare despre ce trebuie făcut mai întîi, despre ce tehnologii sînt mai indicate; tot omul din agricultură e pe cîmp; normele de lucru sînt depășite dar nu se neglijează nici calitatea lucrărilor; se muncește și noaptea; s-a lansat lozincă: «toate semințele cooperativei, în pămînt!»; se muncește și duminica. Și totuși, rezultatele pe județ încă nu-s satisfăcătoare.

(Continuare în pag. 8)

Un sol spălat de ape trebuie fertilizat mai din plin decît obișnuit.

nici muncă
fără piine,
nici piine
fără muncă

Dar toți ne păstrăm încrederea în oamenii lașului. Pentru că știu că la Trifești, de pildă, la 27 martie ei se băteau cu consolidarea digurilor, iar la 1 aprilie erau «la zi» cu lucrările în livada C.A.P.-ului. Pentru că știu că la Tansa, de pildă, pământul a alunecat dar că ei — oamenii aceștia, cumplit de simpli și minunat de minunați — au reușit, tot în aceste puține și încărcate zile, să-și curețe pomii și să-și pregătească aracii pentru vie.

8

Cu ce se hrănește sufletul tânăr la Hunedoara?

Bună și gustoasă e piinea hunedoreanului! Adevărată pită ardelenescă, din care să tot măninci fără să te mai sature și care-și păstrează prospețimea și gustul în cea de-a doua, ba chiar și în cea de-a treia zi. Este «dubla» — mai bine-zis cvadrupla — piine intermediară, cu coaja rumenită și crocantă, cu miezul bine pătruns de căldura jărăgaiului cuptoarelor ce sînt cu pricepere supravegheate de meșterii brutari ai orașului. Bune sînt și celelalte sortimente — franzela, «speciala», lipia, ca și suratele lor mai mici: chiflele, japonezele, cornurile. Pentru felul în care mîinile lor harnice știu să dozeze făina și maiua, să frămînte aluatul, să-i dea forma și să-l coacă — chit că aceste operații se fac mai mult cu mijloacele mecanizate ale industriei panificației — brutarii hunedoreni merită toate laudele.

Pe lîngă ei le merită și organizatorii comerțului din Hunedoara; cetatea siderurgiștilor de pe Cerna, cu toată creșterea masivă a numărului locuitorilor ei, care astăzi se apropie de o sută de mii, nu cunoaște «cozile» la piine. Cel puțin duminica dimineața, la nici un centru de piine nu am văzut stînd la rînd mai mult de 10-15 oameni.

Dar «piinea de duminică» nu înseamnă numai piine. Hunedoreanul pe care duminica nu l-a prins într-un schimb, undeva, în vreo uzină a marelui combinat siderurgic, sau cel care prin natura ocupației sale e liber de obicei duminica, în această zi a săptămîinii pretinde și o alt fel de «piine»: cea a sufletului. De aceea, organizarea timpului liber al hunedorenilor e o chestiune deloc minoră. Și în special pentru tineret.

Dacă matineele duminicale hunedorene oferă iubitorilor sportului — fie ei și numai spectatori — momente de plăcută destindere (duminica trecută ambele stadioane, și «Corvinul», și «Constructorul», erau pline de iubitori ai fotbalului, voleiului, atletismului etc.), apoi după-amiezele sînt goale, fade, aproape că ne amintesc de proverbiale tristețe a «duminicilor engleze». Pe micul «Corso» hunedorean din fața casei de cultură, grupuri care totalizează sute de tineri se plimbă de colo-colo sau stau pe bănci, rîndînd semințe și floricele, ascultînd transmisiunile radiofonice la nelipsitele «tranzistoare» sau comentînd rezultatele etapei fotbalistice. În fața — sau în spatele — lor, privește singuratică, parcă cu nostalgie, clădirea monumentală a casei de cultură, al cărei program (după-amiaza doar un film, cu ultima reprezentație la ora șaptesprezece) nu-i poate nici pe departe atrage și satisface.

Ce se întîmplă în continuare, cînd amurgul înroșește trîmbele de fum ce se revarsă din coșurile oțelărilor?

Unii dintre acești tineri se retrag la casele lor. Alții — în localuri. La «Rusca», un tonomat hîrîie la nemurire aceleași șlagăre de mare succes ale Festivalului de la San Remo, ediția 1968, în timp ce barul supraaglomerat nu mai dovedește solicitărilor de coniac sau «Campari»; la «Gambrius» se golesc hectolitri de bere nu numai la mese, ci și afară, în stradă, pe trotuar, pînă în carosabil, direct din sticlă, la «botul calului»; la «Cramă» nu mai încape picior de om... Și așa mai departe, în toate localurile, cu și fără — dar mai ales cu — băuturi alcoolice...

*

Îmi amintesc din urmă cu un sfert de veac, cînd Hunedoara nouă nu era decît o haotică îngrămădeală de barăci ale constructorilor, iar combinatul de azi — un uriaș șantier. Purtat de treburile reportericești, am fost cazat atunci într-o «baracă de oaspeți». Gazdele, prevenitoare, mi-au spus: «Dacă după ce se înserează nu aveți interese speciale, e mai bine să stați în baracă. Pe aici e «Texas»!» Desigur că Hunedoara de azi nu mai are nimic comun cu haosul de altădată. Singura, îndepărtată — foarte îndepărtată! — amintire în acest sens, ar mai constitui-o, după modesta părere a autorului acestor notații, plîntărea de simbătă și de duminică seara a restaurantelor, bodegilor, bufetelor.

Fără îndoială că și aceasta s-ar estompa dacă hunedoreanului — și mai ales tineretului — i s-ar oferi mai multe posibilități de a-și petrece în mod util și plăcut timpul liber. Dacă, de exemplu, programele casei de cultură și ale cluburilor l-ar atrage mai mult.

Piinea, în sensul propriu al cuvîntului — «dubla» cum-părată dimineața — poate fi consumată la Hunedoara în condiții optime; «piinea sufletului» se distribuie însă cu

zgîrcenie. Fapt pentru care prea mulți tineri golesc în mod repetat «una mare» și încă «una mare»... Se cuvine să cumpănim și această piine.

▲ În drum spre casă, cu patru «duble» în sacoașă, un mic popas sub soarele lui april nu strică.

► Ce să faci acești tineri duminică după-amiaza, dacă nici măcar casa de cultură nu-i poate atrage cu nici un fel de program?!...

▲ În ciuda calității deosebite a «pitei», și franzela hunedoreană are adepții ei.

9

„Nu e frumos, nici cinstit să duci cu tine în pămînt prea multă viață“

Sîntem la marginea Bărăganului. Brațul Borcea ne taie calea alunecînd ca un șarpe de mercur. Dincolo de pragul mișcător se află «Bărăganul dintre ape», ultima vertebră a cîmpei, dislocată de insistența seculară a Dunării. Bacul înfruntă pieziș trupul apei și insula se apropie de noi cu demnitatea unui continent sănătos. Mă întreb de cite ori a traversat Dunărea, în cei aproape 25 de ani de cînd se află aici, omul de lîngă mine.

Are 51 de ani. În urmă cu un sfert de veac turna piese din fontă la Uzina de apă din București. În 1948, palmele fostului

membru al diviziei «Tudor Vladimirescu» mai păstrau încă amintirea convulsiiilor armei automate.

— Aveam 28 de ani, părul blond și n-avusesem încă timp să fiu îndrăgostit. Eram maistru turnător și-mi închipuiam că viața mea își găsisese adevăratul curs. Într-o bună zi am aflat că era nevoie de mine, «pentru un timp», în agricultură. Curînd se împlinesc 25 de ani de atunci și eu n-am mai apucat decît să trec de cîteva ori pe la uzină, ca să mai schimb o vorbă cu vechii colegi.

— Ce știați dumneavoastră, tovarășe Dumitru Dumitru, despre agricultură în 1948?

— Cam ce văzusem, copil fiind, la tatăl meu cînd dădea cu plugul.

— Unde se întimplase asta?

— Într-un sat din Ilfov. Îi zice Armășești.

— Și ce-ați găsit în 1948 la Pietroiu?

— O pereche de boi, una de cai, două căruțe și un tractor bun pentru fiare vechii. De toate astea, și de cele 300 de hectare teren arabil, proprietate a Spitalului Brîncovenesc, aveau grijă 7 muncitori și un subinginer. În rest, multă, foarte multă mizerie în inima unei oglinzi de apă de mii și mii de hectare.

— Cum v-au primit oamenii?

— Nu prea aveau ei ochii pentru mine. Subinginerul Gheorghe Craiu, aflat cam ce știam eu despre agricultură, nu mi-a dat de stat aici mai mult de un an. Cînd a văzut că «întîrziu» și că-i încurc «socolile» — avea grijă numai de treburile lui — a plecat blestemîndu-mă: «Să-ți albească ochii ca brînză, să te faci moale ca lîna, să te...» De albit, ochii nu mi-au albit; părul mi-a căzut fără să aibă timp să se «văruiască». Cred că nu sînt, încă, moale ca lîna, dar brînză și lîna se găsesc astăzi din belșug la Pietroiu. Pe atunci, prin '48, toți erau fiii lui Craiu. Mulți au plecat cu el. Cei care au rămas sînt oameni de nădejde. Le-am explicat de la început ce sarcină îmi încredințase partidul; le-am spus că n-o să fie ușor. Cînd am lămurit totul între noi, am pus umărul la treabă și de atunci nu ne-am mai oprit, deși au fost destui care au încercat să ne puie bețe în roate. Era unul Georgescu. Avea două obiceiuri: purta mereu o lampă cu el și mă critica pe mine. Cînd începea, se zguduiau geometriile, ale de mai erau: «Domnilor și tovarășilor, fraților — se adresa în toate felurile ca să aibă o «audiență» cit mai mare — omul acesta vrea să...». Eu mă sculam și răspundeam: «Da, eu vreau să fac aici la Pietroiu împreună cu dumneavoastră asta, asta și asta». Îmi vedeam de treabă: ziua munceam, noaptea învățam agricultură după cărțile și cursurile profesorului Sisești. Din cînd în cînd, duminica, mai legam cîte o tinichea de coada celor de teapa lui Craiu ori Georgescu. Adică, așa cum îi ziceam noi atunci, îi demascam pe ai de ne băgau bețe-n roate. Erau ședințe publice și pentru mine ele însemnau înfruntări hotărtoare, căci pînă să-l convingi pe om cu fapta, trebuie să-l cîștigi cu cuvîntul și noi nu prea ne pricepeam și nici timp de vorbe nu prea era.

— Care au fost faptele de început ale activității dumneavoastră ca director al «I.A.S.»-ului din Pietroiu? Mă gîndesc la cele convingătoare.

— După ce am inventariat tot ce se afla pe terenul întreprinderii, după ce am pus pază strictă peste tot, după ce m-am făcut și negustor cumpărînd cu 40 000 de lei doi boi pe care nimeni nu-i obțineau sub 80 000, oamenii au început să vadă că nu eram un simplu «ciocănar» cum mă botezase unul. Și să știți ceva: n-aș vrea să mi-o ia careva în nume de rău dar eu, la oameni și la boi, nu știu cum se face, nu m-am înșelat niciodată.

OAMENII NU SÎNT AI MEI SAU AI ALTORA

Ne apropiem de inima insulei. La volan Dumitru Dumitru pare un șofer cu vechii «stagii» de serviciu.

— Da de unde, nici n-am carnet. Două lucruri n-am putut duce la cap de cînd sînt la Pietroiu: nu mi-am luat carnet de conducere și n-am învățat să înot. De-ai am și-o vorbă: cînd oi muri, mor înecat și cu o cantină pe piept.

— De ce cu o cantină pe piept?

— Am și eu, ca tot omul, dambalele mele. Cînd a avut I.A.S.-ul un ban strîns, am ridicat o cantină în insulă. Uite așa, încet-încet, astăzi avem șapte. Cînd i-am văzut în primii ani pe oamenii aștia cum «dormeau» și cum «mîncau» mi-am legat de suflet să nu mă las pînă nu i-o vedea mîncînd pe săturate și dormind ca lumea. Omul ca să fie om trebuie să alunge toată mizeria de lîngă el.

— Și a existat un moment deosebit în lupta pe care ați purtat-o împotriva mizeriei?

— Fapta noastră de căpătii a fost ridicarea digului. Gîndiți-vă că, pentru cei 42 de kilometri de dig, ne-au fost necesare milioane de metri cubi de pămînt, pămînt care a fost luat pe lopată, o dată, de două, de zece ori, căci cel mai lung dig construit pînă acum în țară a fost ridicat fără scropele, dragline, excavatoare ori greifere! Cînd am început lucrarea, un cioban, un fel de înțelept al satului, mi-a spus: «Ce vreți să faceți voi, mă, cu mîinile goale, aici? Cine poate face ce n-au putut reuși americanii cu toată tehnica lor? Cine se poate împotrivi apei?». I-am răspuns: «Oamenii de aici din Pietroiu, dar oamenii adevărați. Noi, comuniștii». «Și ce mai puteți face voi, comuniștii aștia?», m-a întrebă el. «Orice. Și pe dracu!».

Cînd am terminat digul, ciobanul a venit pe insulă și mi-a spus: «De acum încolo, orice mi-oți spune, vă cred. Sînteți oameni de cuvînt, nu ca ăilalți!».

Și apoi, spun că momentul digului a însemnat cel mai important pas în istoria ultimilor 25 de ani ai Pietroiului, fiindcă, în toată acele zile și nopți, am simțit cu adevărat că nu construim numai un dig, ci că alături de fiecare dintre noi se formează un om de nădejde. Anii care au urmat au dovedit că așa este. Principala bogăție a acestor locuri au devenit oamenii. Numai de la I.A.S. au plecat în alte colțuri

A nu se omite un lucru: despre ce fel de muncă e vorba?

«Flacăra» ne-a solicitat părerea în legătură cu actualitatea clasice lozinci socialiste: «nici muncă fără piine — nici piine fără muncă». Ne-o vom spune așa cum înțelegem că se reflectă ea în conștiința zdrobitoarei majorități a celor 1 400 laminoriști din secția bluming-semifabricate a Hunedoarei, referindu-ne însă la un singur aspect: ce fel de muncă?

După legenda mitologică — și Sisif muncea. Și încă din greul Dar munca sa nu avea finalitate: nu era decît un chin prin care practic nu se realiza nimic. Legenda își are, printre altele, și tîlcul acesta: nu e totul să trudești, ci principalul este ca ceea ce faci, fapta ta să fie de folos maxim colectivității, să-ți fie de maxim folos și ție.

La acest lucru ne gîndim în aceste zile, cînd ne străduim să concretizăm, la toate nivelurile, măsurile de combatere a birocratismului și de ridicare a eficienței muncii unor specialiști.

Grupului nostru de laminare i se va mai adăuga încă o linie, aflată în construcție: laminorul de sîrmă. Celelalte linii de laminare vor fi și ele modernizate și dezvoltate. Sarcinile noastre de plan vor crește. Toate acestea cer oameni pricepuți, bine calificați, care pot și trebuie să fie găsiți în primul rînd printre cei ce lucrează în aceste secții. Analizînd cu spirit de răspundere situația, colectivul nostru a ajuns la concluzia că din cele 130 de posturi pentru muncii tehnico-administrative, cîte conținea vechea schemă (dintre care 8 posturi erau libere), mai bine de un sfert pot fi eliberate. Din 12 funcționari propriu-ziși, secția și-a propus să rămînă numai cu cinci, iar din cei 112 ingineri și tehnicieni aflați în activități tehnico-administrative, numai cu 89. Șapte funcționari vor deveni laminatoare post-comandă, bobinatoare, lăcătuși; 23 de ingineri și tehnicieni vor lucra direct la liniile de laminat, obținîndu-se o mai eficientă utilizare a capacității și cunoștințelor lor.

Astfel, Susana Bocanu, funcționară, ocupată pînă acum cu ținerea unor evidențe care la o analiză mai serioasă s-a constatat că pot fi simplificate sau — unele din ele — chiar supimate, a optat pentru calificarea ca laminator post-comandă: ea va deveni «stăpîna» unei porțiuni a unui din uriașele noastre laminare bluming; instalează la pupitrul de comandă dintr-o cabină curată, cu aer condiționat, în condiții de perfectă securitate și igienă, ea nu va mai înnegri hirtii, ci va dirija, prin simpla mișcare a unor manete, complicatele operații de manevrare a maselor imense de oțel încins

la roșu ce trec printr-o porțiune a laminorului. În timpul calificării va avea același salariu pe care l-a avut ca funcționară; după 6 luni, din prima zi ea va obține un salariu de bază mai mare decît cel dinainte, cîștigul total — țînînd seama de acordul cu primă de producție și de alte sporuri de care va beneficia ca laminator — ridicîndu-i-se cu circa 10 la sută peste vechiul salariu. În fața perspectivei de a se face mai utilă atît societății, cit și ei însăși, tovarășa Bocanu nu a ezitat nici un moment să treacă la noua muncă.

Posibilități de mai bună folosire a cunoștințelor și experienței oamenilor s-au dovedit a exista din plin și în ce privește cadrele tehnice. Așa, de pildă, colectivul de întreținere a macaralelor la laminarele-bluming de 1300 și 1000 mm era condus de un inginer, un maistru principal și trei șefi de echipă coordonatori; în același timp, la linia de 750 mm lucrau încă pe altele cadre de conducere. Analiza sarcinilor și necesităților a dus la concluzia că, trecînd munca de întreținere a macaralelor de la toate trei liniile sub o singură conducere, numărul total al cadrelor acesteia poate fi redus exact la jumătate: deci un inginer, un maistru principal și trei șefi de echipă coordonatori pot primi alte însărcinări. Fostul maistru principal Iosif Lugoian, de pildă, care avea ca sarcină o singură linie, acum este maistru de schimb, răspunde de toate trei liniile și, bineînțeles, are posibilitatea de a cîștiga chiar mai mult decît înainte. Același lucru se întîmplă și cu fostul maistru principal Emil Cociobea, care a preluat munca de șef de linie, cu fostul maistru zidar Vasile Cîrdei, care a devenit șef de echipă, ca și cu alții.

Desigur însă că nu numai cu aceste mijloace încercăm noi să săturăm «foamea» de cadre calificate a secției. Sute de muncitori urmează cursurile de calificare de gradul II sau frecventează diverse forme de învățămînt organizate pentru reîmprospătarea cunoștințelor lor, iar peste 180 de tineri frecventează, prin cursuri serale, școlile profesionale, liceele, școlile de maiștri și institutul de subingineri. Noi îi numim «schimbul seraliștilor». Sînt schimbul de miine al celor mai pregătiți laminoriști de astăzi.

Ing. Petre PĂRVU
șef de secție adjunct
Gh. ȘERBAN

secretar al Comitetului de partid al secției laminorului bluming-semifabricate din Combinatul Siderurgic Hunedoara

ale țării mecanici cu cea mai înaltă calificare, ingineri șefi, 12 directori de I.A.S. Cu toate aceste plecări, care au constituit deopotrivă tristețe și mîndria noastră, astăzi avem la Pietroiu un colectiv la fel de valoros fiindcă am știut să ne creștem cadrele de care am avut nevoie.

— Am auzit de «școala de oameni» de la Pietroiu dar în urmă cu ani umblau niște vorbe cum că «Nea Mitică de la Pietroiu cam la oamenii altora». Ce însemnau aceste vorbe?

— Păi vorbe, așa cum le numim. Vorbe și prostii. Oamenii nu sînt ai mei ori ai altora ca să-i pot «lua». Povestea a fost cam așa: acum vreo 10-15 ani aveam nevoie de zileri. Au venit oameni de prin toate părțile dar de plecat nu le venea să mai plece. Eu n-am făcut decît să-i primesc și să-i răspund cum se cuvine pentru ce munciseră. Cei mai mulți erau din Negrești, Oaș. Într-un an, fiind în concediu de odihnă, am mers pentru două-trei zile la Negrești să-i văd pe oameni. Le promiseseam să mă duc, fiindcă îmi spusese că nimeni nu vroia să-i creadă acolo cînd povesteau despre Pietroiu. În ziua cînd am ajuns, oamenii țesau de la biserică. M-au înconjurat, m-au îmbrățișat și m-au pus să povestesc. Un tovarăș mai mare pe la raion a trimis pe cineva după mine. Mi-a spus că dacă îi mai iau oamenii ne certăm. I-am răspuns că oamenii nu sînt ai nimănui decît ai lor și că eu n-am chef să mă cert cu nimeni. Degeaba. Nu mi-a «permis» să dorm în sat și m-a dus la hotel la Baia. A doua zi a trebuit să plec. Cînd am ajuns la Pietroiu, sute de oameni din Negrești mă așteptau la I.A.S. Ca să nu supăr pe nimeni, am oprit din fiecare familie cîte unul și pe ceilalți i-am lămurit să mergă acasă, că sînt multe de făcut și pe la ei. Le-am dat boabe, semînțe, îngrășăminte să le ducă în dar de la noi cei de la Pietroiu. Cam așa am «luat» eu oamenii altora.

ȘI TOT TRECÎND NOI CU BARCA, NE-AM CĂSĂTORIT

A coborît noaptea la Pietroiu. Bacul a readus în sat oamenii plecați de cu ziuă. Dumitru Dumitru, conform unui obicei care durează de 25 de ani, se reîntoarce ultimul. Stau alături de el încercînd să surprind cîntecul apei. Nu reușesc.

În schimb surprind un ușor zîmbet pe fața directorului. Tăcerea mai durează numai cîteva clipe.

— E vorba de Emilia, nevastă-mea. Era învățătoare în sat. Într-un an ne ardea sufletul după un economist. Cineva mi-a sugerat să-i propun învățătoarei să ne ajute. A acceptat. Avea mult de lucru, și seara se întorcea mereu printre ultimii în sat. Cînd rămînea pînă plecam eu, o luam cu barca. Și tot trecînd noi cu barca, ne-am căsătorit.

— Așa, simplu?

— Păi aici e povestea, că nu a fost așa simplu. Mai întîi am aflat că eram amîndoi din Armășești! Pe urmă am descoperit că era fiica preotului care-mi făcuse slujbă de înmormî-

nici muncă
fără pîine,
nici pîine
fără muncă

tare cînd s-a auzit că murisem pe front. De fapt murise frate-meu. Așadar trebuia să ne cunoaștem tocmai aici, la Pietroiu. Cînd au aflat la raion că mă căsătoresc m-au chemat și mi-au spus că nu se poate. Ba se poate, le-am spus eu. După cîțiva ani aceiași oameni întîlnindu-mă și uitînd cît încercaseră să mă sperie cu «Ce o să zică tovarășii?» mă rugau să transmit «toate cele bune tovarășei Emilia». Știți de ce v-am spus povestioara asta? Pentru că de atunci și pînă acum s-au schimbat foarte multe și azi nici unui tînr cinstit care vrea să se căsătorească cu o fată cinstită nu-i mai poate nimeni amări niște zile. Azi rîd și eu de cîte ori îmi aduc aminte de astfel de întîmplări, deși pe atunci numai de rîs nu-mi ardea, cînd începusem o căsătorie «negativă» și nu aveam în casă decît trei linguri și trei cuțite, iar primul ou mîncat «în familie» l-am mîncat cu aceeași linguriță.

— Tovarășe Dumitru, în ce ați crezut dumneavoastră?
— Odată, venind înaintea tații, de la cîmp, i-am adus mamei niște porumb să-l fiarbă. Biata femeie, l-a pus în ceaur. Tata, care știa că porumbul nostru nu era încă făcut și bun de fiert, și-a dat seama că-l luasem de pe la alții. A aruncat ceaurul cu tot și mi-a făcut ce îmi făcea rar: m-a lovit și m-a suduit. Eu am crezut în cinste și dreptate. Unii îi spuneau lucrului acestuia Dumnezeu. Nu mă deranja prea tare, dar cînd am văzut pe front, și nu numai acolo, cîte porcării și crime se făceau în numele lui Dumnezeu, mi-am zis că sigur nu există. Că de-ar fi existat i-ar fi bătut cu pietre pe toți nemernicii pămîntului. Dar a trebuit ca noi oamenii s-o facem și pe asta. Păi Dumnezeu sîntem noi, cei de la Porțile de Fier, Voroneț, Pietroiu, «23 August», Bumbesci-Livezeni, Lotru.

PENSIA E CA ȘI CUM AI SCĂPA DE LUME

La sediul I.A.S.-ului nu mai e nimeni. Dumitru Dumitru aprinde lumina și-mi arată niște fotografii. Multe, îngălbenite, păstrînd fiecare după priceperea fotografului culoarea momentelor pe care le evocă.

— Așa-i inginerul Vernescu, moldovean cumsecade. Aici e Oniț, șef de fermă. Aci-s eu cu Trită Făniță, unul care a rezistat la toate greutățile. Dintre toți cei care am venit acum 25 de ani în părțile astea să dăm o mîină de ajutor, am rămas puțini. Nici măcar nu mai avem timp să ne vedem. Ne mai găsim și noi pe la ședințe. Cîte unul a obosit și se gîndește la pensie. Mie nu-mi trebuie pensie; pensia e ca și cum ai scăpa de lume. Mă-ntreabă cîte unul: «Ce mai tragi mă, Nea Mitică? Ești Erou al Muncii Socialiste, deputat în M.A.N., membru în C.C. Ai făcut tot ce-ai putut!» De unde dracu' o fi știind el că am făcut tot ce-am putut. Adică, pentru că unde era baltă și mustea pămîntul crește acum grîu, porumb ori floarea-soarelui, gata? S-a terminat?

Păi mie mi-e rușine cînd mă gîndesc că n-o s-apuc să termin tot ce-mi trece prin cap. Cu entuziasm nu faci prea multe. Faci destule, dar nu totul. Prin '49, cu tot entuziasmul nostru, de-abia scoteam 2 000 kg grîu la hectar. Acum, pe lîngă entuziasm avem și ce ne trebuie. Muncim, nu glumă, dar oamenii știu că așa trebuie. Și pe urmă, nu e frumos, nici cinstit să duci cu tine în pămînt prea multă viață. Ea trebuie consumată aici, deasupra, nu luată dedesubt, că de aia sîntem oameni și nu cîrțițe ori mai știu eu ce arătare.

Dumitru Dumitru răscolește sertarele biroului. Găsește altă mapă cu fotografii. Sînt aici oameni turnînd asfalt în insula Borcei, alții trecînd Dunărea înghețată purtînd pe umeri niște prăjini de aproape zece metri. Mă minunez.

— Așa treceam iarna în insulă. Dacă se spărgea gheața, rămîneau agățați de prăjină. Cîte unii n-aveau noroc nici cu prăjină. Eu care nu știu să înot nici zece metri, am scăpat. Uite aici e prima noastră stație de radio. Acum toate cele 11 ferme au stație. Orice indicație se dă prin radio, dacă n-am timp să trec peste tot. Se mai întîmplă, deși fac 150 de kilometri pe zi.

— Dar lîrțile acelea ce sînt, tovarășe Dumitru?

— Acum, simple lîrții, în urmă cu cîteva luni reprezentau planul grupului sanitar pe care l-am vizitat dimineață. Vă amintîți?

Sigur, îmi amintesc: «Oamenii vor putea veni dimineața îmbrăcați în haine de sîrbătoare, iar la terminarea lucrului, după un duș bun, salopetele vor fi așezate din nou în cușete, iar ei, oamenii, se vor întoarce acasă curați, eleganți dacă vor».

Sigur, îmi amintesc și de Alecu Zamfir, responsabilul brutăriei. Îl întrebam ceva despre pîinea pe care o mîncă oamenii din Borcea. Mi-a răspuns liniștit: «Se vorbește bine de pîinea noastră». Dumitru Dumitru, Nea Mitică cum îi spun și copiii, îmi vorbește despre proiectele sale. Mi le explică, ba îmi cere și cîte o părere. Își amintește cît de stîngerit s-a simțit la o întîlnire cu studenții după apariția romanului lui V.Em. Galan, «Bărăgan».

— Deși Anton Filip eram chiar eu, deși tinerii aceia mă întrebau despre lucruri care țineau de viața mea, n-am știut pe unde să scot cămașa. Cred că a fost cel mai cumplit moment din viața mea. M-am făcut de rîs. M-am întors acasă, am citit cartea și-am înțeles că literatura nu e floare la ureche. Rîdeam eu degeaba de moldoveanul ăla de Galan cînd scria la Pietroiu geamantane întregi de lîrție. Fiecare cu secretul lui.

— Și care ar fi secretul oamenilor din Pietroiu, tovarășe Dumitru?

— Nu știu. Sînt mulțumit de un singur lucru: am fost cinstiți cu noi și cu pămîntul. În felul acesta am înțeles noi să slujim România.

O mașină colindă lumea

Am aflat că undeva, într-un mare muzeu al lumii, este expus un butuc de lemn pe care a fost descăpăținat un rege.

Prima piesă care atrage atenția în micul muzeu al Uzinei metalurgice Muscel este un butuc de lemn. Pe acest butuc de lemn s-a bătut cu ciocanul tabla caroseriei primului autoturism românesc. Simbolic, momentul acesta înseamnă decapitarea neputinței noastre de a construi mașini. Butucul acesta de lemn este bornă pe lotar de istorie. Un soclu pe care s-ar cuveni urcată nemuritoarea pasăre a lui Brîncuși, din care nu a mai rămas decît zbor și avînt.

TREBUIA SĂ DOVEDIM

Constantin Dănilă, veteranul: «Din aproape 300, cîți am venit atunci, mai sîntem 16... Eu eram tînr atunci, eu aveam 25 de ani, ceilalți erau mai în vîrstă decît noi aștia 16. Iată că merg și eu pe 57 de ani, mîine-poimîine îmi vine și mie rîndul la pensie, n-aș vrea să mă gîndesc, dar vreau, nu vreau, anii trec...»

16 sînt veteranii. Veneau aci pe vremea războiului ca o secție dispersată a unei fabrici din Brașov, adăpostindu-se de bombardamente într-o magazie ponosită a unei foste fabrici de hîrtie, producînd echipament pentru avioanele de luptă. După încheierea păcii, fabrica «mumă» din Brașov, reprofilîndu-și producția, decisese să tragă obloanele secției din Cîmpulung, găsind-o inutilă în noua reorganizare. Cei 250-300 de muncitori, amenințați să rămînă fără lucru, impun prin sindicatul lor conducerei fabricii o amînire, timp în care dovedesc utilitatea și eficiența acestui atelier în producția bunurilor de larg consum, fabricînd de toate, de la lacăte la lanțuri de bicicletă, de la broaște de ușă la vermolele de stropit pomi.

«Dar de ce lacăte și lanțuri de bicicletă?» îl întreb pe Constantin Dănilă, veteranul. «Vezi dumneata, nu prea se găsea materie primă sau, în orice caz, nu ni se repartiza nouă, fabrica din Brașov avînd interesele ei sau poate chiar voind cineva să demonstreze că este bine să ne cărăm de aici și în cazul ăsta nu am avut decît să folosim deșeurile». «Dar vermolele?» «Vermolele? Păi, vedeți că toate dealurile astea de pe lîngă Cîmpulung sînt pline de pomi. Păi, pomii nu trebuie stropiți? Vermolele se aduceau și ele din străinătate pînă să le facem noi. Am făcut de toate. Și nu era ușor, inflația pe noi, foamea pe noi, patronii — patronii».

«Trebuie să dovedim, își aduc aminte cei 16 veterani. Și a trebuit să o facem încă o dată după naționalizare, să arătăm că sîntem în stare noi, stăpînii, să facem și mai mult și mai bine».

De la 1948, principalul profil, dar nu singurul, este cel de atelier de reparații. Dar niște reparații de un fel cu totul deosebit, pentru care se fabricau pe loc majoritatea pieselor și ansamblelor. Și tot așa, din reparație în reparație, se încumetă ba la un piston, ba la un vilbrochen, ba la o cutie de viteze, pînă cînd ajung să fabrice și motoare în întregime. Între timp și printre altele mai fac și o motocicletă I.M.S. și, de ce nu, prima mașină românească pentru filatură, apreciată chiar la o expoziție internațională. «De ce credeți, tovarășe director, că a fost ales tocmai acest atelier din Cîmpulung pentru primul autoturism din România?» «Pentru oamenii lui. Că nu există garanțiamai mare decît omul cu priceperea și voința sa».

ARO ÎN LUME

«Trebuie să dovedim». Primul autoturism românesc, cu tabla indoită cu ciocanul pe butuc, a venit pe lume în hohote de rîs. Chiar peste cîteva ani, înaintea unui concurs, niște experți din Occident îl numeau în deridare «mașină pe catalige», «broască cu picioare lungi». Aceasta pînă la probe. Pînă la probele care au făcut, cum scriam mai multe ziare de pe acolo, «să li se taie răsufarea celor care asistau». Cînd pentru aceiași experți — înainte de a-și reveni din uluială «broasca pe catalige» devine «monstrul kaki care îi învață pe toți constructorii ce este frica» (revista vest-germană «Hobby»), ca apoi să-i dea pentru totdeauna numele de «Zimbrul Carpaților».

În Belgia, «Zimbrul Carpaților» se clasează pe primul loc între 50 de modele de autoturisme de teren din întreaga lume, la «Raliul pădurilor», iar la «Raliul smîrcurilor» din aceeași țară întrece mașini de prestigiu mondial ca Citroën, Volkswagen, Land-Rover și Jeep. În Italia, cele două autoturisme de teren ARO M461 cîștigă un premiu I și două cupe la probele de teren dificil de la Roma și Prato, unde se iau la întrecere cu alte 55 și, respectiv, 67 autoturisme de diferite tipuri.

«În cele mai vitrege condiții de teren practic posibil» se desfășoară întrecerea din luna mai, anul trecut, care începe într-o carieră de piatră de lîngă Zürich, continuînd pe panta de schilift de la Vöhrnbach, apoi în poligonul de exerciții al blindatelor franceze de la Villingen, la care se adaugă traversarea riului Brigache, umflat de ploi. Spicuum din darea de seamă a organizatorilor: «Ca stea absolută a

acestor mașini tot-teren s-a prezentat mașina românească ARO, cu tracțiune pe 4 roți, urmată pe locul al doilea de mașina japoneză NISSAN PATROL». Și, dintr-un reportaj: «S-a nimerit în drum un deal cu grohotiș, cu pietrele de mărimea unui cap de copil, pe care numai un autoturism l-a învins: ARO M 461». Nu este trecut cu vederea, bineînțeles, nici episodul amuzant, când unele dintre mașinile antrenate în concurs sînt remorcate și trase pe pistă de autoturismul nostru.

În Cehoslovacia, Finlanda, Grecia, Columbia, Zair și alte țări, autoturismul ARO cîștigă alte și alte trofee. «Ce spui despre astea, nea Dănilă?» «Mă întrebați ce simt sau ce gîndesc?» «Și una, și alta». «Păi mă simt pe mine, și pe Anghel, și pe Maria, și pe noi toți, că sîntem așa — cum să zic eu — mai mari parcă, dacă am ajuns noi, cu mașina noastră, să le punem pe altele cu botul pe labe. Dar de gîndit mă gîndesc că stau ele cu botul pe labe, dar stau la pîndă și nu stau degeaba. Și dacă noi ne-am mulțumi cu mașina noastră, așa cum o avem, ne-am trezi că sar alea peste noi, de n-am avea timp nici să le punem sare pe coadă. Eu cred că trebuie să mai scormim și să mai născocim și să nu ne lăsăm, neam să nu ne lăsăm!»

Nu încerc să le omor, traducîndu-le, vorbele din graiul local ale lui nea Dănilă veteranul. Se înțelege, cred, de oricine că nea Dănilă veteranul, strungar de meserie, gîndește logic și în perspectivă, ca un bărbat cu răspundere.

NIMENI NU ESTE STĂPÎN EL SINGUR ACOLO UNDE LUCREAZĂ

«Piinea noastră este uzina». Cuvintele de mai sus stau scrise cu litere cît un stat de om pe panta dealului spre care se deschid ușile halelor.

— Peste lozinca aceasta au trecut 25 de ani — ne spune directorul uzinei, Victor Naghi, Erou al Muncii Socialiste — au trecut 25 de ani, dar ea nu este nici veche, nici nouă, pentru că exprimă un adevăr permanent.

— Cît este fapt real și cît metaforă în aceste vorbe?

— Contabilitatea asta eu nu o fac. Eu vreau să spun numai că oamenii care lucrează aici, de aici își asigură existența.

— Dar mi se pare acesta un lucru de la sine înțeles. De ce ar mai trebui amintit, repetat?

— Mereu amintit și mereu repetat. Pentru că în uzina noastră vin mereu și mereu tineri, care trebuie să-și sădească în conștiință acest adevăr. Pentru că, de ce să nu recunoaștem, mai este câteodată cîte unul dintre noi care mai uită acest lucru.

— Dar cum să uite? Fiecare trece de cîte două ori pe lună prin fața ghișeiului de plăți.

— Nu asta poate să uite. Dar ce poate el să uite este altceva, este apartenența plurală a pîinii. Adică să zică piinea mea în loc de piinea noastră. «Și atunci începe să se gîndească» la cum să facă și cum să dreagă ca să ia el mai mult la chenzină, de rest puțin îi pasă. Or, ce nu avem voie să uităm nici o secundă, nici unul dintre noi, este că piinea aici nici nu se ia, nici nu se dă, ea se face. Ea trebuie muncită. Piinea fără muncă nu se poate. Iar piinea albă nu se poate fără ceva muncă în plus. La școala asta am învățat noi 25 de ani. Dacă fiecare s-ar fi gîndit numai la bănușii lui, n-ar fi ajuns uzina noastră aici unde a ajuns, de la lăcăt și văturai la una dintre cele mai bune mașini din lume. Și dacă uzina n-ar fi avut această evoluție, nu ar fi fost posibil ca să crească cîștigul la nivelul de acum. Și dacă am bate pasul pe loc nu ar fi posibil ca el să crească în viitor. Or, acestea sînt lucruri pe care tinerii trebuie să le învețe, pe care noi, cei mai în vîrstă, nu trebuie să le uităm.

— Deci în conștiința fiecăruia să existe ideea că nici nu poate să fie retribuit decît echitabil, în raport cu munca prestată...

— Asta nu e totul. Pentru că se poate primi echitabil și din mult, și din puțin. Ideea care trebuie să existe în conștiința fiecăruia este că e necesar să participe cu muncă și gîndire la ceea ce, cu un termen economic, se numește creșterea productivității muncii. Fără creșterea productivității, fără produse în care să avem mai multă materie cenușie decît metal, fără să producem ieftin și să vindem în cîștig, nu putem să ne pricopsim.

— Credeți că această educație, a cîștigului prezent și viitor, este foarte importantă?

— Este foarte importantă, pentru că — nu se poate să nu sesizați — nu e vorba de cîștig în sine. Este vorba de o educație a muncii, o educație morală, o educație economică și o educație politică. Se spune că uzina este o școală. Dar nu numai o școală de meserii, ci de meseriași. Uzina pregătește oameni care gîndesc și muncesc.

— Ați început cu 250-300 de oameni.

— Sîntem acum cîteva mii.

— De unde?

— De unde? De aici. Și atîția sînt calificați la școala noastră profesională sau la locul de muncă!

— Dar, după cum spuneți, lucrează cam pe jumătate.

— Pentru că între timp a luat ființă Uzina de autoturisme de la Pitești, Uzina de aluminiu de la Slatina, Fabrica de boghiuri de la Baș și cîte altele. Noi aveam, ei nu aveau. Acum își cresc și ei pe ai lor, ni-i creștem și noi pe ai noștri. Poate că o să mai creștem și pentru alte uzine care au să-și facă apariția, nu e nici un rău în asta. Însă în ceea ce ne privește, este și acesta un specific al nostru, aproape toți oamenii noștri și-au făcut ucenicia aici. Încă un motiv să avem un colectiv închegat.

— Obişnuți să vă întîlniți deseori cu tinerii, în afară de ședințe, de adunări, de orele de curs. Ce le spuneți? De pildă, ce le-ați spus duminică trecută?

— A, de-ale noastre, nu cred că trebuie consemnat.

— Insist!

— Păi am văzut eu că băieții aștia tineri, cînd dau de bani, nu prea știu ce să facă cu ei. Odată cu salariul, ei își

cîștigă o anumită independență față de familie, dar nici cu asta nu prea știu ce să facă. Făcînd ei autoturisme, cresc în ochii lor ca prestigiu și vor ca toată lumea să le dea importanță, dar nu prea știu cum se obține aceasta. Ce să fac cînd mă întîlnesc cu ei? Să le citesc conferințe? Nu le citesc. Ieri am început așa: «Ia căutați-vă de batiste, cîte batiste aveți fiecare?» Nu aveau decît cîte una. «Păi bă, le zic eu lor, civilizația cu asta începe, cu două batiste, una să te ștergi și una s-o ții curată. Îți cade un gunoi în ochi, scoți batista aia murdară? Ești cu o față, se spală pe mîini, ce-i oferi?» Și uite așa, pînă la bugetul personal, pînă la biblioteca personală, pînă la felul cum se invită prietena la dans și cum se stă la masă. «Păi bă, badea ăla — tu de acolo — tu nu ești oarecine, tu ești constructor de mașini, ești cineva. Păi noi colindăm cu mașinile astea pe toate meridianele pămîntului. Cine le-a făcut, întreabă finlandeza sau congoleza. Păi voi, bă, le-ați făcut. Și atunci?» Și uite așa, ei rideau, eu rideam, ei se mai rușinau, eu mă făceam că nu vîd, au trecut trei ore de nici n-am băgat de seamă cînd au trecut, dar sînt convins că au învățat cîte ceva.

— Deci vă găsiți timp și pentru «mărunțușuri».

— Mărunțușuri? Nuuu. Cred că greșim foarte mult dacă nu ne interesează educația și dezvoltarea multilaterală a personalității. Ceea ce nu învăț de la noi tinerii învăț singuri și învăț rău... Un tînar își petrece noaptea în bar, a doua zi întîrzie la lucru, iar eu îl sancționez pentru că a întîrziat. Ce-am realizat? A doua oară are să plece din circiumă mai devreme. Nu mai întîrzie, nu-l mai sancționez. Prin educație cred că trebuie să-l fac să înțeleagă ce înseamnă pentru sănătatea lui fizică și morală, în implicația socială, consumul abuziv de alcool, nopțile pierdute. Așa vîd eu școala uzinei, fiecare să fie profesor și fiecare să fie elev pentru meseria asta mare, care le include pe toate, meseria vieții și a omeniei. Și aici ajungem cumva la metafora de care întrebați: cînd spunem că piinea noastră este uzina nu ne referim numai la banii pe care-i cheltuim pe mîncare și pe îmbrăcăminte, ne gîndim și la piinea sufletului și a minții.

— Media de vîrstă în uzina dv. este de...

— ...21 de ani.

— Deci au viitorul înaintea lor și suficient timp de formare.

— Dar trebuie să se grăbească.

— Ce le prevedeați?

— Ehe, ce oameni, ce mai oameni o să iasă din ei... Îi vezi pe mîinji ăia, ăia 300 de băieți care intră acum pe poartă cu șepcile pe o parte? Să vă spun un secret: nu se poate ca unul dintre ei să nu fie cel puțin ministru adjunct. Eu n-o să mai fiu atunci pe aici, poate n-o să mai fiu deloc, dar el, nu-l știu acu', o să fie om mare. Care dintre ei? Nu se știe! De fapt toți au să fie la conducerea țării, oriunde ar lucra.

— Poate că pînă atunci n-au să se mai folosească sculele astea pe care le învăț ei acum, peste 30-40 de ani aceste strunguri și mașini de frezat o să treacă la muzeu...

— Dar n-au să uite deprinderea de a munci cinstit și cu pasiune. Și încă un lucru din cîte învăț aici cred eu că n-au să-l uite.

— Care?

— Că nimeni nu este stăpîn numai el acolo unde lucrează. Strungul nu este al strungarului, atelierul al șefului de atelier, secția a șefului de secție. Fabrica nu este a mea, dimpotrivă, eu sînt al ei. Eu și cînd trec oamenii pe stradă, dacă-și aruncă privirea peste gardul uzinei, aș vrea să nu aibă nimic de reproșat, fiindcă uzina este și a lor. Pe delegația mea se află și semnăturile lor.

ARO CEI FRUMOȘI

— Tovarășe director comercial Ion Micu, un strungar al dv. spunea că dacă ne prelungim mulțumirea pentru această mașină, care a cîștigat atîtea întreceri, riscăm să fim depășiiți.

— Și nu exagerează cu nimic.

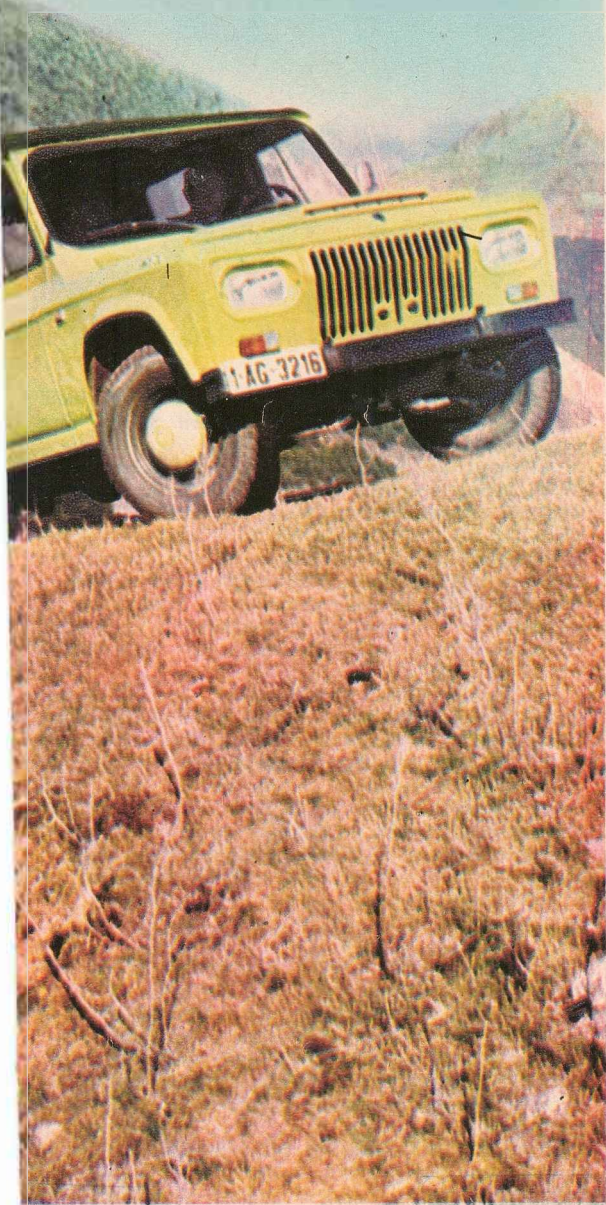
— Ce trebuie să mai știe și să mai cunoască un constructor de mașini în afară de tehnică?

— Să știe foarte multe lucruri, inclusiv cum să facă inofensive insectele care se hrănesc cu vopseaua de pe metal în țările tropicale și cum să facă inofensiv gerul care bîntuie în țările nordice. Să cunoască foarte multe lucruri, inclusiv care este starea drumurilor pe toate continentele.

Stăm de vorbă cu inginerii de la «concepție», acei tineri și sportmani flăcăi, pe teme de marketing. Ce știu ei în afară de ultimele noutăți științifice și tehnice? Ei bine, concurența vine și de acolo de unde nici nu te aștepti, adică de la autoturismul de oraș, care evoluează rapid spre performanțe, și — de unde credeți? — de la banalul tractor care și el evoluează spre performanțe. Și ca să ții piept trebuie o mașină care să fie cîte ceva din fiecare, dar nu așa, de mîntuială, ci chiar să depășească. Și așa apare pe porțile uzinei din Cîmpulung familia de autoturisme tot-teren ARO 240. mai puternice decît celelalte (80 CP), consum mai mic de benzină, viteză, stabilitate, demarare, vizibilitate de la volan mai mari, confort sport și, în fine, de o rară eleganță. Mașini care pot să tracteze remorci și să transporte ambarcații, care pot fi echipate pentru explorări geologice și pentru construcții de linii electrice, la care se pot monta troluiri de ridicat și șaibe cu curea de transmisie (ziua se deplasează, noaptea produce electricitate sau pompează apă). Capabile să se catere și să coboare pante abrupte și bolovănoase și să treacă peste smîrcuri și prin vaduri, să străbată pustiuri de nisip și de zăpadă, dar și să alunece maiestuos pe oglinda de asfalt de pe străzile marilor orașe.

Mașini care prin aspectul lor interior și exterior au fost numite pe bună dreptate ARO cei frumoși.

Mașinile pe care fiecare dintre noi le-am văzut în rodaj pe șoselele țării. În vreme ce pe planșetele proiectanților prind contur altele, un vis pe care noi, profanii, nici nu-l putem măcar bănuși.

Tineri în focul luptei

— Ce înseamnă platforma industrială a Tîrgoviștei? Mi-e ușor să răspund: înseamnă tinerețe...

Definiția de mai sus aparține unui om care prin munca sa, numai romantic și naiv nu poate fi considerat, și anume lui Ion Bădoiu, șeful serviciului personal al Uzinei de oțeluri aliate, amplasată în chiar inima platformei respective. Un om, confruntat clipă de clipă cu probleme acute, legate de asigurarea cu forța de muncă necesară a celui mai important obiectiv economic tîrgoviștean. De aceea, răspunsul său, atât de direct, de spontan, ne-a impresionat. A urmat precizarea de rigoare:

— Circa 80 la sută din cei ce lucrează pe platformă sînt tineri. Media de vîrstă: 22 de ani. Așa că, vedeți, a spune că perimetrul cu pricina este sinonim cu tinerețea, nu este o simplă metaforă...

Aveam să mă conving de acest adevăr odată pătruns în acel teritoriu cucerit de industrie, unde zi și noapte, cu febrilitate, se înalță argumentele Tîrgoviștei de miine. De fapt, platforma industrială este de pe-acum o realitate, dar o realitate dinamică, în marș, care te silește neconținut să-i reevaluezi dimensiunile, cu fiecare zi, fără exagerare, mai ample.

Zeci de hectare luate în stăpînire de uzine și fabrici, alte multe supuse unui continuu asalt din partea unei puternice armate de buldozere, excavatoare și tot felul de autocamioane de mare capacitate. Într-o parte, uzina de strunguri și Romlux-ul, care au și început să producă; într-alta, masivele secții ale uzinei de oțeluri aliate, aflată într-un avansat stadiu al construcției. Cîmpul, zecile de hectare de pămînt sterp, a fost prins în clește și silit să nască pentru prima oară piine, dar o piine specială, «piinea industriei», adică oțel.

Mă însoțește Gheorghe Rus, oțelar-topitor. Are 27 de ani. Bătrîn? Tinăr?

— Dacă ar fi să mă judeci după anii petrecuți în uzină, mai degrabă bătrîn, ride.

De fel e dintr-o comună din Bistrița-Năsăud. La 18 ani ajunge la Hunedoara. Harnic, priceput, deprinde în scurtă vreme meseria de oțelar, «nici nu se putea altfel, cu profesorii care i-am avut», și în cîțiva ani ajunge om de bază al secției, ceea ce nu-i deloc puțin, într-o întreprindere cu o atît de veche tradiție, în care meseria se transmite din tată-n fiu. În 1971 vine la Tîrgoviște.

— Faptul că în acest oraș de glorioasă tradiție se înalță o oțelărie, comparabilă cu cea de la Galați, m-a electrizat. Am vrut să vin, să ajut, după puterile mele, la punerea sa în funcțiune. Probleme au fost, probleme mai sînt destule, dar de pe-acum s-a format un nucleu prețios de oameni de înaltă calificare, capabil să le rezolve, operativ și eficient.

Probleme? Și încă mari. Tîrgoviște n-avea tradiție industrială. Tîrgoviște, pînă mai acum cîțiva ani, trăia obscur în umbra marelui său trecut. Iar tineretul său pleca spre alte centre, fascinat de profesiuni al căror prestigiu ajunsese ca un ecou și în tihnitul oraș întins supus la umbra Turnului Chindiei. Și deodată: industrie și platformă industrială. Șantiere pretutindeni. Ritm de viață și muncă accelerat. Sete de cadre, sete de inteligență în acțiune, sete de tinerețe. În jurul unor specialiști precum Gheorghe Rus, veniți de la Hunedoara, Cîmpia Turzii, Reșița, Galați au început să afleze tinerii. În număr tot mai mare. Din Tîrgoviște și satele învecinate, mai ales: Voinești, Cîndești, Dragodana, Răzvad, Ludești. Sute, apoi mii. N-a fost ușor. Trebuiau deprinși cu profesiuni pretențioase, trebuiau deprinși cu munca disciplinată, severă, de fabrică. Au fost trimiși la școli, în marile centre siderurgice ale țării, alții s-au familiarizat cu noul mediu, sub atenta supraveghere a unor muncitori și maiștri de talia lui Gheorghe Rus, Costică Miloiu (moldovean venit la Tîrgoviște din Orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej) și alții. Viața lor în aceste luni de februarie construcție? Muncă și pedagogie, de dimineața pînă seara. Pentru crearea primei generații tehnice a Tîrgoviștei. Dar Gheorghe Rus tot a avut timp să se însoare și încă — dovadă că orașul l-a adoptat — cu o tîrgovișteancă get-beget. Iar prin august...

— Prin august așteptăm un moștenitor. Aș vrea din toată inima ca nașterea lui să coincidă cu prima șarjă de oțel tîrgoviștean. Ar fi — nu găsiți? — o coincidență fericită.

Prin secția confecției metalice, cu Gheorghe Lăzărescu. Are 23 de ani, este tîrgoviștean get-beget. S-a calificat în meseria de lăcătuș-mecanic. Îndeplinește funcția de secretar al Comitetului U.T.C. al Uzinei de oțeluri aliate. Ziua în secție, după-amiezile, cu sarcini de organizație. Direct, rapid, spontan, ce mai, băiat tinăr.

— Cum merge treaba?

— Eu zic că bine. Băieții au suflet, dar nu numai atît, și pricepere. O pot confirma maiștrii, inginerii.

Într-adevăr, afirmația de mai sus își găsește acoperirea în fapte.

În oțelărie, treaba merge bine, cei peste o mie de muncitori, din care mai mult de 80 la sută sînt tineri, lucrează harnic, disciplinat, mai mult, ajută constructorul realizînd, în cadrul secției confecției metalice, o serie de piese, precum stilpi, traverse și panouri, care vor înlesni și urgenta montare a utilajelor. Dacă acestea din urmă vor fi livrate

la timp, în august, orașul Tîrgoviște se va înscrie în rîndul centrelor siderurgice importante ale țării. Și încă între primele.

Doi tineri, doi prieteni. Ilie Niță și Constantin Tatu. Ambii, lăcătuși-mecanici. Primul din Ulmi, celălalt, din Bezdead, comune din apropierea Tîrgoviștei. Îi urmăresc lucrînd. Gesturile, mișcările lor au firescul și siguranța născute dintr-un îndelung dialog cu utilajele, cu ambianța uzinei. Și cu toate acestea, în urmă cu o jumătate de an se mai aflau pe băncile școlii profesionale. Cum se explică adaptarea lor și a altora atît de rapidă, cînd, vorba ceea, «de la facerea lumii, pe lângă Tîrgoviște a curs numai Dîmbovița, și niciodată oțel?»

Îmi răspunde Costică Miloiu, mastru mecanic, moldoveanul bălai venit din orașul chimiștilor, Orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej, să pună și el umărul la înălțarea oțelăriei:

— Cred că au vocație pentru profesiuni tehnice acești băieți. De unde rapidă lor familiarizare cu uzina. După cîteva săptămîni de adaptare, evident mai dificilă, dispar și nesiguranța și teama, și stau pe picioarele lor. Cum să vă spun, uzina aceasta s-a întîlnit cu aspirațiile lor cele mai adînci, de unde o atît de rapidă și fericită înțelegere. Ca și în Moldova, dealtfel...

Străbat secție după secție. Unele în fază avansată de construcție, altele prefigurate doar de stilpi de beton, înșirați în lungi succesiuni. Peste tot se lucrează, peste tot oameni tineri. Muncitori la douăzeci de ani, maiștrii la douăzeci și ceva, ingineri, șefi de secție, la treizeci de ani. Vîrste în concordanță cu ritmul construcției, cu utilajele ultramoderne ce vor popula nu peste mult timp uriașele hale.

Sfîrșit de schimb. Băieții leapadă salopete, băști. Gheorghe Lăzărescu aleargă grăbit, face convocator. După-masă, mare meci mare. De fotbal, se înțelege, și nu poate lipsi nimeni. După care, fără vreo tranziție, el și alții aleargă la

școală, la seară, unde sînt înscrși cu sutele.

A doua zi, din nou în secții unde-i așteaptă o nouă, fertilă zi de muncă — nu degeaba cei de la confecții metalice și-au propus să prelucreze în acest an circa 4 000 tone față de cele 1 300 cîte au fost executate în anul precedent.

Cam acesta este ritmul existenței mării majorității a tinerilor de la Uzina de oțeluri aliate, aflată în inima platformei industriale Tîrgoviște. Este mult, este puțin?

«Este normal, în deplin acord cu vîrsta noastră, cu noul

destin al orașului meu», cum, cu emoție în glas, mi-a răspuns Gheorghe Lăzărescu într-o triumfală după-amiază de primăvară, îmbrățișînd cu privirea uzina și turnurile istorice profilate în zare.

În curînd, acești tineri vor intra în focul luptei pentru obținerea unui oțel de o calitate ireproșabilă. Vor fi solicitați pe plan profesional și uman infinit mai mult decît în prezent. Vor face față? Felul matur, responsabil, cu care muncesc și gîndesc în aceste zile mă determină să zic: da.

și experiența celor mai vîrstnici dintre noi, din optimism, muncă și încredere în oameni.

Inițiativa — am mai spus-o și cu alt prilej — aparține unui activ și generos medic din Cluj, directorul dispensarului de pediatrie din cartierul Iris. Numele lui: Emil Florea. În anul 1969, la chemarea acestuia și cu ajutorul comisiilor de femei, al conducerii căminului cultural și prin sollicitudinea unui grup de profesori universitari (pensionari și ei) a luat ființă o școală sui-generis, pe care creatorii ei au hotărît să o numească simplu și expresiv: *școala bunicilor*. Dar o școală în toată regula, cu profesori, cursanți, examene, practică și diplome de absolvire. La ora actuală numărul elevilor cu părul alb este de ordinul sutelor, iar după exemplul clujenilor au fost înființate școli similare la Tg. Mureș, Ploiești, Miercurea Ciuc, Florești, Arad și chiar în R.P. Ungară.

În tot acest răs timp, programul de pregătire al școlii bunicilor a abordat sarcini educative variate, probleme de pedagogie familială complexe, aspecte largi de profilaxie și de ocrotirea sănătății. Iată cîteva dintre ele: supravegherea, observarea, îngrijirea și îndrumarea corectă în familie a sugariilor, a copiilor preșcolari și școlari. Stimularea la nepoți a respectului pentru regulile de igienă, de odihnă, de joacă, de alimentație, de utilizare corectă a timpului liber. Prevenirea și combaterea accidentelor la nepoți, acordarea primului ajutor în caz de îmbolnăvire, precum și îngrijirea celor bolnavi sau convalescenți. Cultivarea la cei mici a dragostei față de părinți și casa părintească. Prevenirea și combaterea la nepoții puberi, adolescenți și vîrstnici, a alcoolismului, a fumatului, cît și a altor manifestări, deprinderi și obiceiuri nocive. Supravegherea și îndrumarea corectă, alături de părinți, a activității de pregătire școlară. Organizarea unor vacanțe distractive, plăcute, educative, folositoare. Creșterea, educarea, îngrijirea și ocrotirea nepoților lipsiți de unul sau ambii părinți, cît și a celor proveniți din familii cu carențe educative și afective, cu părinți bolnavi sau infirmi. Stimularea și încurajarea în permanență a preocupărilor pentru autocontrol, autoeducație și autocorectare.

Dar evident, lucrul cel mai interesant (asupra căruia ne vom opri într-unul din numerele viitoare ale «Flacării») rămîne participarea activă a bunicilor noștri în cele mai diverse și neașteptate compartimente ale traiului cotidian, cu întîmplări, evenimente și rezultate uneori de-a dreptul senzaționale.

Pentru amănunte privind modul de organizare al acestei instituții atît de originale, vă rugăm să vă adresați redacției noastre sau personal medicului Emil Florea, Cluj, str. Republicii 21.

Dar, cum vă spuneam, vom reveni și în paginile noastre cu amănunte.

12

O formă de muncă: școala bunicilor

Am scris și vom mai scrie despre «școala bunicilor» cu dorința expresă de a face cunoscută pretutindeni această acțiune de masă, născută și întrupată dintr-o nețărmurită dragoste față de semeni, din respectul pentru înțelepciunea

O brigadă sanitară gata de a «intra în acțiune».

...dar o școală cu seminarii și examene în toată regula.

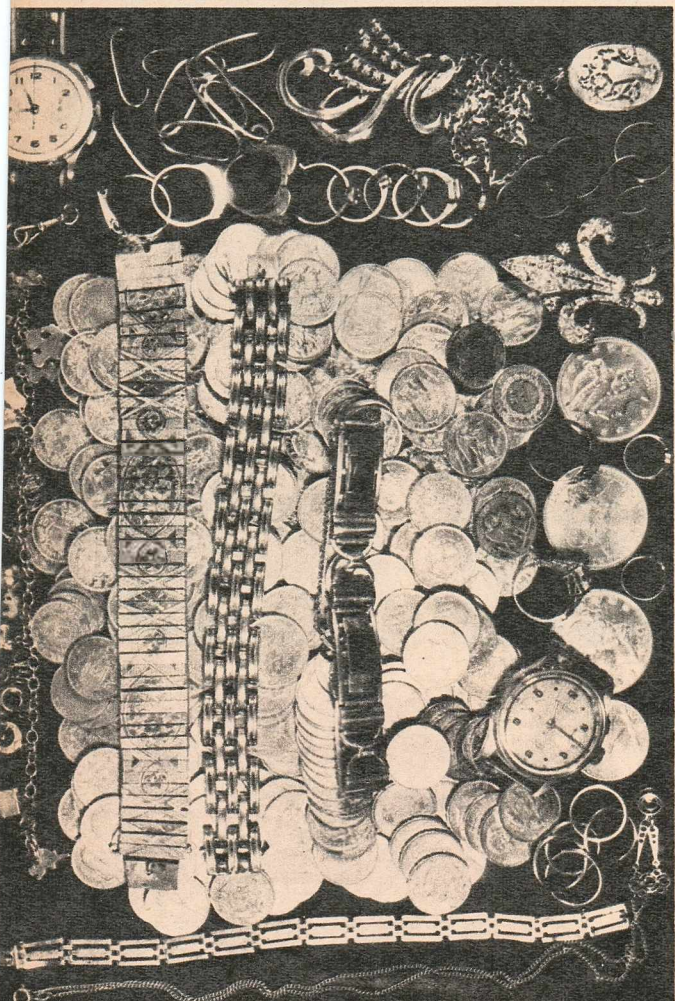

nici muncă
fără pîine,
nici pîine
fără muncă

MOMENT I («Clopotul de la 2 noaptea!»)

...Numitul Orlando G., reprezentant al unei firme străine — un bonom cumsecade, drăguț și cu început de chelie deasupra frunții — nu putea înțelege pentru nimic în lume de ce organele de miliție ale Timișoarei îl trezesc dis-de-dimineață: i se furase mașina!... A căsca omul ochii pe geam surprins, a constatat că, într-adevăr, mașina sa, închiriată de către firmă, un «BMW-2800», fusese deplasată cu circa 15 metri față de locul unde o lăsase, dar și-a zis, probabil, că ce mai e și asta, de ce atâtă levatură? Invitat să-și ia mașina în primire, a constatat că instalația electrică fusese defectată premeditat; a înghițit în sec și, fără a avea nici o pretenție de despăgubire din partea oficialităților române, s-a apucat să desfășoare volanul pentru a-și pune apoi la punct defecțiunea ivită peste noapte... Asta se întâmpla în zorii zilei de 19 februarie a.c., infracțiunea fusese săvârșită, așadar, în cursul nopții de 18 spre 19! Iar în dreapta celui care se așezase atunci la volanul acestei mașini străine, în dreapta celui care se chinuia din răspuț să pornească contactul, se afla Mircea Boroș! Erau

Capturi.

patru aceștia care fortaseră intrarea într-o mașină gri-albăstră, erau patru puști, căci nu le pot spune altfel, și ascultau acum muzică de jazz la aparatul portativ al limuzinei. Nu mult însă!... La prima somanie s-au risipit ca potrnichile, fiecare alergând în altă direcție; în zori, se aflau din nou împreună la postul de miliție...

MOMENT II (Reluare)

...cu o noapte în urmă, magazinul timișorean «SANITAS» fusese spart: în jurul orei 2 (există o biserică prin împrejurimi, clopotul ei bate regulat ora, infractorii știau acest lucru. Mircea a dat cu pumnul...), A dat cu pumnul exact la ora 2, atunci când clopotul bătrânei catedrale vuia parcă sfârlmat în noapte, chestiunea fusese premeditată, au spart casa de bani, au furat de aici 166 lei, câteva bricege, parfumuri, articole de instalații sanitare etc...! Peste 24 de ore erau prinși de miliție — amprente descoperite în mașina lui Orlando G. erau identice cu cele din magazinul în cauză!... «Nu am procedat prea ingenios» a declarat la anchetă, cu un calm imperturbabil, Boroș Mircea zis «Cioța», pentru că obișnuiește să-și «crească puții» — copii, dealfel, pe care îi amenință cu cuțitul, poruncindu-le să-i rezolve diverse treburi... Astăzi, acum, susține că va deveni cel mai mare gangster din Timișoara!

(Insert: a ispășit diverse condamnări, a trecut prin diverse școli de reeducare, s-a îndrăgostit de o educatoare ce avea încă o dată anii lui de viață, susține că a și trăit cu ea, mă rog; nu demult a încercat să se sinucidă, îngurgitând câteva zeci de pastile de bromoval; este cinic, chiar față de sine însuși; «se constată o totală indiferență față de criteriul normal, singre rece în efectuarea delictelor, lipsă de afectivitate pentru familie» — am citat dintr-un dosar medical al inculpatului, N.A.).

MOMENT III («Cota obișnuită: între 300 și 500 lei»)

...pentru o noapte!

Mary M., în vîrstă de 21 ani, de trei ori arestată pentru prostituție, acum aflată la a patra condamnare: 3 ani! Fostă muncitoare la Fabrica de panglici «13 Decembrie», fostă prietenă cu Doina R. (zisă «Doris»), vorbește perfect germana (e din Liebling) și italiana (practică și-a făcut-o în Timișoara), o fată micuță, brunetă, frumoasă — acum o epavă «într-o vreme aveam un babac neamț care venea periodic, îmi aducea de toate, era vorba să mă și căsătoresc cu el, vindeam lucrurile primite și uite-asa...!» «Doris» — prietena, del — a determinat-o, s-ar zice, să plece împreună cu doi masculi motorizați la Deta, apoi la Brașov etc. Nu s-a mai prezentat la serviciu. S-a prezentat în schimb la postul de miliție!...

Privind una din filele dosarului foto — filă plină cu poze de fecioare ale amorului comun, așezate alături de capete tunse chilug ale unor proxeneți sau căzuși ai celui de-al treilea sex — le simți interzis de-a dreptul: băieți și fete, aflați la vîrstă florilor, desfigurați de neînșire sau de o falsă impertinență — oameni ca și noi, ceilalți, dealfel! — trăind, fizic, CULPA, desfigurați mai ales de mizeria unei realități create de către ei înșiși!

Nu este firesc, atunci, să te întreb: de ce asta?!

MOMENT IV (Brunet, înalt, athletic, stilat — actualmente pușcăriaș)

...Într-o seară lîrzile a lunii decembrie din anul trecut personalul hotelului-restaurant «Continental» — mai ales numila Maria Dan, ospătară la această nouă și modernă instituție timișoreană — are de furcă cu un anumit Bojin Sirbobran (zis Baltă), care, în urma refuzului de a fi cucerit grațiile tinerei contra sumei de 600 lei, o introduce într-una din camerele hotelului, încearcă să o violeze, o brutalizează, în sfîrșit, scoală întreg hotelul în picioare, stîrbind indignarea legitimă a celor treziți din somn! Avea 26 de ani acest Baltă, iar greșeala din acea noapte de iarnă avea să-i coste scump: la percheziția făcută la domiciliu i se confiscă 2 (două!) mașini, 270 000 lei în numerar și alte obiecte.

Pentru lucrătorii de miliție din Timișoara a fost o realizare. De ce? Încă de mult îl urmăreau pe acest tînăr înalt, athletic, stilat, vorbind perfect trei limbi; circa 10 kg de aur ale diversilor traficanți sau «bișnițari» ai orașului sau de peste graniță își găsesc astfel locul legal în seifurile Băncii de Stat. Dar de ce Baltă a ajuns pînă aici?...

Cine e acest Baltă?!

Mama sa despre el: «L-am iubit prea mult, deși niciodată nu l-am văzut muncind» (printre altele, aceeași mamă fiind cea care îi aranjează odorul de dezvirginarea unei tinere, Adriana, care va deveni apoi, volens-nolens, soția stimabilului și cîrdaș de petreceri și afaceri).

Într-o vreme, Baltă a încercat chiar să «muncească»: ar fi fost interesant de aflat cum anume a putut acest om să obțină autorizația seria A nr. 208418, eliberată în 14 martie 1972 de către Consiliul popular al comunei Sag, pentru practicarea meseriei de pictor de firme și tablouri, în satul Parța, la numărul 385 (?!) — nu există nici măcar un atelier în acest sat, dărmite firme!.

Dacă Baltă a avut totuși vreo legătură cu plastica, atunci aceea a fost una singulară: una din mașinile sale, un «Ford-Capri» care uluise orașul, era bicolor!...

Așadar, din nou, și iarăși: de ce toate acestea?!

ÎN LOC DE CONCLUZII

Stau de vorbă cu tovarășul general-maior Viorel Tăurescu, inspector șef al Inspectoratului județean Timiș al Ministerului de Interne. — De unde provin acești oameni, stimate tovarășe general? — ...această «pleavă», mai bine-zis, căci din păcate mai există asemenea indivizi ai orașelor, iar Timișoara nu face excepție! Mulți dintre ei sînt dintre cei care, terminînd liceul și neîntîrînd în facultăți,

Lumea bișnițarilor.

în loc să se apuce de o muncă productivă, se apucă de afaceri; o altă categorie o formează cei sosiți de pe alte meleaguri ale patriei, atrași de mirajul traficului de străni ce are loc — explicabil, firește, ne aflăm doar la frontieră! — aici, la noi; apoi, tinere provenind mai ales din familiile dezorganizate, mai mult sau mai puțin corupte, dar ameleite de strălucirea falsă a unei bogății ușor de cîștigat. Rezultatul este tragic!

— Credeți că veți reuși să lichidați acest flagel?

— Ar fi cel puțin neindicat să afirm că nu, asta gîndindu-mă la toți factorii care trebuie să concure. Chestiunea asta este foarte foarte delicată, incluzînd factori dintre cei mai diverși: factori sociali, morali ș.a.m.d. Sînt însă convins că prin măsurile pe care le-am luat (unele dintre ele constituind inițiativa noastră, a timișorenilor), de pildă, inițierea unui organism, noi l-am numit comandament de prevenire a faptelor de natură antisocială, totodată ocupîndu-se îndea aproape și de reeducarea celor pe care îi considerăm recuperabili — și, din fericire, vă pot spune că nu sînt puțini aceștia! — un comandament, așadar, format din reprezentanți ai organizațiilor de tineret, de femei, reprezentanți ai forțelor de muncă, ai unor întreprinderi și instituții, ai direcțiilor de sănătate și învățămînt — asta ca să enumer numai cîțiva — vom reduce radical procentajul de infracțiuni. În acest organism se analizează periodic starea infracțională sau utilitatea măsurilor luate. Dar, încă o dată, repet, nu e un lucru ușor...

Rămîne o clipă pe gînduri, apoi:

— Ne dau mult de furcă indivizii — repetă. Unii dintre ei, mai bine-zis! Vedeti, noi avem nevoie și de turism și sintem și o țară ospitalieră prin tradiție, ospitalitatea bănățeană este recunoscută pe plan național chiar, este greu, este foarte greu să acționezi uneori!... Totuși, am obținut și obținem rezultate din ce în ce mai palpabile, am reușit să creăm o opinie în această direcție. În altă ordine de idei, să nu vă mire apoi faptul că veți da de cazuri în care părinții unui infractor, în preajma eliberării acestuia, vin la noi și ni se adresează cu firească grijă, dar și cu sinceră încredere, rugîndu-ne să urmărim și pe mai departe activitatea fostului infractor, să avem grijă de oamenii! Să avem grijă de oamenii aceștia care au greșit, dar care nu sînt pierduți, dimpotrivă!... Din punct de vedere social însă, problema rămîne deschisă. Și ne bucurăm sincer atunci cînd presa noastră se apleacă și asupra acestui aspect anonim al activității noastre de zi cu zi.

...Părăsind clădirea Inspectoratului județean simt parcă, nu știu de ce, un gust amar în gură; sint plin de fapte, de imagini, și relina păstrează mai ales acea imagine a unei case de bani pe care mi-a deschis-o un ofițer — unul dintre «marii anonimi», cum îmi place acum să-i numesc pe acești oameni! — punși din plastic sigilate, pline pînă la refuz cu aur, bijuterii, ceasuri, brățări, medaloane. Pungi pline cu sudoare poate, dar, mai ales, pline cu mîrdărie! Cu tristețel!... Cartușe, zeci de cartușe cu țigări «Dunhill» sau «Kent», sute de pachete însumînd în schimb dezoanore, și iarăși mîrdărie, și tristețe mai ales!...

Un om care nu lucrează nu este numai un parazit al societății, ci un pericol al ei! Pentru că, nelucrînd, trebuie totuși să mănînce, iar de la un simplu furt pînă la prostituție, proxenetism, crimă — pînă la nemernicie, cu alte cuvinte, nu e decît un pas.

În acest domeniu — alți de «delicată», cum pe bună dreptate afirma generalul Tăurescu — nu se poate acționa cu jumătăți de măsură. Ci numai drastic, teribil de drastic — totodată însă și cu extremă luciditate și simț al răspunderii față de viitor.

Realizatorii acestor materiale sînt:

- 1, 2. Nicolae CRISTACHE; 3. Sanda FAUR; 4. Delia ȘTEFAN; 5. Rodica POP; 6. Eugen SECELEANU; 7. Nelu IONESCU; 8. V. SAVIN; 9. Dorin TUDORAN; 10. Ion MARINESCU; 11. Mihai HETCO; 12. Liviu TIMBUS; 13. Horia PĂTRAȘCU.

Fotografiile de Radu CONSTANTINESCU și Ion PREDOȘANU

Una din tendințele evoluției instituționale, remarcată de Daniel Bell, cunoscutul cercetător american, va duce în următoarele decenii la creșterea ponderii institutelor de învățământ superior și a colectivelor de producție («intelektuală», ca să zic așa. Explozia cunoștințelor și răspindirea lor a devenit deja, în condițiile statelor avansate din punct de vedere economic, o sursă de valori, de multe ori mai importantă decât investiția brută și decât efortul nediferențiat. Problema merită a fi discutată cu mai multă ascuțime, având implicații în configurația vieții publice și în repartizarea deciziilor sociale. Se constată, în general, o reducere a ponderii juristilor și a «umanistilor» în corpurile legislative și în conducerea administrativă a țărilor industrializate, în favoarea inginerilor și tehnicienilor specializați. «Ce e rău și ce e bine? Tu te-ntreabă și socoate...», vorba poetului. Oricum, această evoluție pare să aibă un caracter legic, fiind determinată de amploarea mijloacelor materiale implicate în toate domeniile. Până și cultura se face astăzi în termeni tehnici, punând în mișcare un sistem de instrumente foarte variate, între care numai calculatorul presupune o instrucție matematică foarte solidă, ca să nu mai vorbim de altele, de-a dreptul tehnice, cum se întâmplă la televiziune. Situația devine alarmantă, dacă rămânem la conceptele vechi și la disociații perimate, refuzând să raționalizăm noua realitate. Un efort notabil face profesorul inginer Marin Rădoi, personalitate cunoscută deopotrivă în lumea tehnicii, ca autor de cărți solide și cursuri de mecanică, sau în aceea a culturii, unde a jucat un rol de catalizator, cu o largă înțelegere a creației artistice. Cartea sa, Tehnică și umanism, este expresia unei meditații prelungite pe teme culturale, luând în considerare mai ales aspectul social și coeficientul de utilitate imediată, privind realizarea unei ființe umane armonioase, capabilă de a trăi ansamblul valorilor culturale. Cuvintele înscrise pe coperta cărții: «Dezvoltarea tehnicii nu anulează cultura. Dimpotrivă, o întregeste, amplificându-i valențele. Inteligența creatoare nu poate da roade decât pe un fond de autentică pregătire culturală» reprezintă profesiunea de credință a unui iluminist, un om de știință dedicat profesiei sale și rosturilor sociale. Profesorul Rădoi nu este claustrat în laborator sau în seminare de colaboratori cu preocupări restrinse, ci un om al cetății, iubitor de acțiune, dedicat binelui general, pe care l-a slujit cu o fervoare și o eficiență capabile să configureze un destin.

Tehnică și umanism debutează cu o suită de consideratii pe motive importante, făcând apel la elemente definitorii din bagajul de cultură al omului celui mai fin. Articolele intitulate Homer și geometria greacă, Platon și filozofia matematică sau Spațiul și timpul în concepția lui Aristotel cuprind apropieri subtile între monumente culturale și științifice, rezolvate fără pedanterie, în stilul unor colocvii agreabile cu interlocutorii presupuși de mișcarea interioară a textului, chiar dacă n-au prezentă ca atare, pe pagina tipărită. O oralitate de efect, consecință a practicii de catedră, contribuie cu pigmentul său la nota eseistică a întregii cărți. Profesorul Rădoi se adresează întotdeauna cuiva, el nu discută în sine, ci are în vedere un rost pedagogic, o contribuție educativă, sugerând teme de gândire pentru tinerii cetățeni și punind întrebări care cer un răspuns de ordinul urgenței: «Zbuciumul omenirii continuă la altă scară. Marile probleme ale viitorului așteaptă răspuns. Ce se va întâmpla cu rezervele de apă potabilă ale omenirii? Sursele de apă dulce ale Terrei sînt limitate, în timp ce consumul de apă crește permanent. Se va asigura prin desalinizare alimentarea cu apă a omenirii viitoare? Care va fi bilanțul energetic al combustibililor fosili (cărbuni, petrol, gaze naturale) în condițiile cînd, aproximativ la zece ani, consumul de energie se dublează? Ce combustibil sau ce forme de captare vor astîmpăra «foamea energetică» a omului în viitor? Va rezolva «cărbunele albastru» (denumire dată maselor de aer în mișcare) cererea din ce în ce mai mare de energie? Este greu de dat astăzi un răspuns. Care vor fi resursele de hrană ale unei populații ce va trece de 6 miliarde la sfîrșitul mileniului doi? Cum se va efectua circulația informației științifice a viitorului? Prognostice științifice furnizează date care țin de domeniul fantasticului. Foile unei singure publicații americane vor fi suficiente pentru a acoperi de peste 200 de ori suprafața Pământului». Ne-am permis un lung citat pentru a ilustra sensibilitatea omului de știință cu perspectivă socială și politică foarte apropiată de aceea a unui artist cu mare forță proiectivă. În asemenea rînduri s-ar afla imaginile din Tragedia omului a lui Madăch, cu planeta stînsă și resursele evaporate, dacă n-am adăuga optimismul lucid, susținut de angajamentul politic și de umanismul comunist al autorului, de încrederea sa în substanța rațională a procesului istoric.

Două secțiuni de amploare sînt dedicate de profesorul Rădoi școlii românești: învățămîntul și societatea modernă și Școala superioară românească — principal izvor de pregătire a cadrelor. Sînt capitole analitice, bogate în dezvoltări ale unor motive de actualitate. Într-un cuvînt, o carte vie, scrisă de un specialist cu certă vocație eseistică, căutător de orizonturi spirituale.

Aurel Dragoș MUNTEANU

Vă propun azi o definiție sui-generis a noțiunii de dialog deși poate că nu chiar atât de insolită încît să ne apară sub semnul bizarului.

Dar acest sui-generis ar putea să vă apară și drept o banalitate extremă, încît la prima vedere, să vă întrebați dacă autorul rubricii nu e cumva străin de înțelesul unor cuvinte absolut uzuale.

Ca să fiu sincer, de la început ar trebui să vă atrag luarea aminte asupra faptului că nu întotdeauna avem răgazul sau liniștea pentru a ne întreba dacă noțiunea de dialog are într-adevăr, pentru toată lumea și în toate împrejurările, același înțeles.

Iată, eu vă propun să definim noțiunea de dialog drept expresia unei trăsături fundamentale a ideii de democrație. Perfecționarea vieții noastre sociale și de stat în spiritul democrației socialiste a implicat prezența dialogului conducere-mase în toate manifestările hotărîtoare ale administrației. Nu vorbesc de legile votate de Adunarea Națională după ce mai înainte, cum bine s-a încetățenit, în urma Congresului al IX-lea, ele au fost și sînt discutate și aprobate de către întregul popor, nu vorbesc de hotărîrile de partid privind destinul țării și cetățenilor ei care, de asemenea, devin hotărîri prin aprobarea lor de către masele largi ale populației, nu vorbesc deci numai de aceste manifestări ale dialogului, care dau, prin ele însele, măsura democrației noastre și o justifică și o fac autentică și viabilă.

Vreau să vorbesc despre dialogul pe care alegătorul simplu îl are cu administrația sau cu aceia care au devenit reprezentanții alegătorului și ai administrației, în același timp, dialog cotidian și implicînd nu soarta țării, ci soarta comunei, a cartierului, a orașului, a casei sau familiei alegătorului, a slujbei alegătorului, a opiniei alegătorului.

Nu-mi poate ieși din minte, de pildă, împrejurarea la care am fost martor, interzis prin stupefacție la început. Pregătit într-un domeniu anume și pregătit cu seriozitate, fiind și depozitar de experiență remarcabilă, cineva, un alegător să zicem, își exprimase opinia de alegător, dar și de specialitate, în aceeași vreme, cu privire la soarta — în înțelesul cel mai puțin grav, totuși — a unui lot de pămînt pe care ar fi trebuit, din indicațiile administrației locale, să se cultive roșii. Inginerul, pentru că inginer era alegătorul, explica liniștit și cu argumente de ce indicația nu se putea realiza practic cu vreo anume eficiență.

Dar reprezentantul administrației, aflat de față, înțelegea democrația însă numai pînă la dialog. Și hotărîrea lui a rămas definitivă, urmată de un mic faliment, altfel previzibil.

Cineva admitea să «discute» prin intermediul monologului, considerînd că fiind ales, prin alegeri democratice, în postul pe care îl ocupa, democrația își încheiase misiunea și deci, el excludea dialogul.

Altcineva, pornind de la aceleași considerențe, nu numai că nu admitea dialogul drept cale elementară de comunicare între cuvîntătorii aceleiași limbi, dar devenea brusc agresiv în situația în care cineva își permitea să constate că o discuție nu înseamnă monologul unuia.

În sfîrșit, cunosc bine acele situații cînd investitura într-o funcțiune sau alta, chiar foarte mică funcțiunea, îi face pe unii aleși impenetrabili și inaccesibili. Arta dialogului, spunea cineva, își află izvorul de culori și succese în capacitatea preopinienților de a accepta reciproc chiar și posibilitatea contradicțiilor.

Dar cînd dialogul încetează și democrația încetează.

Ar trebui, poate, să se vorbească și în școli despre această artă a civilizației spirituale.

Uite, nu pot să închei fără să amintesc cu cîtă siguranță și decizie mă contrazicea un anume scaun — pentru că acela care mă contrazicea se confundase pur și simplu cu scaunul — cu privire la locul nașterii mele, infirmînd tot ceea ce știam eu despre asta.

Domnia-sa ocupa un post, știa de toate, eu încetasesm să știu și unde mă născusem.

Și ce mare lucru e să ascuți și părerea unui copil!

Dinu SĂRARU

Ce curios lucru, morile de vînt. Ele nu se prefac că se mișcă, ele nu simulează agitația, ele nu se fac că turuie, ele se mișcă într-adevăr, ele bat zgomotos aerul, ele se-nvîrt într-una, ele făgăduiesc să se mute în cer, ele jură că vor scutura stelele, astfel încît dintre toate mișcătoarele de pe scoarța terestră, cele mai dinamice, cele mai active, cele mai glorioase par morile de vînt. Desi stau pe loc, deși nu dau decât arar faină. Dar asta e altă poveste.

Ele nu-și aleg locul la întîmplare. N-ai să găsești, ferească sfințul, într-o vale, într-o fundătură, într-un birou prizărit vreo moară de vînt. Ele preferă înălțimile, răsărițele zărilor, vadurile largi, astfel încît să se facă văzute, simțite, auzite, astfel încît să se organizeze procesiuni spre ele, ca spre Mecca. Marile procesiuni medievale duceau în fond, după cum se știe, spre niște mori de vînt decorate cu prapori. Marile adunări de alegeri erau dominate de niște mori de vînt. Maglavitul era și el o moară de vînt. Cînd o instituție produce vînt e o moară de vînt. Cînd un om se bate prea insistent în piept, cînd o cheste ridicătura cea mai avantajoasă, fie cum o fi, dimb, movilă, spinașă a propaelui, precis avem de-a face cu o moară de vînt.

Morile de vînt știu bine că au avantajul seducției, al convingerii, chiar al hipnozei, în proporție de masă. Jocul lor e infalibil, succesul lor e asigurat. Cervantes le-a consacrat un episod dintr-un roman fantastic, maeștrii olandezi s-au omorît pictînd mori de vînt. Blestemat miraj, blestemată Sahara care nu da oamenilor decât oaza iluzorie a morilor de vînt. Dar cum să scapi de ele!... Mai întîi că stau pe promontorii, iar promontoriile ne dau nădeidi. Mai apoi se zbat, iar zbaterea înseamnă jertfă, generozitate, în sfîrșit, ocupă decorativ neantul, inculcîndu-ne această tragică dilemă: ce să punem în locul lor!... Este imposibil ca existînd mori, cineva să nu se îndrepte spre ele. Iar ele simt asta. Este imposibil ca o pasăre strivită de abis să nu caute solidaritatea de aripă pe lemnul lor. Și ele știu asta. Este imposibil ca un biet șoricel să nu nădăjduiască a găsi, între pietrele imobile, măcar un grăunte. Și pentru aceste întreite motive morile de vînt devin umane. În jurul lor se încinge amarnica horă a existenței, iar existența fiind prezbită uită că dă ocol unui gol. Și așa trăiesc și prosperă morile de vînt.

Cîndva, Muzeul satului făcuse o cartografie a morilor de vînt la scară națională. Aș, eu știu și mai multe. Istetimea țărănească le-a abandonat de multă vreme, în favoarea morilor cu țombustie internă sau cu motor electric. Aș, ele supraviețuiesc și «funcționează» în diverse așezăminte, instituții, întreprinderi, organizații cu rost obștesc. Vă veți întreba cum, cum mai e cu putință un asemenea anacronism? Și apoi, vă veți întreba iar, pe ce să se sprijine? Fiindcă ați uitat, după cum se vede, că morile de vînt, arhaice mori de vînt, stau într-un picior. Pe te miri ce își găsesc un punct de sprijin. O spetează de scaun, un cablu telefonic, un sferd de oră la tribună, un microfon, și gata, aripile strălucitoare ale morilor de vînt țîșnesc iradiant, fără putință de oprire. Ele bat aerul cu o credință rar înfîlînită, cu o trăire, cu o sinceritate care face cu atât mai vizibil efortul manual. Îți vine să spui: dar băiatul ăsta n-are unde se desfășura, îi trebuie un loc adecvat, o încădrare corespunzătoare, o schemă nouă. Iar el se plînge: în societatea noastră ni se taie aripile.

O, nu, a sosit timpul să-l consolăm. Nu, iubituie, nu dispera, în societatea noastră nu se taie aripile nimănui. Știu ce vrei, vrei ca oamenii să tie mai rari ca să-ți poți desfășura aripile comod. Nici asta nu se poate.

Fabula e desuetă ca gen, mai desuetă chiar decât morile de vînt. Dar cine a spus că în cele povestite mai adineaurei e vorba de o fabulă? E vorba, pur și simplu, despre măcinarea de vorbe. Ne-am sfiit atîta vreme să vorbim despre acest flagel, trecîndu-l între păcatele anacronice, fără nici o șansă în lumea noastră. Cine și-ar mai măcina azi fie și vorbele la o moară de vînt?

Paul ANGHEL

În spiritul normelor vieții și muncii comunistilor, ale eticii și echității socialiste.

Pare poate căutată formula aleasă de noi pentru a defini spiritul ce ne va călăuzi în comentariile și considerațiile suscitade de anumite aspecte ale eticii și practicii sociale, așa cum le întîlnim în viața publică mai ales, fără însă a neglija pe cea așa-zis personală a cetățenilor nostri. Elogiînd cu cel mai nedismulată patos tot ceea ce reprezintă virtute și trăire exemplară, vom considera totodată îndatorirea noastră de capetenie să semnalăm obștei acele fapte și atitudini care contravin flagrant cu moralitatea noastră predominantă — cea instaurată odată cu noul mod de viață — socialismul. Înțeleg să angajăm dialogul pe aceste teme nu în virtutea unor veleități de specialist în ale moralei, cît mai ales în calitate de cetățean preocupat de prezentul și viitorul dezvoltării umane a societății noastre. De fapt, un asemenea interes, a-proape unanim pentru felul cum concepem să intrăm în relații cu societatea și cu fiecare membru al ei în parte, cum să ne realizăm ca ființe sociale, ca oameni, animați de cele mai nobile idealuri, e un indicu că ne aflăm în zodia umanismului plener, a unei moralități devenite lege.

Condiția esențială însă a transformării unor principii de viață în trăire efectivă pe baza lor este, fără îndoială, integritatea morală, adică aceea concordantă deplină dintre vorbă și faptă, dintre ce profețim și ce profesăm. Iar dezacordul care survine între aceste elemente definitorii pentru un om moral devine cu atât mai grav cu cît cel în conduita căruia apare ocupa un loc important în ierarhia socială. Asemenea situații poporul n-a ezitat să le interpreteze cu un sarcasm usturator spunînd: fă ce zice, nu ce face popa! Meteahna e destul de veche din moment ce, printre mulți alții, Democrit observa: «Mulți din cei ce săvîrșesc faptele cele mai rușinoase se ostenesc cu vorbirele cele mai frumoase». Reliefînd învățămintele practice din această remarcă, Tudor Vianu comenta astfel aceste propoziții în al său exemplar Dicționar de maxime: «Există o demagogie a imoralității; trebuie să fim preveniți, pentru a o cunoaște». O rubrică de genul celei de față trebuie să-și propună evident și o asemenea prevenire, o etiologie și profilaxie necesare pentru astfel de maladii morale.

Complexa acțiune de direcționare a formării și afirmării morale a omului zilelor noastre line de însăși concepția după care ne călăuzim în făurirea acestei societăți cu adevărat drepte și echitabile, expresia celor mai înalte aspirații ale dezvoltării omului. Progresul social, oricare ar fi planul de realizare a lui, nu este posibil fără un veritabil progres moral, fără o îndreptare a moravurilor care împiedică nu o dată deplina manifestare a personalității umane. Înfăptuirea unei asemenea mărețe opere nu poate fi apanajul nici al specialiștilor în «relații interumane», nici al unor moralisti de catedră, ci înainte de toate e un proces de autoperfectare morală zilnic, desfășurat în spiritul director al partidului comunistilor. Interdependența aceasta între dezvoltarea materială și cea moral-spirituală este dealtfel axiomatic subliniată de către Proiectul de norme ale vieții și muncii comunistilor, ale eticii și echității socialiste elaborat de Conferința Națională a partidului, dezbătut și însușit nu numai de comunisti și uteciști, ci de imensa majoritate a populației. «Traducerea în viață a acestor principii de etică și echitate socialistă — conchide istoricul document — va exercita, fără îndoială, o influență puternică asupra tuturor membrilor societății noastre, asupra tuturor oamenilor muncii, devenind un adevărat cod moral al vieții și activității cetățenilor Republicii Socialiste România. În felul acesta, principiile nobile ale socialismului și comunismului se vor generaliza în viața socială, în relațiile dintre oameni, contribuind la omogenizarea orînduirii noastre noi, la crearea societății socialiste multilaterale dezvoltate, a premiselor pentru trecerea spre comunism». Ca această generalizare și omogenizarea morală să se realizeze la scara întregii națiuni trebuie mai întîi ca fiecare cetățean în parte să fie un om integru, ale cărui fapte să satisfacă exigențele extrem de ridicate ale codului moral comunist. Existența acestui îndreptat, ca sistem de criterii pentru evaluarea atitudinilor noastre cotidiene, reprezintă o adevărată cheazășie a acțiunii noastre morale formative. O cheazășie conferită însă de aplicarea lor consecventă, de transformarea acestor norme de viață în convingeri de-o viață.

Nicolae STOIAN

1848-1973

DIALOG PESTE VEAC

-125 DE ANI
DE LA REVOLUȚIA DIN 1848-

Ne aplecăm cu venerație în fața eroilor națiunii, în fața celor care nu și-au precupețit viața pentru a asigura libertatea și progresul poporului român, care au pus, la timpul lor, o piatră la temelia mărețului edificiu pe care îl înălțăm astăzi pe meleagurile României socialiste.

Nicolae CEAUȘESCU

SEMNIFICAȚIILE UNEI ANIVERSĂRI

Moment de răscruce al istoriei României, prag între două lumi, deschizând drum transformărilor înnoitoare ce aveau să ducă la constituirea statului român modern, revoluția burghezo-democratică din țările române se afirmă prestigios în perspectiva celor 125 de ani de la desfășurarea ei. Imbrățișând aproape întreg teritoriul locuit de români, având profunde trăsături de unitate — dezvoltate în programe, în conlucrarea revoluționarilor și în însăși evoluția evenimentelor — momentul de la 1848 poate fi definit ca o revoluție română cu desfășurări regionale determinate de situații obiective, dar totodată aparținând unui unic și unitar complex evenimential.

Ultim avanpost al procesului revoluționar continental, revoluția română a fost, de asemenea, parte a revoluției europene, în cadrul căreia s-a făcut remarcată prin trăsături specifice determinate de situația însăși a țărilor române, de gradul lor de evoluție social-economică, politică și culturală, de faptul că ele se găseau sub dominația sau la discreția intervenției a trei mari imperii: Imperiul otoman, Austria habsburgică și Imperiul țarist. Corelarea cu evenimentele europene a fost evidențiată și de legăturile pe care revoluționarii români le-au avut cu revoluționarii străini înainte, în timpul și după revoluție.

Înăbușită în primele zile de la izbucnire, la Iași, izbîndind peste trei luni în Țara Românească și peste un an în

Transilvania, revoluția burghezo-democratică din 1848 a urmărit realizarea unui program de înnoire, care trebuia să aibă ca urmare o schimbare de structuri, o restatornicire socială, politică și desigur economică. Obiectivul fundamental al revoluției a fost să asigure condițiile pentru constituirea unui stat modern, eliberat din cătușele feudalismului, în cadrul căruia țărănimea, scoasă din regimul obligațiilor feudale și înzestrată cu pămînt, să-și vadă soarta îmbunătățită, iar păturilor mijlocii să le fie asigurate libera desfășurare a activităților lor economice și totodată un rol corespunzător pe plan politic. Dar un astfel de stat nu și-ar fi putut desfășura activitatea în condiții optime decât în măsura în care aveau să fie realizate și năzuințele naționale ale poporului român: unitatea și independența. În ansamblu, acționînd ferm împotriva boierimii reacționare și căutînd să apere teritoriul românesc de acțiuni contrarevoluționare din afară, revoluționarii pașoptiști au luptat pentru formarea României moderne, unitare și independente.

Înăbușită prin intervenția brutală a forțelor contrarevoluționare externe, revoluția română de la 1848 a rămas în fapt, prin consecințe, biruitoare. Nimic n-a putut duce la ștergerea din inima poporului a marilor ei idealuri, nimic n-a putut înlătura programul înnoitor al revoluției, care în perioada următoare a devenit îndreptarul patrioților pentru rea-

lizarea României. Unirea din 1859, reformele domniei lui Cuza și în primul rînd reforma agrară din 1864, Independența și, în sfîrșit, desăvîrșirea unității statale în 1918, toate aceste mari evenimente n-au fost decît concretizări ale programului pașoptist, traducerea în fapte indestructibile a idealurilor pașoptiste.

Dar semnificațiile revoluției burghezo-democratice din 1848, moment de biruitoare afirmare a poporului, sînt și mai largi. Revoluția desfășurată cu 125 de ani în urmă nu reprezintă numai un moment de răscruce al istoriei moderne, ci ea apare înscrisă în cartea de aur a națiunii ca una din cele mai de seamă etape ale evoluției ei, ca o lecție sublimă de patriotism și combativitate revoluționară, ca o premisă necesară a zilelor revoluționare inaugurate odată cu insurecția națională din august 1944, ca o pagină de glorie și mari împliniri. Între România socialistă a zilelor noastre și România revoluționară de la 1848 există o succesiune și totodată o legătură care nu poate fi ștearsă și de aceea cinstirea marilor fapte ale pașoptiștilor, în aceste zile în care națiunea noastră socialistă zidește cu hărnicie o țară nouă, este pe deplin legitimă, este justificată plenar prin ceea ce a fost 1848 și îndeosebi prin drumul pe care mărețul moment pașoptist l-a deschis larg în fața poporului român.

Dan BERINDEI

FAȚĂ ÎN FAȚĂ

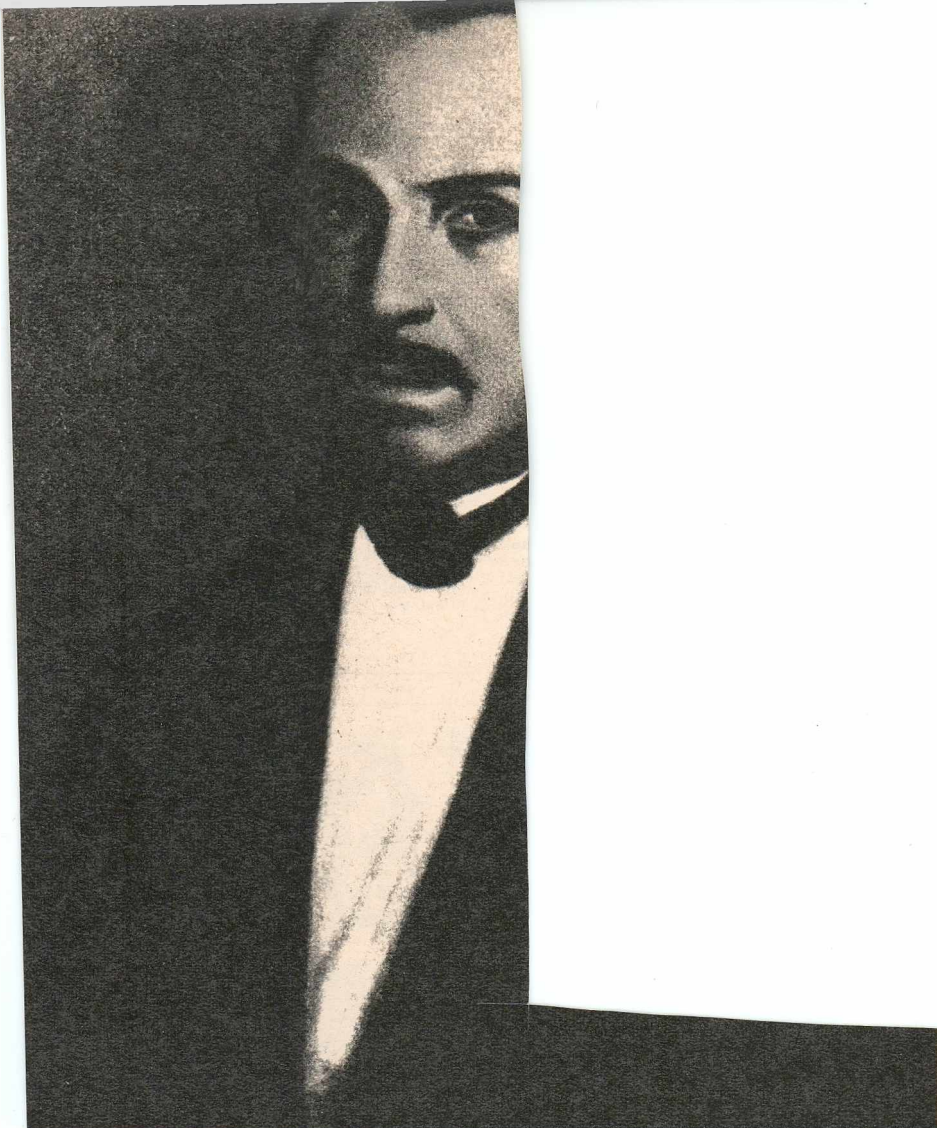
Se împlinesc cinci sferturi de veac de la memorabilele evenimente revoluționare ale «anului de foc» 1848, momente ale unui proces definit de marele Nicolae Bălcescu drept «dezvoltarea acelei mișcări continue» începute «chiar de la origine, atît în societatea noastră cît și în toate societățile».

Prilej de cinstire a înaintașilor, a celor care s-au devotat cauzei poporului, a celor care, în condițiile istorice ale vremii, au dus o existență tumultuoasă și care, cu acel sentiment de dăruire caracteristic întregii lor generații, au militat și luptat pentru cauza poporului.

Continuare directă a evenimentelor din 1821, dominate de figura lui Tudor Vladimirescu și determinate de transformările economice, sociale și politice petrecute în societatea românească în prima parte a secolului al XIX-lea — revoluția de la 1848 oglindește avîntul înnoitor ce cuprinsese o mare parte a Europei. Larga participare a maselor și esența revendicărilor formulate au determinat caracterul burghezo-democratic al revoluției din Țara Românească, Moldova și Transilvania, încătuate, în acele timpuri, de vechea orînduire feudală. Emanciparea țăranilor și împrăștierea lor cu pămînt, dezvoltarea noilor forțe sociale, cucerirea libertăților democratice cît și ideea unității și independenței naționale au stat la baza luptei poporului român de o parte și de alta a Carpaților și a Milcovului.

Cîțiva ani mai tîrziu, Marx și Engels, semnalînd ca un factor pozitiv pătrunderea spiritului revoluționar în principatele dunărene, «așa cum a dovedit-o revoluția de la 1848», au ajuns la concluzia, verificată mai apoi de realitate, «că naționalitatea valahă ar putea să joace un rol important în rezolvarea definitivă a problemei acestor teritorii».

Deși pînă la urmă înfrîntă de reacțiunea internă și internațională, revoluția de la 1848 din cele trei țări române a avut urmări importante, marcînd începutul făuririi României moderne. După cum sublinia Nicolae

Bălcescu, revoluția nu a fost un fenomen «femeș, fără trecut și viitor, fără altă cauză decât voința întâmplătoare a unei minorități sau mișcarea generală europeană (...). Cauza ei se pierde în zilele veacurilor (...), uneltorii ei sînt optsprezece veacuri de trudă, suferințe și lucrare a poporului român asupra lui însuși». Încercător în viitor, marele luptător și gînditor pașoptist a fost convins că «ziua izbîndirii, ziua dreptății se apropie».

Revoluția de la 1848 din țările române a fost condusă de o seamă de oameni politici și de cultură patrioți. Chipurile lor au fost transmise posterității grație pictorilor militanți ai vremii, care prin opera lor au oglindit aspirațiile nobile ale epocii.

Ioan Negulici, Constantin Rosenthal, Barbu Iscovescu, participanți la revoluție și martiri ai ei, s-au ridicat primii la concepția unei arte militante, menite nu numai să reflecte realitatea, ci să sprijine activ lupta pentru transformarea ei. Acești artiști constituie astfel o pildă și pentru generația de azi. Iată de ce prezentăm aci cîteva din portretele realizate de acești mari artiști-cetățeni. După cum subliniază Dan Grigorescu în frumoasa lui carte «Trei pictori de la 1848»: „Arta lor a oglindit această participare pasionată la evenimentele vremii. În picturile și în desenele lor, tradiția protestatară a vechilor zugravi și xilografi populari a căpătat o expresie mai directă, răscolitoare, prin pasiunea cu care cei trei artiști dădeau aci glas idealurilor de libertate și de frumusețe morală ale oamenilor... Trupurile celor trei pictori martiri s-au prefăcut în pulbere departe de pămîntul țării pentru care s-au jertfit. Opera lor s-a risipit, în bună parte. Tablourile pictate în surghiun de Negulici și care se aflau, cîndva, în seraiul sultanului, au pierit. Din mapa încredințată de Iscovescu lui Aman au dispărut, în cursul anilor, multe lucrări. Dar sufletul lor s-a dăruit cu atîta pasiune acestei țări, încît s-a contopit cu însăși ideea de artă adevărată, închinată unor țeluri înalte. Trepte ale unei scări ce urcă mereu, operele lor se înscriu între înfăptuirile unei creații pline de frumusețe și de adevăr. Cei trei artiști ar fi putut rosti cu dreptate cuvintele poetului din vechime: «Nu voi pieri cu totul!».

Prin creația lui Negulici, Iscovescu și Rosenthal, oamenii de la 1848 ne învesc pe noi, cei de azi, parcă doritori să închege, să continue un dialog peste veac.

NICOLAE BĂLCESCU: „...PRESIMȚIND VIITORUL ROMÂNIEI“

«Presimțind viitorul României — după cum scria Vasile Alecsandri — el a încercat a grăbi pașirea românilor spre acel viitor». Unul din principalii organizatori ai revoluției din Țara Românească, om politic, gînditor și istoric, Bălcescu a demonstrat contemporanilor necesitatea obiectivă a revoluției.

Portretul este atribuit lui Ioan Negulici, participant activ la evenimentele din 1848. Astfel, printre altele, el s-a pus în fruntea răsculaților din Prahova. Ca și Bălcescu, pictorul cade curînd răpus de boală, departe de țara sa, pe care a fost nevoit s-o părăsească după înfrîngerea revoluției.

TREI REVOLUȚIONARI: PICTORUL ȘI „EROII“ SĂI

În anii 1844-1846, Constantin Rosenthal se afla la Paris, nedespărțit de grupul tinerilor români revoluționari și în special de C.A. Rosetti, unul dintre cei care va conduce răscoala poporului din București în zilele de iunie ale lui 1848. După ocuparea țării de către-oastea otomană, împreună cu Maria Rosetti, care-i va servi mai apoi ca model pentru cunoscutul tablou «România revoluționară», pictorul a reușit, cu sprijinul populației, să elibereze, în apropiere de Orșova, pe capii revoluției: Bălcescu, Bolliac, Bolintineanu, Golești, Rosetti — arestați și

„...POPORUL SUVERAN“

Cel mai important aspect al activității poetului în timpul revoluției a reprezentat-o munca sa de la gazeta «Poporul suveran», careia i-a imprimat un spirit consecvent revoluționar. (Încă din 1843 Bolintineanu devenise membru al societății secrete «Frăția», alăturîndu-se lui Bălcescu, cel mai intransigent și mai consecvent dintre pașoptiști.) În zilele «verii fierbinți» ale anului 1848 de la București, Bolintineanu a făcut parte din comisia pentru dirijarea comisarilor de propagandă.

Desenul aparține lui Barbu Iscovescu, el însuși adept al ideilor pașoptiste. Între altele, a conceput steagul revoluționarilor purtînd deviza «Frăției», cu care a pătruns în palatul domnesc în fruntea grupului venit să ceară lui Bibescu Vodă semnarea Constituției din 11 iunie.

NICOLAE GOLESCU: DIN PRIMUL GUVERN AL REVOLUȚIEI

Unul dintre cei patru frați, toți fruntași ai mișcării pașoptiste, — fiii bătrînelui boier luminat Dinicu Goleșcu —, Nicolae, a condus, la 11 iunie 1848, deputăția care a înfățișat Constituția domnitorului și a făcut parte din primul guvern al revoluției. Ulterior a fost membru al locotenenței domnești, ales de cetățenii capitalei la 25 iulie pe Cîmpia Libertății de la Filaret.

Pictura aparține lui Constantin Rosenthal.

Barbu Iscovescu, autorul portretului, nevoit în toamna anului 1848 să părăsească Țara Românească, datorită participării sale la revoluție, și trecînd Carpații, a ajuns în Țara Moților în preajma lui Iancu și a «prefecților» săi.

Șase ani mai tîrziu pictorul, doborît de boală, moare în exil pe malurile Bosforului, în timp ce toștul tribun al moților a mai rătăcit încă multă vreme prin munți, unde se retrăsese după sfîrșitul luptei.

ION HELIADE- RĂDULESCU: CĂRTURARUL

Întîiul mare scriitor român din perioada modernă, Heliade s-a alăturat revoluției, jucînd un rol de seamă, mai ales în ridicarea poporului la Islaz. Membru al guvernului provizoriu și al locotenenței domnești, el a fost o figură marcantă a revoluției, deși în problema improprietății țărănilor a adoptat o atitudine moderată.

Personalitate multilaterală și complexă, I. Heliade-Rădulescu a fost deschizător de drumuri în numeroase domenii ale culturii și literaturii române din prima jumătate a secolului al XIX-lea. Numele său este legat de dezvoltarea învățămîntului, de începuturile presei și ale criticii literare, de evoluția teatrului pe meleagurile noastre. Desenul, mai puțin cunoscut, aparținînd pictorului I. Negulici, îl înfățișează pe Heliade tînar.

Portrete alese și comentate de Beatrița MARINESCU, cercetătoare științifică la Institutul de istorie «Nicolae Iorga».

ax
II
ive
se
stă
de
ste
ntul
at,
ște
e în
lea-
pre-
tot»
de
se
suri
ar...
cela
cît,
f al
nali.
și

mai la Paris. Dacă tu ești însurat, el e și mai însurat. Dacă vrei să spui o glumă, îți dă voie, dar la urmă îți spune crudul adevăr:

— Eu știu una și mai bună. El e întotdeauna «și mai și». Își manifestă deschis, cu voce bună, superioritatea, se miră și el cum de l-a înzestrat natura cu alțea daruri. Natura asta, ce taine ascunde.

— Nu știu de ce se amorează toate femeile de mine. Absolut toate, cu mici excepții care confirmă regula. Poate am pe dracu în mine?!

Supremul moțat își manifestă superioritatea numai prin comparație. El nu ține să fie inteligent în absolut, ci numai prin comparație, mai inteligent ca Titi sau ca Platon. Nu admite ca un contemporan să-l întrecă în lungimea, acuratețea, valoarea, densitatea, promptitudinea și tăria moțului. El vrea să-și asigure superioritatea în toate domeniile, al femeilor, automobilelor, filateliei, anecdotelor, în toate vrea să fie mai cu moț. În afară de moțul inițial mereu ar tot mai adăuga.

De aceea, cred că tăiatul moțului ar putea fi făcut nu numai cînd țincul are câteva săptămîni, ci și mai tîrziu, cînd țincul s-a ajuns.

Teodor MAZILU

starea comerțului

tîrgul probabilităților

Modelele prezentate la contracțiunile de la Centrala industriei confecțiilor-București merită toate laudele. Industria se prezintă anul acesta la un nivel superior față de anii trecuți, atît ca varietate sortimentală, cît și, mai ales, în ceea ce privește alinierea la noua linie a modei. În special la confecțiile pentru bărbați și copii, spun specialiștii, s-a făcut un adevărat salt înainte.

Să dăm însă cuvîntul tinerei Ștefania Lupan care asistă abia la a cincea contractare din cariera ei de merceolog: «Sîntem severi cu industria. Nu mai contractăm ce nu ne place. Ne bucură că anul acesta industria este mai receptivă și s-a conformat cererilor noastre».

În ceea ce privește calitatea, părerea tinerei merceolog a fost confirmată și de directorul comercial Virgil Dimitriu de la magazinul «Victoria». După laudele entuziaste la adresa industriei de confecții, vechiul combatant pentru interesele cumpărătorilor a ajuns și la acea parte a confesiilor care începe cu «însă». Experiența mai veche și mai recentă l-a dat o anumită înțelepciune. Vedeți — ne-a mărturisit dînsul — ni se prezintă mărfuri foarte frumoase. Semnăm contracte, însă niciodată nu sîntem siguri de livrare. Ba se întîmplă să nu primim nimic — de exemplu fabrica din Craiova nu ne-a livrat 500 bleizere cu nasturi metalici. Ba ni se întîmplă ca ceea ce am contractat cu o fabrică să ne fie livrat de altă fabrică din centrală care, din anumite motive, nu dă produse tot atît de bine finisate. Unii furnizori nu respectă termenele de livrare și, în loc să primim marfa în mod egalizat, ne pomenim cu toată cantitatea la sfîrșitul trimestrului — așa cum am pățit-o cu comanda de cămăși din Brăila. Alți furnizori ne cer pe parcurs tot felul de modificări de culori, de contexturi, de modele, incît pînă la urmă sîntem nevoiți să vindem cu totul altceva decît ceea ce contractasem la început.

Sute de merceologi veniți din toată țara, grupați pe specialități de-a lungul unor mese ca la banchet — banchetul nouțărilor — admiră manechinele, pipăie materialele, notează tot felul de cifre în formulare, caiețe și caiețele. Atmosferă de lucru, discuții, tratative — ca la un mare tîrg în care se află în joc multe milioane. Totul ar fi bine dacă n-ar exista acel ghimpe al îndoielii... «Sînt articole — de obicei cele mai frumoase — în cantități limitate. Degeaba le notăm, ca nu le obținem» (Valentina Grosu — ICRTI-Deva). «Nu ajung în provincie aceleași mărfuri ca la marile magazine din București, deși magazinul «Trivale» din Pitești și «Mondial» din Tîrgoviște au același profil ca cele mai bune din Capitală» (Teodor Georgescu — ICRTI-Pitești). «Nu chiar la toate obținem ceea ce contractăm; uneori ni se trimite cantități mai mici, alteori se modifică modelele, alteori...» (Angela Sighișanu — OCL-Rîmniceu Vilcea).

Este limpede că modelele cele mai frumoase nu se pot și nu trebuie fabricate în serii atît de mari incît să devină o uniformă pe întreaga țară. Pe de altă parte, nimeni nu poate pune mina în foc că toți merceologii prezenți în sală reprezintă într-adevăr nevoițe și gusturile cumpărătorilor din orașele și județele de undă vin. Dar tot atît de limpede reiese faptul că există carențe și la producători. Iată-ne deci plecînd urechea să ascultăm, în spiritul dreptății, și ceea ce ne spune «cealaltă parte».

Stăm de vorbă cu directorul comercial adjunct Jean Bogdan de la Centrala industriei confecțiilor. «Chiar înaintea acestor contracțiuni am elaborat o nouă metodologie pentru comerțul intern. Conform liniei trasate de conducerea superioară de partid și de stat, nu facem nici o deosebire între mărfurile pentru export și cele pentru piața internă. Dorința noastră este ca toți cetățenii țării să fie îmbrăcați la cel mai înalt nivel calitativ și după ultimele cerințe ale modei. Fără să ne propunem să facem minuni, putem spune că prin trecerea tuturor fabricilor de confecții la o singură centrală avem condiții mai bune pentru a asigura livrări corespunzătoare cererilor. Am întocmit un plan foarte concret de măsuri pentru a elimina deficiențele despre care vi s-a vorbit, însă și nouă mai ne pricinuesc greutăți unii furnizori (Argeșana-Pitești, Integrata-Constanța etc.)».

Tîrg al certitudinilor? Tîrg al probabilităților? Un vechi negustor care mă văzuse punînd întrebări în dreapta și în stînga mi-a dat părerea sa: deocamdată comerciantul se duce cu căciula în mină la producător; cînd se va inversa situația, va fi mai bine.

Eugen IAROVICI

Revoluția map...

planul culturii a dus, se știe, nu numai la lichidarea analfabetismului, dar a determinat și profunde schimbări în mentalitatea oamenilor, în felul lor de a se exprima, chiar atunci cînd au un diferend, cînd se înfruntă. Astfel, a rămas de domeniul amintirii observația mai veche, întristată, a lui Simion Mehedinți: «Pentru un lucru de nimic, înjurătura e gata...» Dar, la urma urmei, pentru un lucru mai grav, înjurătura trebuie să țîșnească de pe buzele cuiva, să-l stropească neapărat pe celălalt cu noroi (fie și verbal)? Există oare vreo «ierarhizare» a înjurăturilor, paralelă cu gravitatea situației în care te poți afla la un moment dat?

Unii «teoretizează», susținînd că înjurătura nu-i altceva decît o formă de... eșapare, de descărcare nervoasă, și că, da, culmea, pentru sănătatea individului e preferabil s-o azvîrle afară din el, decît s-o sugrumă înăuntrul său. Dar de ce-i necesar să «gîndești» cu înjurături, și nu cu vorbe obișnuite, oricît de plastice ar fi ele (însă nu... murdare), nu se mai explică... Și-apoi, să acceptăm — doar pentru uzul demonstrației — că acel care-a aruncat înjurătura s-a «descărcat». Dar celălalt? Înjurătura devine bumerang și nu de puține ori se reîntoarce, amplificată, la cel care-a lansat-o. Din înjurătură în înjurătură — formă evident agresivă de comunicare a omului cu omul — se ajunge la confruntări de altă natură, direct fizice, și așa mai departe, ca un bulgăre de zăpadă pe un povîrniș, acumulînd și acumulînd insulte, riscuri, loviri... iar zăpada-i albă, pe cînd scena descrisă de noi e neagră. Cîte cazuri complicate, dureroase, îmbrăcînd chiar forme penale, n-au debutat astfel? Îi întreb pe împicinatii:

— Și din ce v-ați luat?

— El m-a călcat din greșeală, eu l-am înjurat, el mi-a răspuns cu altă înjurătură și uite așa...

Dacă un cetățean nu trece strada pe la locul anume destinat pietonilor, conform legii, chitanță și amendă convenită! De ce n-am proceda la fel — măcar o perioadă — pentru toți acei care nu... circulă (verbal) regulamentar, în limitele impuse de buna-cuviință, de normele conviețuirii socialiste? Ca să nu mai vorbim despre părinții care-și socotesc odraslele cu atît mai «geniale», cu cît înjură mai grozav («E deștept foc! Numai să-l auzi ce minuni îi ies din gură, ce înjurături...») — odrasla avînd, doamne, ce precoce! patru-cinci anișori). Ca să nu mai vorbim, de asemenea, despre cine-i prins scriind porcării pe ziduri, pe garduri... (amendă!) Și, indiscutabil, amendarea morală a tuturor acestora, de către ceilalți, martori ai «poluării sonore» (și nu numai sonore)...

Mihai STOIAN

provizorie în bloc. Că în 2-3 zile ne mutăm acolo. Am crezut că 2-3 zile mai putem rămîne aici».

Verificăm. Într-adevăr, promisiunea nu s-a făcut în gol. Spațiul de cazare în blocul respectiv așteaptă încă, pus la dispoziție în acest scop. O măsură foarte operativă pentru care Consiliul popular municipal ar putea să fie felicitat dacă...

Dacă nu ar fi trecut trei zile și încă de trei ori cîte trei zile de cînd spațiul din blocul cu pricina rămîne neocupat, iar familia Vasilescu continuă să locuiască în vechea casă. Pentru că, vedeți dumneavoastră, se mai cuveneau niște formalități. Există o hotărîre a Consiliului popular municipal? Există. Dar unul este vicepreședintele care răspunde de problemele economice, altul este vicepreședintele care răspunde de problemele spațiului locativ. Așa că pînă una-alta, acest caz a fost dat spre rezolvare serviciului de gospodărie comunală, care, la rîndul său, l-a însărcinat pe un tehnician — Constantin Opran — să se ocupe «îndeaproape». Care tehnician ne declara la 4 aprilie că are nevoie de un tabel din partea primăriei din Ștefănești (7 km, șosea asfaltată, telefon direct) cu numele, prenumele, vîrsta și ocupația părinților și celorlalți membri de familie etc. etc. ca să poată să înceapă demersurile necesare.

Dacă așa stau lucrurile, cum de se dau asigurări în dreapta și în stînga că totul este în ordine? Argumentul acestui calm imper-turbabil se află într-o adresă (cu numărul 596 din 21 martie a.c.), pe care o reproducem integral: «În urma verificării făcute pe teren în ziua de 20 martie 1973, la locuința dv. s-a constatat că locuința dv. este avariată datorită alunecărilor de teren. Întrucît s-a creat pericolul accidentării familiei dv., vă punem în vedere să nu folosiți locuința și pînă vom rezolva situația cazării să vă mutați provizoriu în altă gospodărie».

Și cu asta basta. Nimeni nu a avut curiozitatea să afle dacă omul s-a mutat sau nu, deși, la urma urmei, se impunea o evacuare de necesitate, chiar dacă familia nu ar fi înțeles acest lucru. De ce atîta tărăgănare, cînd spațiul (liber) din bloc ar fi trebuit repartizat de urgență și în mod provizoriu (toți oamenii cu care am stat de vorbă vor să-și refacă gospodăriile în vatra satului, gospodărie pentru ei însemnînd ceva mai mult decît pereții locuinței, adică straturile de zarzavat și de flori, pomii din curte, animalele din jurul casei).

«Am trimis adresa, în ceea ce ne privește ne aflăm la adăpost», par a spune autoritățile municipale. De unde se vede că birocratismul devine cîteodată chiar și cinic.

Marin IONIȚĂ

croni
că

atențiune, te

Nu mi-e teamă să zbor cu avionul, dar m
să apelez de fiecare dată la serviciile agenției.
Să intru, cu alte cuvinte, în această anticam
nice unde cinci funcționare amabile, dar s
de oboseală sînt nevoite să servească zilnic
O mie de virtuali călători, de dimensiuni și
locul cărora nu lipsește nici omul senin și
de răbdare, dar nici individul irascibil, grăbi
pisălogul meticulos pornit să se înarmeze
starea timpului deasupra Făgărașilor, viteza medie orară, vîrsta proiect
sau cea mai spectaculoasă catastrofă aeriană din ultimul deceniu.

Am încercat și noi mai deunăzi să prindem un bilet la cursa de Craiova
și, după ce am așteptat la coadă 40 de minute (sau cit se stă îndeobște!), și
am constatat cu regret că am scăpat avionul de 9.25, ne-am făcut următoarea
socoteală: deci 40 minute făcut coadă bilete avion, 1 (una) oră drumul pînă
la Băneasa, 1 (una) oră onorarea altor formalități necesare îmbarcării. Tra-
gem linia și adunăm: 2 (două) ore și patruzeci de minute. Sau tot atît cit
face omul, călătorind cu acceleratul de la București la Craiova.

Asta e situația și nu poate fi alta din moment ce pentru vînzarea biletelor
biroul de trafic intern («chiriaș» al Ministerului Economiei Forestiere și
Materialelor de Construcții și amenințat de către acesta cu «evacuarea»),
este nevoit să-și ducă existența într-o încăpere de 30 metri pătrați unde,
cu toată bunăvoința personalului, nu pot fi instalate mai mult de două ghișee.
O situație de fapt care a îndemnat conducerea agenției să adreseze numeroa-
se petiții Consiliului Municipiului București. Mai mult decît atît: salariații
agenției au început să colinde străzile Bucureștiului în căutarea unor lo-
caluri corespunzătoare. Așa se face că următoarele jalbe adresate spațiului
locativ au fost însoțite și de mențiuni exprese: «Prin prezenta vă înștiințăm
că am găsit un spațiu corespunzător pe Calea Griviței 134-136 unde fiin-
țează în prezent un magazin de legume și în Piața Romană, local ocupat
în prezent de o florărie».

Dar recordul în servirea populației aparține totuși suratei transporturilor
terestre: Agenția de voiaj-C.F.R. pentru curse externe din Calea Griviței.
Aici unei persoane valide și cu nervi de oțel i se oferă posibilitatea obținerii
unui tichet C.F.R. în minimum 60-120 de minute... Iată și configurația
locului: într-un spațiu extrem de mic funcționează cinci case de bilete,
care sînt obligate să răspundă la solicitările a 1 000 de clienți.

Ce să mai zicem, ce să mai credem? Deocamdată știm atît: cei care-și
fac bagajele pentru a călători cu avionul sau cu trenurile internaționale au
toate șansele de a-și grăbi apariția asteniei. Restul sperăm să-l aflăm din
partea celor care au avut de mult datoria de a lua măsuri eficiente pentru
reglementarea acestor situații intolerabile.

Liviu TIMBUS

Fotografii de Radu CONSTANTINESCU

posibile la scara de masă (și în
de privilegiați) abia atunci cînd producția și pro-
ductivitatea socială s-au ridicat pe trepte foarte
înalte. Deocamdată, la noi, care avem de lichidat
moștenirea unei rămîneri în urmă dureroase, pro-
bleme ca cele evocate mai sus sînt încă de domeniul
unui viitor ceva mai îndepărtat. Dar toate efortu-
rile noastre, de la cele spre creșterea accelerată a
producției materiale și pînă la cele spre lichidarea
birocrației paralizant, urmăresc să ne apropie
de momentul în care vom putea aborda mai din
plin chestiunile calității vieții.

Multă dreptate are cititorul A. Sandu din Bacău
cînd, ocupîndu-se de problemele cercetării științifi-
ce, scrie: «Se spune că astăzi nici o mare descoperire
științifică, atît în domeniul cercetării funda-
mentale cît mai ales în cel al aplicațiilor tehnice,
nu mai poate fi rodul unui efort individual, că la
realizarea fiecărui pas înainte în știință participă,
trebuie să participe zeci sau sute de savanți...
Fără îndoială așa este, și astăzi în știință se vorbește
tot mai mult de echipe. Dar esențială, cred eu, mai
ales cînd e vorba de descoperiri într-adevăr epo-
cale, rămîne scînteia de geniu a acelei personalități
unice, capabile să realizeze o sinteză nouă din înțe-
legerea unor elemente și fenomene dispartate. Nu
numai în trecut, momentele esențiale ale științei
au fost legate de teoriile, formulările, descoperirile
unor personalități ca Arhimede, Newton, Pascal,
Gauss, Einstein dar și în prezent și în viitor tot așa
va fi. Omenirea are nevoie de genii...» De acord,
cu o completare: pătrunderea în zonele tot mai
profunde ale realității, explorarea unor procese
inșolite necesită o muncă imensă, de mare califi-
care, făcută de oameni cu un orizont științific larg.
Mai mult ca oricînd în trecut, omul de geniu are
nevoie de sprijinul unei echipe; Newton-ul zilelor
noastre nu se mai poate mulțumi să observe căderea
mărului din copac.

Discuția la care vrea să ne antreneze cititoarea
Livia Sasu din Focșani cu privire la efectele pozitive
sau nocive ale televiziunii nu ni se pare fertilă deși,
trebuie s-o recunoaștem, e foarte la modă astăzi
și a servit multor publiciști pentru a face carieră.
Televiziunea există ca o realitate majoră a vremii
noastre și efectele ei depind de felul în care este
utilizată. Funcțiile de informare, instruire, educație
și destindere ale televiziunii pot și, în condițiile
unei orînduirii socialiste ca a noastră, trebuie să
aibă consecințele cele mai pozitive în formarea
unei personalități armonios dezvoltate. Dar dacă
informația e falsificată, instruirea prost orientată,
educația deficitară, destinderea vulgară, televiziu-
nea poate într-adevăr să aibă efectele nocive de
care se plîng atîția. Ca și în atîtea alte împrejurări,
important nu e atît instrumentul cît ideea care-l
pune în acțiune.

H. DONA

și în aparență
fără replică, s-a lămurit: omul
tăcea fiindcă n-avea ce să
spună, vid de idei și vădov de
sentimente, ca un cavou pră-
dat.

Locul omului care tace a
fost luat în contemporaneita-
tea noastră imediată de tipul
omului care vorbește ca să
nu spună nimic. În locul unei
angajări bărbătești și respon-
sabile, omul care nu spune
nimic vine cu o frază de
abur, de o asemenea incon-
sistență și fluiditate, de parcă
s-ar iscăli, tot timpul, pe o
apă curgătoare. N-ai cum să-l
surprinzi, nu poți să-l con-
frunzi, n-ai posibilitatea să-l
șintuiești în fața propriilor
sale declarații anterioare,
fiindcă omul care nu spune
nimic a descoperit o retorică
sublimă, alcătuită din frînturi
de propoziții în stare să în-
semne oricînd, orice: «...desi-
gur, fără îndoială...» sau «De-
pinde din ce unghi privești
problema...» sau «Evident,
există soluții multiple...» sau
«Trebuie să ne gîndim foarte
serios...» sau «E o chestiune
complexă...» sau «Să nu ne
grăbim...» sau «Să studiem
variantele...» sau «Poate că
ar fi mai bine să alcătuiim un
colectiv care să adîncească
toate aspectele, și să refere...»

Tot secretul omului care nu
spune nimic e că pronunță
sentițele de mai sus cu o
gravitate covîrșitoare, cu un
simț al răspunderii care te
strivește și care îți dă ție,
biet pigmeu, care ai vrea
totuși să faci ceva, un senti-
ment de inferioritate defini-
tivă, spirituală, politică și mo-
rală, absolută. Omul care nu
spune nimic a descoperit pia-
tra filozofală a elocvenței:
vorbește și tace în același timp.

Aurel BARANGA

tinerii... dar nu despre ei înșiși

O oră (programul 1 din 5 IV) în compania tinerilor vorbind despre ei înșiși ar fi trebuit să pară neîncăpătoare pentru faptele, gândurile, sentimentele și multiplele lor întrebări. Există o combustie specifică, ritmuri și probleme, ele trebuie doar filmate! Iată, privesc o anchetă cu un tânăr care a greșit grav. Aud cuvinte: avarie la baraj... nivelul apei în scădere... Dispeceratul național... mașina de intervenție... Echipa maistrului Olah încearcă imposibilul pe care, cât ai clipi (și fără să vedem cum), îl face posibil, și: «avaria este lichidată». Toate acestea nu impresionează pe nimeni, pentru că situația încordată, dramatică, pe care «o declară» reporterul, nu se confirmă și în imagine. O regie amatoare dirijează realitatea, acea realitate infinit mai emoționantă, mai spectaculoasă. Ni se propune o anchetă fără subiect. Lipsește Teodor Sand pentru că despre el este vorba. Se vorbește despre indisciplinarea lui Teodor Sand, despre greșeala lui Teodor Sand, despre neatenția lui Teodor Sand, despre faptul că de opt ani de când lucrează la centrală, Teodor Sand nu a avut abateri, a apăsător de 10 000 de ori pe un buton și deodată... Teodor Sand apasă greșit pe alt buton. Într-un sector unde nu-i admisă greșeala, neatenția lui este gravă, ancheta însă nu convinge. Tinerii au vorbit despre Teodor Sand dar cel care putea vorbi despre el însuși a fost omis. Un operator de la aceeași centrală vorbește de rutină, de monotonie, de plictiseală. Totul este automatizat, totul merge perfect, se fac mereu aceleași și aceleași operațiuni... Teodor Sand nu a fost întrebat care e cauza indisciplinării sale. Aflăm de la un muncitor că era obosit, că după ce-și făcuse tura, fiind de la țară, a muncit la cîmp, apoi a intrat din nou în schimb. La C.F.R. mecanicii de locomotivă sînt supuși unui riguros examen medical înainte de a intra în tură și sînt întrebați dacă nu cumva au vreo problemă sufletească, dacă au dormit destul etc. Se știe că în C.F.R. sînt oameni disciplinați. Totuși aceste teste se fac zi și noapte, și nu formal. Și aici, și acolo, și oriunde în industrie o greșeală ne poate costa foarte mult. Greșeala deci nu trebuie să fie admisă. Numai că exemplul lui Teodor Sand pentru a demonstra indisciplinarea nu a fost bine ilustrat, bine ales.

Mai departe așist la un așa-zămuit instantaneu liric intitulat «Primăvara asta totuși...» Ca simpli telespectatori ne-am fi așteptat la ceva scurt și de efect. Un instantaneu. Ni se citește o scrisoare de la un elev care prin folosirea obositoare a unor recuzite arhicunoscute descrie primăvara cu soare și flori și coronițe de ghiocci, cu boabe de rouă și, în sfîrșit, se discută ca de la om la om cu un tei înflorit (teiu înflorite la sfîrșitul lui mai) și rămîne descumpănit în optimismul său. Mai apar cavaleri ai timpului îmbrăcați în zale de ferice în timp ce muzica este flagrant dezolantă. Ce se poate spune despre asemenea exuberanță idilică, ce ar însemna primăvara aceasta decît că este acceptabilă pentru o lectură într-un cenanclu școlăresc, dar nu pentru cîteva sute de metri de peliculă?

Ultimul punct, poșta emisiunii, intitulată «Ca între prieteni». Mă opresc la grupul de elevi de la o școală profesională care-și reclamă pedagogii (gest detestabil) că (ei, elevii) au fost tunși! Redactorul în postură de tată (vitreg) se declară de partea celor tunși chilug și arde niște sfaturi pedagogice... pedagogilor. Redactorul indică profesorilor să nu creeze școlilor profesionale handicapuri în plus. Regimul pedagogic să nu traumatizeze. Ce handicapuri, ce traume! Să fim serioși! Tunsul elevilor are tradiție în pedagogie: este sănătos, igienic; freza răpește timp. Problema cu tunsoarea era problema pedagogilor înșiși și a elevilor înșiși.

Coman ȘOVA

un pian și elevele profesoarei orășcu

Stiam că pentru elevii școlii populare de artă (mai precis pentru cei de la secția de muzică ușoară) Festivalul de la Mamaia a fost totdeauna un eveniment așteptat. Chiar dacă nu participă efectiv, se gîndesc la o prezumtivă prezență sau, pur și simplu, țin pumnii unui coleg mai avansat, mai norocos ori mai talentat. Voiam să surprind «clasa Orășcu» în plină activitate, acum; cînd briza festivalului a început să se facă simțită. Se pare însă că momentul vizitei n-a fost prea bine ales, elevii luaseră obișnuita vacanță de primăvară. Iată-mă deci intrat în clasa aproape pustie: un pian în mijloc, negru și tăcut, cu capacul ridicat etalîndu-și luciul claviaturii într-un zîmbet parcă obosit, parcă nerăbdător: «Asta e vacanța, asta e!» Stăm de vorbă cu profesoara Florica Orășcu, cea care a dat numeroase talente muzicii ușoare românești. Nu știu dacă în afară de Angela Similea, Dida Drăgan, Olimpia Panciu, Mirabella Dauer, Mihai Constantinescu, mai este nevoie să menționez idolul elevilor școlii, și nu numai al lor — Aura Urziceanu. «La penultima ediție a Festivalului de la Mamaia, pe vremea cînd mai era un concurs de interpretare, cinci dintre premiile și mențiunile acordate au fost cîștigate de soliști pregătiți de dumneavoastră. Ce faceți acum în lipsa concursului?» «Nu-mi rămîne decît speranța că unii dintre compozitorii, care dealtfel ne vizitează adesea, să-și încredințeze o parte din piesele admise la «creație» și cîtorva dintre elevele mele». «De ce numai eleve?» «Pentru că anul acesta speranțele mele se îndreaptă spre trei fete al căror talent este destul de copt pentru un festival național: Ioana Negriloiu, Ana-Maria Gheorghiu și Mariana Georgescu». «Nu-i prea puțin pentru

un profesor cu performanțele dumneavoastră?» «Rațiunea pentru care există școala noastră, intervine corepetitorul, și mai nou, compozitorul Marius Teicu, nu este aceea de a forma neapărat cîntăreți profesioniști, ci de a îndruma organizat și cu competență niște tineri amatori pasionați și talentați. Dacă unii dintre ei se ridică peste nivelul amatorismului, este cu atît mai bine». («Bine, dar cine se ocupă de profesioniști?» — aș fi vrut să-i întreb pe interlocutorii mei, însă întrebarea a rămas la limita gîndului nespuse; nu dînșii pot să-mi răspundă la o asemenea întrebare) Atac din nou: «Și atunci dați lecții numai pentru pleziristi?» „Toți elevii noștri, revine profesoara Orășcu, activează ca amatori la întreprinderile unde lucrează, la școli sau la case de cultură. Noi creăm «vedete» legate de public și chiar dacă nu le pregătim ca pentru o emisiune-concurs, avem destule stele cu nume”. „Și cum ajung «vedetele» dumneavoastră Vedete?» «Printr-o pregătire complexă: teorie-solfegii, istoria muzicii. (Dar dans, mișcare scenică?) — îmi șoptește un gînd rebel). Muzica, fie ea cît de ușoară, nu se face numai fredonînd, ci cu multă perseverență, talent și răbdare. — «De talente cred că nu duceți lipsă» — arunc și eu o vorbă. «Nu talentele, ci alte lucruri ne lipsesc: notele tipărite și textele, un studio adecvat de pregătire, o sală de spectacole care să ne permită testarea periodică a elevilor. Mai scrieți că ne lipsește acel centru de perfecționare frecventat de majoritatea elevilor noștri și desființat nu de mult»...

Pe nesimțite discuția s-a îndepărtat de subiect, plecaserăm de la pregătirile pentru Mamaia, nu? Oricît de interesant ar fi trebuit să ne oprim aici. E tîrziu, la opt încep «Zece melodii preferate» — cine pe cine mai preferă? — dar nu plecăm fără a lăsa capacul peste zîmbetul de fildes care mă chinuie încă de la sosire. Să fie oare același pian despre care se spune că îi mai trebuiau cîteva clape să poată ajunge acutele Aurei Urziceanu?

George STANCA

TOP MUZICAL

Săptămîna trecută în curs	Săptămîna	Titlul	Interpret	Săptămîni în top
4	1	Youă	Dida Drăgan	4
2	2	Cine te-a adus în calea mea?	Margareta Pislaru	5
1	3	Negru Vodă	Phoenix	8
3	4	Eternitate	George Nicolescu	6
6	5	Joc de taină	Carmen Mureșan	5
—	6	Opțiune pentru pace	Mircea Florian	1
5	6	Crăiasa din povești	Romanticii	8
—	8	Soarele și luna	Vali și Carmen	1
8	9	Ai, hai	Doru Stănculescu	2
9	10	Vacanța	Cronos	7

Compozitori: 1. Petre Magdin, 2. George Grigoriu, 3. Nicolae Covaci, 4. George Grigoriu, 5. Gabriel Mărgărint, 6. Mircea Florian, 7. Doru Tufts, 8. Valeriu Sterian și Carmen Marin, 9. Doru Stănculescu, 10. Robert Flavian

CINECOTA SĂPTĂMÎNII - 9 cronicari - 9 filme

FILMUL	Călin Căli-man	Ioana Crean-gă	Flo-rica Ilichim	Gelu lo-nescu	Magda Mihăi-lescu	Horia Pă-trașcu	Vale-rian Sava	Tudor D.I. Stă-nescu	D.I. Suci-anu
Cu mîinile curate	**	**	**	*	**	**	**	**	**
Țara sălbatică			*		*		0	*	*
Ucideți oaia neagră				**	**		*	**	***
Nici un moment de plictiseală	**	**			**		*	*	
Iakov Bogomolov	*				**		*	***	***
Cowboy	0	*	**	*	*		*	*	***
Atentatul	***	**	**	***	***		**	***	***
Copilul sălbatic	**	**	*	*	*	*	**	**	****
Organizația	*	**	**	*	*	*	**	*	***

0 inutil a vă deranja
* de văzut eventual
** de văzut

*** de văzut neapărat
**** capodopera

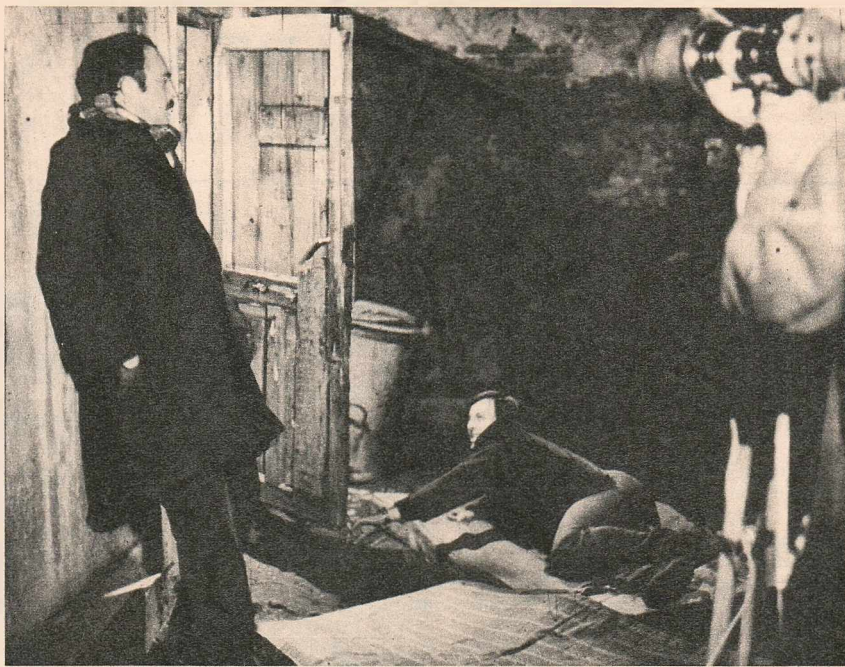
Nicoleta GHERGHEL

film

*cinești
la lucru*

MIRCEA VEROIU:

„este timpul
să-mi divulg
pasiunile
în materie de
cinematograf“

— Acum, după ce Asociația cineștilor a premiat filmul vostru, al tău și al lui Dan Pița, când te afli la cel de-al treilea film, ai putea să-mi spui, Mircea Veroiu, pentru ce ești — sau poate numai pari — nemulțumit?

— Nu de premiu este vorba, deși anul trecut ni s-a oferit cam același lucru, numai că grupul era ceva mai mare. Este vorba că la ora asta era planificată filmarea și nu am ce-mi trebuie, că la Buftea există filme «foarte importante», mult mai importante decât al nostru, că ordinea priorităților este subiectivă. Mi se pare, fără falsă modestie, că laudele depășesc filmul meu și că, indiferent de părerea criticilor, filmul are cel mai redus număr de copii cu puțință, deci cunoaște o slabă răspundere în rândul cinemafililor. Nu mă îndoiesc de faptul că filmul trebuie exploatat «eficient», ci de principiul potrivit căruia filmul este marfă și mai apoi act de cultură, act de creație. De aici au plecat și pleacă, în continuare, toate necazurile: programare în săli necorespunzătoare, publicitate ca vai de lume, ce să mai vorbim. Dar am impresia că nu pentru asta ai venit după mine la Costinești, iar acum mă urmărești și prin București. Vrei să știi ce se întâmplă cu aceste «7 zile», nu?

— Mai întâi de ce 7 și nu 9 sau 30?

— Pentru că ele constituie timpul în care se desfășoară «povestea» și pentru că ar vrea să însemne: «din șapte zile ale săptămânii atunci când este nevoie, toate sînt acolo». Poate că, în cele din urmă, vom vedea că unul nu aș face-o cu...
...de probleme

se înțelege. Ceva ce s-ar chema «Urmăritorul urmărit». Fac deci un film polițist.

— Scenariul?

— Nicolae Ștefănescu. Dar te avertizez că am procedat aici la fel ca în «Fefelega», adică am păstrat numai niște puncte ale scenariului, puncte care prin voința mea se unesc și refac, sigur, un nou traiect.

— Mai la «concret»? Poți să-mi relatezi, pe scurt, «povestea», «subiectul» sau ceva care să ofere o idee despre ceea ce faci?

— Spectatorii vor avea de la început, în film, cheia problemei și asta nu este nicidecum o noutate. Nu intenționez realizarea unui suspense narativ cu sincope și răsufflări, din cauza cărora privitorul să nu aibă, la un moment dat, putința să înregistreze amănuntul care îl conduce la dezlegarea logică a enigmei.

— Cum vei reuși totuși să-i ții pe spectatori în sală, de vreme ce ei știu totul și nu le mai rămâne nimic de aflat?

— Pare de necrezut, dar îi voi ține pe oameni în scaune alt fel. Printr-un continuu suspense vizual, suspense rezultat dintr-o succesiune de ritmuri și încadrături. Dar mai e ceva. Eroul filmului este un om care seamănă cu cei ce-l privesc, are aceleași trăiri, acționează firesc și își desfășoară munca în condiții deloc spectaculoase. Va fi cu siguranță un contemporan al spectatorului, un om modern și un specialist în materia lui, un om cu bucurii și tristeți cotidiene, ca noi toți. Poate o replică a comisarului Miclovan din «Mîini».

— Nu ți-a plăcut filmul?

— Oarecum. Dar...
polițist. Chiar...
ric. As...

UN CINEMATOGRAF CARE VREA SĂ FACĂ LUMINĂ

atentatul

Fără doar și poate, cinematograful lumii nu mai are astăzi răbdare să aștepte răspunsuri oficiale la multe din întrebările neliniștitoare ale societății occidentale. Nu are nici răbdare, și nici interes. De pe urma ticlurilor confortabile se poate trăi pe picior mare — să zicem — dar nu demn.

Tot mai mulți cinești angajați nu pîndesc momentul cînd «se face lumină», într-un caz sau altul, ci pornesc ei înșiși «să facă lumină», se încumetă să propună o cale prin hățiturile unor realități adeseori mistificate. Pe vremea cînd ucenicea pe lângă Jean-Pierre Melville și Yves Ciampi, ori cînd își «facea mina» conducînd echipa secundă a serialului — cam mălăieț — «Rocamboles», m-aș fi lăsat mai greu convinsă că, într-o zi, Yves Boisset va ataca frontal...

dințea», Ortega Y Gasset găsea strada întru-chiparea unei încrederi, a ideii de securitate și certitudine. Cinematograful este de altă părere și, uneori, are dreptate. Dar asta este altă poveste.

Deocamdată, este mai important să semnalăm masiva prezență actricească a lui Gian Maria Volonté. Acolo unde există un film politic, se află și Volonté, omul care «și-a cucerit întreaga experiență artistică în funcție de o problematică politică». Curios cum de ațișia ani marile premii internațio-

Am încercat să scriu despre tatăl meu în *Anotimpurile mele (Viața Românească, septembrie 1972)*. Este greu să te obiectivezi când scrii despre ființele care ți-au dăruit viața, ți-au dat înția creștere și au pierit înainte de vreme. L-am admirat pe Walter Rathenau că a putut vorbi la ceremonia funebă a tatălui său, Emil, întemeietorul celebrei firme AEG, relevându-i meritele și punind surdina sentimentului filial, într-un act, considerat de el ca o datorie. Cine ar mai fi putut face ca el, fără a-și pierde firea? Scrisul e, în orice caz, mai înlesnit decât vorbirea, în care se poate intercala, ca o forță de inhibiție, emoția elementară.

A-ți aduna amintirile ca să încerci a învia chipul mamei este însă mult mai greu, mai ales când ești stăpinit față de ea de un acut sentiment al vinovăției. Am văzut-o în momentul de slăbiciune feminină tipică, de spaimă și oroare, la vederea unui șoricel, care escaladase pereții de porțelan ai ligheanului ei, zbătându-se să scape de stihia calmelor ape ale toaletei matinale, într-o vreme când apa curentă era încă o raritate în Bucureștii primului deceniu al secolului nostru. Tipătul ei a pus în mișcare toată casa și a împrumutat micii vietăți acel surplus de energie pe care marele Caragiale (l-am numit, firește, pe Ion Luca) l-a exemplificat, formulând legea așa-zisă a motorilor animați.

Am mai văzut-o pe mama sustrăgându-se gingaș alintărilor de adorație ale fetei bătrâne, angajată la noi ca «nemțoaică la copii», Fräulein Josephine Seebacher, o tiroleză poliglotă, care ne-a dat primele elemente de literatură germană și franceză, cu un desăvârșit simț pedagogic, fratelui meu, Radu (refractor, și mie (docil)). Mi-o amintesc însă mai ales în rochiile lungi până la pământ, subțire în mijloc, cu bluză de dantele, mereu surizătoare și adeseori zguduită de hohote cristaline. Avea, ca și tata, nesecate rezerve de umor, pe care se vede că nu le-au păstrat pentru dinșii, la plecare.

Fusese, în adolescență, eleva unui pension german din București. Profesorul G. Bogdan-Duică, mai târziu directorul lui Radu, la Liceul Mihai Viteazul, îmi povestea că ea se revoltase ca de o gravă insultă, când el o făcuse «keck». Acest epitet are o gamă largă de accepții, de la cele mai nevinovate, ca în cazul mamei, până la aceea a obrăzniciei. Ca o fată binecrescută, ea nu putea admite că ar fi căzut într-o atare culpă. Avea, așadar, un sentiment accentuat al demnității personale încă din fragedă vîrstă.

După obiceiul timpului, în familiile de un anumit nivel, al burgheziei mijlocii, fusese apoi trimisă la Notre-Dame din Viena, unde a avut colegă și bună prietenă, de o viață întreagă, pe o nepoată a lui Barbu Bălcescu, dintre fetele Gigurtu, pe Alice, căsătorită Gheorghiu.

A fost, apoi, domnișoară de măritat, ceea ce se chema pe atunci, o «partidă», când a contractat o boală de plămîni. Director al șantierului naval din Turnu Severin, tata o ceruse în căsătorie. A așteptat-o trei ani până ce ea s-a făcut bine și doctorul, tatăl ei, a socotit că ar putea fi soție și mamă. Statornicia i-a dat tatii câștig de cauză. Spuneam, după amintirile colegilor lui, că nu era frumos, dar foarte simpatic. Puține căsătorii se contractau atunci din înclinare reciprocă. Părinții își măritau fetele, bucuoroase să-și facă un cămin, la casa lor. Căsătoria părinților mei n-a fost tulburată decât de cererile prea dese de ajutoare bănești ce-l potopeau pe tatăl meu din partea mazelului de la Bălțații-de-jos, bunicul meu, Ștefan Cioc, sărăcit din grandomanie și dornic să trăiască mereu «pe picior mare». Tata era un soț atent și devotat, iar mama o soție ireproșabilă, împărțită însă între cămin și maicile de la Notre-Dame de Sion, care o captaseră, o făcuseră să treacă la catolicism și să le promită că va face același lucru și cu copiii ei. Acest proces de propagandă al călugărițelor catolice a trecut și în literatură cu o piesă de succes: *Sanda* (1908) a lui Alexandru Florescu. Tata a cedat printr-un compromis, care ne-a atras, lui Radu și mie, catehizarea din partea unui prelat ajuns mai târziu episcop unit, Ion Bălan, care avea să păstorească la Lugoj. Fratele meu s-a sustras inteligent, împlinind formele și atîta tot. Nu aceeași a fost situația mea, care am luat lucrul în serios și m-am dedat unui prea grav examen de conștiință la vîrsta de 9 ani cu efecte disproporționate în sensibilitate. Mi-aduc aminte că în ajunul primei împărțășanii am petrecut o noapte albă, amintindu-mi că nu-mi mărturisisem toate gîndurile păcă-

toase. A doua zi am cerut, plîngînd în hohote, un suplimenț de confesional și mi-am obținut iertarea, după ce-mi golisem memoria de toate impuritățile ce-mi străbătuseră mințea. A fost îngrozitor și delicios în același timp. Mama n-a știut, firește, nimic, de acest caz îngroșat de conștiință, care mi-a zdruncinat echilibrul interior și mi-a marcat copilăria ca un tatuaj moral în adîncime. A fost dealtfel un act fără urmări serioase. Rămăși orfani de ambii părinți și strămutați la Turnu Severin, am fost amîndoi frații trimiși de mama-mare să ne spovedim la biserica ortodoxă, fiecare înarmat cu cite un leu de argint, pentru a-i plăti preotului osteneala. Radu a dat banul înainte, a mai dat să spună cu ce păcătuisse, popa l-a oprit, creștinește, și i-a dat să facă două sau trei mătănii. Eu, unul, mai breaz, mi-am scotocit memoria cit mai scrupulos. L-am plictisit pe preot cu cazurile mele de conștiință (eram acum coșcoțeamite băiat de doisprezece ani) și am obținut canon, o cifră considerabilă de mătănii, după care am pus în mina preotului, cu un sfert de oră prea târziu (le quart d'heure de Rabelais!), banul expiator. Tot răul fiind însă spre bine, exemplul bunului păstor severinean m-a

videcat de credință și de cazurile de conștiință, trezind în sufletul meu spiridușul adormit, duhul negației, îndoiala agresivă, făcîndu-mă voltairian.

Mama îmi dăruise, după ce învățasem bineșor limba franceză, înțiuul volum dintr-o serie de cărți frumoase legate în pinză roșie, cu cotorul aurit, din «Bibliothèque rose»: un roman de celebra contesă de Ségur, fiica ilustrului incendiator al Moscovei (1812), contele Rostopcin. Țin minte și acum înția trilogie a lecturilor mele de copil: *Les malheurs de Sophie*, *Les petites filles modèles*, *En vacances*. Citindu-le și pătrunzîndu-mă de sălcia lor moralitate, am ajuns și eu, la vîrsta de nouă ani, un băiețuș model, cuminte, ascultător, inapt de orice exercițiu fizic, cu nasul în cărți, îngrozit de precocitatea cu care adulmecam lucruri peste nivelul aceluiași nas, cu tendința de a crește cam mare și de a-și dilata nările peste îngăduința vîrstei și a buneicuvîințe.

În realitate eram prea copilăros. Îl invidiam pe Radu că era preferatul mamei, a cărei dragoste aș fi vrut s-o confisc în folosul meu exclusiv și nu mă mulțumeam cu acea compensație pe care mi-o dădeau semnele vădite de preferință ale tatii. O admiram pe

mama pentru grația ei firească, pentru voioșia pe care o răspîndea în casă, pentru eleganța cu care se îmbrăca, pentru plimbările noastre comune cu sania la Șosea, în iernile de altădată, cu troiene uriașe, pentru bună-tatea și dărnicia ei, prin care cucerise simpatii unanime. Nu-i iertam însă că făcea mai mult caz de Radu, admirîndu-i precocitatea și încurajîndu-l să zburde în voie, încălcînd disciplina rigidă a d-șoarei Josephine. Eram teribil de gelos. N-am să-mi iert niciodată unul din efectele acestui sentiment ireproșabil. Odată, mama s-a aplecat asupra mea să mă sărute. M-am ferit cu violență. Ea s-a mirat și m-a întrebat de ce m-am dat în lături.

— Pentru că nu-mi face plăcere.

Ea a rămas mirată, a stat un moment pe gînduri și nu mi-a răspuns nimic. Aș fi dorit atunci să mă pedepsească. Mi-am dat seama de grozăvia cuvintelor mele, prin care-mi trădam nevoia egoistă de a fi eu preferatul ei, de a-i absorbi toată capacitatea de iubire. Să fi înțeles mama acest sens al răspunsului meu stupid? E marele dubiu care-mi întuneacă toată copilăria.

(Va urma)

Mama memorialistului, CONSTANȚA N. CIOCULESCU, la vîrsta de 28 de ani (1905).

MAMA

memoriile lui
Șerban Cioculescu
(VII)

**DE LA MINISTERUL
COMERTULUI INTERIOR**

Îmbunătățirea continuă a aprovizionării populației concomitent cu găsirea unor forme moderne de comerț care să ducă la reducerea timpului afectat cumpărăturilor este una din multiplele sarcini care stau în centrul preocupărilor Ministerului Comerțului Interior.

Aceste preocupări au fost făcute cunoscute, sub diferite forme, direcțiilor comerciale județene și întreprinderilor și organizațiilor comerciale, atrăgându-se totodată atenția asupra perfecționării relațiilor dintre întreprinderile cu ridicata și rețeaua de desfacere cu amănuntul.

Astfel, în marile complexe alimentare, sălile cu autoservire se organizează pe un flux îmbunătățit, asemănător tipului de magazin «BIG» din Capitală, cu introducerea în sală și a sectoarelor lactate, brânzeturi, preparate din carne, semipreparate gospodina, carne preambalată, produse de patiserie și cofetărie, legume dehidratate etc. Această formă se va dezvolta prin modernizarea unor magazine alimentare care funcționează pe principiul plății la vinzător și prin organizarea spațiilor comerciale nou construite.

Pe linia aducerii unor mărfuri la domiciliul cumpărătorilor au fost înființate case și micro-case de comenzi în principalele orașe și centre muncitorești. Comenzile se pot face telefonic sau direct la magazin atît pentru mărfuri alimentare cît și pentru unele preparate (în Capitală) cu livrare la oră fixă sau la un anumit număr de ore de la emiterea comenzii.

S-a luat măsura modernizării unor hale și piețe acoperite cu mari magazine cu autoservire alimentare în care se desfac și unele produse nealimentare și legume-fructe preambalate (Ploiești, Tirgoviște, București etc.). Faptul că în unele magazine se mai manifestă unele nereguli cu privire la aprovizionare, servirea, sau la casele de marcat, aceasta nu caracterizează activitatea noastră și bineînțeles vom insista pentru lichidarea lor și prevenirea altora.

Mai sînt unele greutăți în problema cadrelor (gestionari, casieri), în dotarea cu case de marcat și instalații frigorifice a unităților, în asigurarea unui fond de marfă corespunzător ca volum și structură (unele sortimente mai sînt încă deficitare pe economie) și altele, pe care ne străduim să le eliminăm într-un timp cît mai scurt.

Cele semnalate de dv. sînt juste și am dispus unele măsuri pentru urmărirea zilnică a realizării planului de desfacere pe fiecare magazin, vizitării periodice a depozitelor, onorării în termen a comenzilor, în același timp instruirea voiajorilor comerciali pentru preluarea comenzilor și urmărirea executării lor în termen de către depozite.

Vă mulțumim pentru atenția cu care urmăriți și semnalati unele aspecte care se mai manifestă în comerț, asigurându-vă că vom lua cele mai potrivite măsuri pînă la lichidarea și îmbunătățirea situației.

Adjunct al ministrului, Radu Abagiu

**RĂSPUNS TOVARĂSULUI
SAVONEA**

Imi permit să abordez această problemă, din moment ce, acolo sus, la Centrul de îndrumare nu s-a auzit încă de existența poluării folclorului sau se presupune că nu există poluare în domeniul acesta al activității artistice.

Creația artistică de natură folclorică este într-o însemnată parte dată de generațiile trecute. Existența ei, ca de altfel existența oricărei creații artistice este condiționată de transmiterea acesteia din generație în generație într-o formă și într-un conținut autentic. O altă parte a acestei creații folclorice este produsă în zilele noastre venind ca o completare, ca o adăugire de valori la patrimoniul folcloric moștenit.

Această adăugire de valoare nu modifică creațiile vechi, ea constituind creații noi, chiar dacă în conținutul lor se poate lesne

vedea o mare influență a folclorului vechi. Folclorul românesc este unic, văzut în evoluția lui, dar părțile lui componente, ca formă asupra structurii sînt legate de epoca cînd au fost create și de aceea, valorile, fiecare în parte, trebuie păstrate așa cum s-au născut.

Adăugirile regizorale (să le zicem ale instructorilor) se pot vedea, o mulțime, în dansurile și cîntecele populare. Învirtele, de pildă, melodii de o deosebită profunzime, care prin varietatea lor foarte mare pot produce o gamă diferită de încărcări emoționale, s-au păstrat sute de ani ca exprimări ale anumitor stări spirituale. Jocul învîrtita s-a adaptat acestor melodii și a fost jucat în fiecare zonă folclorică conform unui anumit specific. Am văzut mulți țărani, virtuozii jucători ai învîrtitei. Era practic o întrecere între aceștia, fiecare dînd o notă personală jocului, dar nimeni dintre ei, cu tot talentul care îl aveau, nu se gîndea să aducă improvizarea, cu totul nelalocul lor, care se aducă astăzi de diferiți instructori, veniți de la oraș, acestui joc, prezentat pe scenă. În felul acesta, cu toate că unele melodii de învîrtită se bîstrează de multă vreme, nu s-a văzut jucîndu-se învîrtita în spectacole folclorice. Se joacă orice pe aceste melodii, dar nu învîrtita tradițională, autentică.

Astăzi, cînd industrializarea intră în toate colțurile țării, cînd sînt multe zone din țară unde transmiterea valorilor folclorice nu se mai face neridicată, tineretul ducînd viața ca la oraș, rolul instituțiilor specializate în problemele artei populare este mai mare ca oricînd, ele avînd o îndatorire primordială de a păstra valorile autentice nealterate.

26 martie 1973 **Popescu Ioan**
Deva, cartier Gorju, bl. 03
sc. IV, ap. 2

**DE LA INSPECTORATUL
DE MILITIE AL JUDEȚULUI
SATU-MARE**

În urma verificărilor efectuate asupra aspectului sesizat în revista Flacăra din 17 martie 1973 și în ziarul «Cronica sătmăreană» din 24 martie 1973, în legătură cu atitudinea șoferului DOLLOS KALMAN, angajat al Autobazei Satu-Mare, care în noaptea de 12/13 martie 1973, în timp ce circula pe autostrada Pitești-București, a avut o bandă la instalația de răcire la autocamionul 21-SM-1327 — de care-l conducea — a oprit pe partea dreaptă pe porțiunea din autostradă pe care zăpada era bătătorită, împiedicînd în felul acesta circulația autoturismelor. După ce cu ajutorul conducătorilor auto, oprită în coloană în spatele lui, a reușit să-și remedieze defecțiunea, a plecat spre București, a trecut pe lângă lucrătorii de miliție de la circulație fără a-i anunța de ambuscada de pe autostradă de la km 48, uitînd de cei pe care i-a lăsat în drum și care la nevoie i-au acordat ajutorul necesar.

Am constatat că se confirmă cele sesizate, că șoferul a dat dovadă de totală lipsă de omenie, a uitat de cei pe care i-a lăsat în nămeți. A uitat atît de obligațiile morale ca om, cît și de obligațiile legale conținute în regulamentul de circulație (art. 45/9) aprobat prin HCM 772/966.

Pentru aceasta șoferul Dallos Kalman a fost sancționat pecuniar conform art. 45/9 din Regulamentul privind circulația pe drumurile publice. Căzuți sînt constituit obiectul unor discuții cu șoferii din cadrul Autobazei Satu-Mare în vederea preîntîmpinării repetării unor asemenea atitudini.

**Pentru șeful inspectoratului
semnează cpt. I. Tirpea**

**UN PUNCT DE VEDERE
DESPRE LIMBAJ**

Neconcordanța dintre indemnul sau sfatul dat de dv. în afîșul reclamă al revistei «Flacăra», ultimul punct. — «vorbiți și scrieți românește» — și folosirea abuzivă și, zic eu, deloc indicată a neologismelor din articolele din cuprinsul revistei m-a îndemnat să vă scriu rîndurile de față.

Dacă prin a scrie și a vorbi românește ați înțeles că se poate scrie oricum, folosind neologisme, barbarisme și expresii gramaticale greșite, numai să fie paginile revistei umplute, atunci nu am nimic de zis.

Dacă dorim ca limba ce o vorbim sau o folosim în scris să fie pe înțelesul marii majorități a cititorilor și să se apropie de aceea folosită de Odobescu, Hogaș, Sadoveanu, Rebreanu, Goga, Iorga ș.a., atunci cred că trebuie să fim atenți și cu grijă de cum scriem.

În revista «Flacăra» nr. 10 (926) din 3.03. a.c. se folosesc în diferite fraze termenii:

week-end asociat cu «băcan», play-back, insolit, nonvaloare urbană, inhibiție, stress, ambiguu și cred cu totul deplasat termenul «mușai».

Apoi challenge-round, hobby asociat cu țărani și cite alte asemenea unități.

Ce va înțelege lumea muncitorilor industriali sau agricoli, a funcționarilor, a meseriașilor și chiar a intelectualilor care nu cunosc o limbă străină și în special franceza și engleza?

De ce obligați pe cei ce vă citesc să stea cu dicționarele în mînă pînă a afla ce dorește autorul articolului să spună, să intuiască corect gîndul autorului?

Nu ar fi mai simplu să se străduiască cel ce scrie ca să fie pe înțelesul celor cărora se adresează?

Sau dacă ar folosi un limbaj pe înțelesul tuturor, crede autorul că nu pare destul de cult, că va putea crede cititorul că nu-i umblat prin lume? Nu este acest fel de a scrie o îngimfare — în revista dv. va apare «infatuare» ca să fie mereu întrebat de salariați ce înseamnă?

Ing. George Palaghita, București,
str. Lt. Radu Robescu nr. 11

**SCRISOARE DESCHISA PENTRU
MAMA EMILIEI ȚICAN**

Mă numesc Emilia, am 14 ani sînt elevă și învăț bine. Mama mă mîngîia cu dragoste și-mi spunea Mimi, și Mimi mi-a rămas numele.

Tata a îndrăgit o fată — Ileana, din satul Roșcani, comuna Liteni-Suceava.

S-au căsătorit, și-au făurit un cămin care a fost încununat de fericire odată cu venirea mea pe lume. Erau așa de departe de familia tatălui meu... Și ce-au hotărît? Hai să mergem la Vinători. Zis și făcut. Au vindut, și-au luat «comoara» (eu) și au plecat. Aveam pe atunci 7 ani.

Și începe din nou munca. Ne-am făcut o gospodărie frumoasă, cu lucruri bune. Eram voioși, pînă ce a dat un necaz mare peste noi. Și să vi-l spun. Tata are serviciu la Drobeta-Tr. Severin. Mama cu mine. Totul progresa la noi în ciuda bunicii mele și a fraților tatălui. Și-au început să clevească pe seama mamei.

Nu s-a certat cu tata niciodată. Ambitioasă, a plecat. A plecat la sute de kilometri distanță de noi. Atunci a început zbuciumul. Tata trebuia să-mi țină loc și de mamă și de tată și de prietenă. De la 8 aprilie 1972 pînă la 25 august 1972 am chemat-o în scrisori fierbinți. Atunci tata s-a dus după dînsa. N-a vrut să vină.

Și-a găsit o femeie cu care s-a recăsătorit. Dorul meu de mama creștea pe zi ce trecea. Și-am pus la cale ceva (singură). I-am scris că mă voi omori.

Și a venit. I-am ieșit înainte la cursă și-am mers amîndouă acasă.

Noua mea mamă a înlemnit cînd a văzut pe adevărata stăpînă a sufletului nostru.

Am așteptat pe tata.

O... ce bucurie nespusă. Am sărit înaintea dînsului și i-am spus că-l așteaptă o surpriză. Acasă i-am spus să aleagă. Și tata a ales... așa cum era și firesc. Și-a cerut seuze, i-a dat tot ce i-a făcut femeii care-mi ținuse loc de mamă și a rămas cu noi. Liniște, fericire din nou în casa noastră.

Dar și de data aceasta a fost de scurtă durată. Mama a plecat, plîngînd, la 20 decembrie 1972. De ce? Nu se împacă cu bunica, cu mătușa. Dar nu stăteau cu noi în casă, dînsule sînt la casele lor.

I-a cerut tatii să vindă și să plecăm din nou la Roșcani. Dar cum?

A plecat bolnavă. Tata i-a trimis bani să meargă la medic. I-am scris. Am rugat pe tov. profesoară Ioanin Aurelia, mamă pentru noi toți copiii din școală, să-i scrie și dînsa. Și nu dă nici un semn de viață. Ce să facem? Ce să fac eu? Mi se sfîșie inima de duru. mamei.

Cum mă învățați să fac? La dînsa nu pot merge, n-ar avea cu ce să mă țină și apoi mătușa mea, văduvă cu trei copii, nu ne poate ține și pe noi.

Vă rog pe dumneavoastră să-i scrieți. Rog pe toate mamele și pe toate fetele din țară care-și iubesc mamele să-i scrie. Călcînd, poate, pe o potecă de scrisori de la Liteni la Vinători va simți zvicnind în fiecare un dor fierbinte de copil, și va veni.

Cu stimă, respect și multumiri
Emilia Țican
cl. a VII-a, Șc. gen. Roșiori,
com. Vinători, jud. Mehedinți
P.S. Vreau să vă spun că în casă la noi nici măcar discuții mai tari n-au avut loc. Scrieți-i că o așteptăm. De dragul ei sînt multe lucruri puse așa cum le-a lăsat.

**LA CAREI: 17 BUFETE
ȘI DOUĂ BIBLIOTECI**

Bunăoară, cunoaștem cu toții faptul că în toate orașele și chiar și în satele țării noastre s-au construit și se construiesc diferite tipuri de localuri ca: restaurante, baruri de zi și de noapte, cafe-baruri, cofetării, expresuri, bufete și bodegi etc. Desigur că toate acestea se construiesc cu scopul de a deservi populația, de a oferi omului o posibilitate de a-și petrece în mod plăcut timpul liber etc. Din păcate însă construcția acestor localuri a luat o anvergură atît de mare, încît în orașul nostru, de exemplu, am ajuns să avem la o populație de aproximativ 22 000 de locuitori, 2 baruri, o cofetărie, 2 restaurante, o braserie și aproximativ 17 bufete. Practic vorbind, la fiecare intersecție de 2 străzi, cît de cît mai importante, avem un local unde se vind băuturi alcoolice. La prima vedere nu se observă nimic deosebit în asta, dar dacă comparăm numărul acestor bufete și al altor categorii de localuri cu numărul de numai 2 biblioteci publice, un cinematograful, un teatru, un stadion, impresia de la început nu mai rămîne aceeași.

Bunăoară, tot în orașul Carei, există un număr de aproximativ 5-6 măcelării (la același număr de locuitori), cam tot atîtea aprovizurări și aproximativ 10-12 «magazine alimentare». Din cauza numărului scăzut al acestor unități de deservire și mai ales a lipsei unor sortimente destul de largi de mărfuri, sînt zilnic cozi interminabile. Nimeni, niciodată n-a văzut coadă în restaurant, dar oricine poate vedea coadă în alimentară.

Știm cu toții că sînt necesare omului și localurile, dar să nu exagerăm proporția!

În orașul Carei, de exemplu, datorită faptului că sînt aproape inexistente, sau în orice caz insuficiente, posibilitățile de agrement oferite de sport, muzică, literatură etc., aceste localuri de care am amintit sînt veșnic pline cu tineri bărboși, pletoși, tineri care au toate șansele să devină epave ale societății, tineri care nu vor să muncească, tineri care lipsiți fiind de mijloace de educație, de o supraveghere atentă, vor ajunge veritabili paraziți ai societății.

Este neîndoișof faptul că dacă aceste localuri ar fi mai puține, mai puțin luxoase și atractive, și dacă ar exista mai multe concursuri pe teme de știință, concursuri profesionale, concursuri sportive, intruniri de tineret, seri literare etc., acești tineri n-ar mai sta prin baruri și nu și-ar irosi anii prețioși ai tinereții.

Din păcate, comerțul nu ține cont de acestea. Comerțul extinde, modernizează permanent localurile, iar în nenumărate magazine de alimente nu sînt asigurate nici măcar condițiile minime necesare păstrării igienice a alimentelor. Bufetele sînt deschise de la orele 5 dimineața, iar alimentarele, lăptăriile de pe la 6 uneori chiar 8.

Cred că sînt în asentimentul tuturor atunci cînd spun că cei ce lucrează în comerț ar fi timpul să înțeleagă că oamenii muncii din societatea noastră n-au nevoie de crîme, ci au nevoie de magazine bine aprovizionate, de o deservire ireproșabilă, de condiții de delectare și dezvoltare a spiritului uman, la nivelul cerințelor omului secolului XX.

Mureșan Nicolae, Carei,
str. Cuza Vodă nr. 2

SALVAȚI CIREȘII!

De cîteva zile, lingă str. Coștila din sectorul 5 (prin str. Luică) se întîmplă un lucru care ne întristează: buldozere nemiloase au început să dea iama prin livada de cireși, care era o bună speranță de joacă a copiilor în puzderia de blocuri. Se vor construi și aici blocuri.

Copiii, care aveau acces în această livadă de basm, sînt lipsiți de ultimul loc de joacă. Niște buni gospodari trebuiau să transforme livada într-un frumos parc public.

Cireșii puternici își pleacă fruntea sub loviturile mașinilor. Și asta, în timp ce atîtea ziare arată cum, de exemplu, «bucureștenii s-au angajat să planteze în acest an mai mult de jumătate de milion de arbori și arbuști».

După unele afirmații, un copac adult absoarbe anual 68 kilograme de praf. Deci, în afară de înfrumusețarea orașului, unul din principalele scopuri ale acestei acțiuni de plantare îl reprezintă asigurarea aerului curat.

Oare, ținînd seama de acestea, nu se poate face nimic și pentru cireșii copiilor? În acest moment în care pomi numeroși sînt plantați peste tot, de toată lumea, de ce să distrugem acest tezaur de cireși?

Radina Remus
Str. Coștila nr. 171 bl. P/5,
sc. I, ap. 4, București, sector 5

«al treilea gong»

Nu rareori, cercetătorul istoriei teatrale se izbește în reconstituirea spectacologiei unei epoci de insuficiența documentelor și a măturii competente. Este și firesc, dacă ținem cont de specificul acestei arte, care folosește drept convenție înseși elemente de viață într-o reprezentare, practic, irepetabilă de la un spectacol la altul.

Și iată că Dinu Săraru, adunându-și cronicile și articolele apărute în presa scrisă sau vorbită între anii 1960 și 1972, propune o modalitate prin care oamenii de teatru încearcă, de când s-a descoperit cronicarul, să sfideze uitarea. «Al treilea gong» vorbește despre teatrul jucat pe scenele românești, teatrul universal și românesc, clasic și contemporan, și nu numai oamenilor de teatru. Putem descifra în metoda folosită de autor trei niveluri. Unul de istorie teatrală, care stabilește filiații în timp în cultura românească sau universală, ocazie de a face dreptate unor dramaturgi (B.P. Hașdeu, V.I. Popa, Al. Kirilășcu, Alecsandri...), de a polemiza cu unii confrăți, sau de a se întrista la unele nedreptăți ale istoriei teatrale. Într-adevăr, cazul lui «Danton» al lui Camil Petrescu poate constitui el însuși un proces al ignorării valorilor teatrului românesc.

Apoi, mărturisind că «nu crede» în cronica pisăloagă, care descrie spectacolul, și că «misiunea cronicarului este de a spune, pentru opinia publică și pentru creatori, da sau nu, argumentând, evident, dar nu inventariind», Dinu Săraru folosește în a doua parte a cronicilor sale scurte analize rezumative ale piesei ce-i drept, departe de a fi pisăloage, deși unele cam lungi — precum aceea a lui «Petru Rareș» de Horia Lovinescu. Aici aș vrea să subliniez una din calitățile cronicarului — umorul — care, pe de o parte, face lizibilă această carte dincolo de cercul specialiștilor, iar pe de altă parte pune la locul lor unele false valori adoptate, poate, din inerție («Pe marginea posibilei catastrofe — ca în povestea cu drobul de sare — se fac tot felul de supoziții, de considerații, se interoghează diverse persoane, solidarizate toate și gata, fiecare în parte, să-și asume răspunderea, încât se pare că adevărul nu va putea fi aflat niciodată» — «Secunda 58» — n.n.).

Ultima parte a cronicii analizează întotdeauna spectacolul, apreciind sau negând unele creații actoricești, viziuni regizorale sau realizări scenografice. Deși reprezentările despre care ne se vorbește sînt proaspete în memoria noastră, am fi dorit totuși o precizare calendaristică, a premierei sau a stațiunii, care să ne permită o mai riguroasă eșalonare în timp a observațiilor critice, cu atât mai mult cu cât se fac unele profeții, cele mai multe împlinite, de altfel. Acum cronicarul analizează cu răbdare creațiile actoricești cele mai diverse, amendează prostul-gust și vulgaritatea, dar și reușitele pe care le aplaudă, indiferent de specificul lor (scenografic, muzical, sau al regiei luminilor) sau de dimensiunile rolului. Dar în spinoasa controversă teoretică — cine primează în spectacol: regizorul, textul sau actorul? — Dinu Săraru apreciază, după cum e cazul, ghidându-se după un bun-simț greu de teoretizat, și spectacolele în care primează regizorul (Horea Popescu, Lucian Pintilie, Sorana Coroamă etc.) și cele care briază prin compoziții actoricești («Bătrînii lei sau «Tache, lanke și Cadir», «Petru Rareș», «Doamna cu cățelul») și cele în care și textul, și regia, și actorii sînt la superlativ («Nepotul lui Ramaeu» de Diderot, regia David Esrig, «Tango» de Mrožek, regia Radu Penciulescu, «O scrisoare pierdută» de I.L. Caragiale, regia Liviu Ciulei).

Faptul că Dinu Săraru dă, de fiecare dată, «Cezarului ce-i al Cezarului» (chiar și în cazul lui «Iulius Cezar» de W. Shakespeare) nu trebuie să ne ducă la concluzia că autorul ar pune cumva primul textului la îndoială. «Al treilea gong» e cartea unui cronicar dramatic de atitudine, ale cărui afirmații și negații sînt expuse clar, fără ezitări, și de care, fără îndoială, se va ține seama în orice reconstituire a mișcării noastre teatrale.

Rodica POP

Între critică și creație

Urmăresc de mai mulți ani și am avut prilejul să incurajez la «România literară» activitatea critică a poetului Ilie Constantin. Îl citesc pe acest devotat comentator al actualității literare nu numai pentru că îmi place finețea scrisului său atât de suplu în articulații, atât de intim mulat pe idee, nu numai pentru că gust umorul ce-i imblinzește luciditatea și savurează farmecul toldeana incitant al expunerilor sale; dincolo de aceste aspecte care definesc un stil intelectual, mă interesează, cel puțin în aceeași măsură, ce anume afirmă textele critice ale acestui autor, ce contestă și ce promovează, judecățile sale de valoare, punctul său de vedere în legătură cu o împrejurare sau alta a mișcării literare de la noi.

Nu-l pot asocia pe Ilie Constantin acelor literați care, manifestându-se în comentariul critic, își mențin mentalitatea artistă; scriind critică el este critic înainte de toate, disociat de alte componente ale personalității sale, fiecare afirmându-se independent. E o constatare impusă, în primul rând, de aspectul textelor lui Ilie Constantin, de caracterul lor aplicat, analitic, nedivagant, de strinsa lor supuneră la obiect. Sînt apoi considerațiile de principiu, atât de limpezi în adevărul față de telurile și formula unei critici «profesionale», în sens superior, ilustrată de mereu invocata autoritate a lui Pompiliu Constantinescu. În critica acestuia în mod deosebit e remarcată aptitudinea obiectivării («Capacitatea sa de obiectivare nu va înceta să ne uimească...»), ceea ce edifică, o dată mai mult, asupra unei concepții care privește activitatea critică drept una ce nu-și propune să concureze creația, literatura, și cu atât mai puțin să și-o subordoneze «reinventînd-o».

Situația pe această poziție, Ilie Constantin ajunge fatal să polemizeze cu teoria de oarecare vogă a criticii «creatoare» pe care o califică inezitant drept «inacceptabilă». Activitatea unora dintre protagoniștii acestei tendințe (N. Manolescu, L. Ulici) o întimpină cu rezerve (mai ales pe a ultimului), nu vocația acestora fiind în discuție, ci poziția de principiu: «Dacă ni se pare de domeniul evidentei ca existența unui critic să fie condiționată de opera în care să se poată proiecta, n-am putea nicicînd admite că «opera nu există decît dacă criticul se proiectează în ea»».

Unii vor fi mirați că Ilie Constantin, poet fiind, respinge o formă de critică ce i-ar fi fructificat poate disponibilitățile creatoare și aptitudinile artistice. Dar contradicția e numai în aparență. Teoria criticii creatoare (criticul, referind despre o operă, de fapt o «inventează», și-o «însușește», o «crează»), această teorie al cărei substrat bovaric nu poate scăpa nimănui ne vine de la critici și nu de la scriitori, aceștia avînd în literatură suficient spațiu de exercitare a instinctului creator. Poet în poezie, în critică Ilie Constantin decide să fie critic, și este într-adevăr, manifestîndu-se bogat și ritmic prin intermediul unei producții ce începe să fie adunată în volume (ultimul, «Despre prozatori și critici», Ed. Dacia, 1973, ne oferă prilejul însemnărilor de față). Articolele lui Ilie Constantin procedează sistematic, delimitînd mai întîi aspectul principal ce urmează să-l atace, apoi trimițînd reverențios la afirmații anterioare (gest aproape uitat de criticii criticii), aprobînd sau dezavolînd, trecînd în sfîrșit la analiza atentă, scrupuloasă, metodică, țelul ultim fiind, desigur, actul valorificator. Stăruitor în convingeri și stăpîn pe argumentele sale el detectează în operele comentate zone friabile sau demonstrații insuficiente (cînd e vorba de lucrări teoretice), iar observațiile sale, dezacordurile, le comunică deferent dar tăios, fără timorări, chiar dacă ele privesc scrierile impunătoare ale unor cărturari ca Edgar Papu sau Nicolae Balotă. Aptitudinea cam sicilitoare a criticului ar putea fi suspectată de pedanterie dacă n-ar fi umorul infuzat textului, un element ce relativizează oarecum afirmațiile introducînd nota destinsă și binevoitoare. Citeodată se merge chiar prea departe, așîndu-se o amicalitate nepotrivită cu marile teme, cu noțiunile fundamentale, cu eroii clasici («despre Antigona s-au scris potop de tragedii, modelul incontestabil rămînînd Sofocle»).

Articolele lui Ilie Constantin, deși cele mai multe restrînse la comentarii de cărți, formulează indirect un ideal de artă. Deducem nostalgia unor reprezentări armonioase, sub zodia seninătății estetice, percepem peste tot un elogiu adus echilibrului, justelor proporționări, armonizării tendințelor de semn advers. Criticul e preocupat de adecvarea stilistică, are obsesia «redactării, îngrijite și fobia neglijențelor de exprimare pe care nu se îndură să le escamoteze ori de cîte ori le prinde sub lupa sa măritoare. (Dar aici deschid o paranteză, neputîndu-mi reține mica plăcere răutăcioasă de a-i semnala sagacelui următor de inadecvări stilistice cîteva improprietăți de exprimare în propriile texte. De pildă, vorbind despre poezia din ultimii ani a lui Vasile Voiculescu el scrie: «aceeași perioadă de vetustă vigoare». E impropriu, în afară de cazul că autorul a dorit să spună că vigoarea poetului e învechită, perimată, demodată. Dar contextul ne duce la ideea de vigoare a senectuții, a vîrstei înaintate. Sau citim în altă parte: «ne sporește admirația pentru stupefianta serie de realizări a perioadei respective» (perioada literară interbelică — n.n.). Stupefiantă pentru uluitoare iarăși nu e prea bine spus, fiindcă primul termen are o nuanță specială: șoc ce provoacă încremenire, amorțeală, amuțire. Sau în alt loc: «nevoia simțită de autor după excepțional, unic, straniu». Corect: nevoia de excepțional. Sau, în fine, o eroare ce a făcut carieră în ultimii ani: «ziaristica propriu-zisă are un caracter lucrativ, ea informează și formează opinia publică». E timpul să se lămurească odată pentru toldeana că termenul lucrativ denumește o activitate cu caracter rentabil, profitabil, în sens material, bănesc, nicidecum spiritual cum ar rezulta din exprimarea de mai sus. Să mai precizăm că aceste incorectitudini nu definesc scrisul critic al lui Ilie Constantin desigur că ar fi fără sens, ele au fost pur și simplu extrase cu penseta dintr-un context unde sînt doar accidentări fără consecințe semnificative.)

În critica de azi Ilie Constantin intruchipează o binevenită poziție rațională și loaică, adept cum este al obiectivării și obiectivității, al dialogului critic-opera, fructuos pentru amîndouă. Intemeiată pe aceste opțiuni, acțiunea sa critica are toate șansele să-și sporească audiența și autoritatea.

G. DIMISIANU

vorbiți și scrieți românește

marginalii

A apărut recent antologia cu titlul Poetică și stilistică. Orientări moderne. Apărută la Editura «Univers» și alcătuită de Mihail Nasta și Sorin Alexandrescu, antologia cuprinde o selecție dintre cele mai semnificative contribuții moderne la dezvoltarea cercetărilor de stilistică și poetică. Evident că o astfel de inițiativă, care are ca rezultat punerea la îndemîna tuturor celor interesați a unui număr de texte fundamentale în acest domeniu, nu poate fi decît binevenită. Și aceasta cu atât mai mult cu cît accesul la lucrările incluse în volum este de cele mai multe ori dificilă chiar pentru specialiști.

Nu-mi propun ca, în rîndurile ce urmează, să fac o prezentare a volumului și, cu atât mai puțin, o recenzie. Mă voi limita doar la semnarea unor reflexii avute la o rapidă răsfoire a antologiei.

Studiile alese sînt grupate tematic. Pentru a ne face o idee cu privire la natura domeniului abordat este suficient de concludentă enumerarea capitolelor în care sînt grupate studiile incluse: Teoria generală a stilului și a poeziei (cu subdiviziunile: a) stilistica genetică și arta interpretării; b) analiza valorilor stilistice; c) precursorii sovietici ai structuralismului; d) structuralismul, poezia și metodele lingvistice). Structurile poetice și problema semnificației (cu subdiviziunile: a) de la teoria sensului la semiotică; b) analiza procedeelelor și gramatica poeziei); Teoria subiectelor, mitologie, folclor, Idiomatologia scriitorilor și a textelor literare. Cîteva titluri de studii: Despre limbajul poetic (de Jan Mukařovsky), Lingvistica și critica literară (de Galvano Della Volpe), Lingvistica structurală și poezia (de A.J. Greimas), Definierea polyvalenței semantice (de William Empson), Problema semnificațiilor în sistemele modelatoare secundă (de I. Lotman), Poezia gramaticii și gramatica poeziei (de Roman Jakobson) etc., etc.

Se vorbește mult în momentul de față despre felul în care se fac analizele de text literar în învățămîntul de diverse grade; se întrebă unii dacă, în ce măsură și cum cunoștințele gramaticale predate în școală pot fi utilizate în analizele textului literar; se vorbește, cu un cuvînt, despre posibilitatea de a «moderniza» aceste procedee de analiză. Gîndul care mi-a venit răsfoind paginile volumului menționat a fost următorul: se poate oare realiza «modernizarea» de care vorbeam în mod independent de mișcarea de idei existentă în momentul de față în teoria stilului și în domeniul teoriei limbajului poetic? Ne putem gîndi serios la o astfel de «modernizare» fără o cunoaștere din interior a acestui vast domeniu, care este stilistica și poezia, așa cum arată el astăzi? Sînt convins că nu. N-aș vrea însă să fiu greșit înțeles, nu este vorba de a preda în școli diversele teorii contemporane din acest domeniu; este vorba numai de a oferi de bună cunoaștere a lor de către cei preocupați de aspectul didactic al chestiunii, încît această cunoaștere să poată sugera un anumit mod de abordare «în clasă» a textului literar. Dar: își poate pune cineva, în mod serios, problema felului în care semnificația unei poezii, și zicem de Eminescu, ar putea sau n-ar putea fi abordată dintr-un punct de vedere semiotic, bineînțeles, la nivelul de înțelegere al unor elevi dintr-o anumită clasă, dacă acel cineva nu știe exact nici ce este aceea semiotică și, cu atât mai puțin, în ce ar putea consta analiza unei poezii (sau a unui text literar) din punct de vedere semiotic? Răspunsul este, încă o dată, nu.

Mai departe. Atît articolele publicate în volum, cît și comentariile introductive ale autorilor antologiei pun în evidență faptul că orientările moderne din stilistică și poetică sînt, de cele mai multe ori, legate de dezvoltarea modernă a teoriei și metodologiei lingvistice. La rîndul ei, această dezvoltare are la bază contactul lingvisticii cu sintaxa logică, cu semantica logică, cu teoria generală a semnelor (așa cum a apărut ea la Saussure și Peirce și cum a evoluat ulterior), cu semiotica, cu matematica, aceasta pentru a nu aminti decît unele dintre domeniile de cercetare care au determinat dezvoltarea modernă a lingvisticii. Mă întrebă cineva, odată, «la ce folosește» formalizarea din ce în ce mai pronunțată a lingvisticii. Răspunsuri se pot găsi multe; mă voi limita aici la unul, oarecum indirect, dat sub forma unei observații: mi se pare deosebit de semnificativ faptul că lingvistica devine una dintre bazele stilisticii și poeziei moderne (discipline considerate de unii complet refractare la o tratare formală) exact în momentul în care, în interiorul ei s-au dezvoltat o serie de aspecte cu un grad mai mare de formalizare și că tocmai aceste aspecte au ajuns să stea la baza orientărilor moderne din stilistică și poetică. Abstractizarea, ca totdeauna, este corelată cu lărgirea domeniului de aplicabilitate.

Emanuel VASILIU

pentru câțiva
dolari în plus...

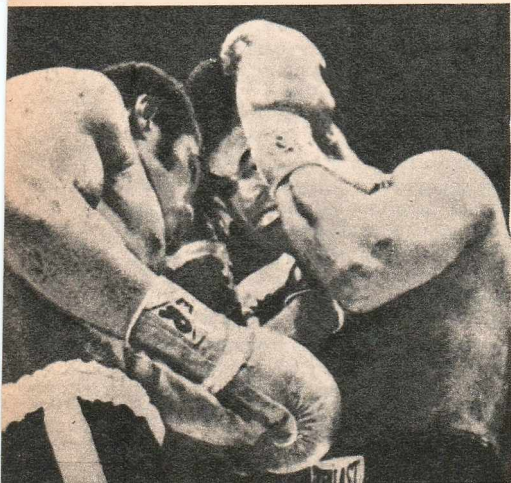
Cea mai surprinzătoare veste care ne-a parvenit în ultimul timp din boxul profesionist o constituie, desigur, înfrângerea suferită de fostul campion mondial Cassius Clay. În așteptarea unui moment prielnic pentru a-și recuceri titlul, Clay mai agonisea ceva bani luptând cu pugiliști cunoșcuți, dar care nu mai conta în cursa pentru centura cu diamante. Câștiga la puncte sau prin k.o. și prestigiul său nu scădea cu nimic, el rămânând unul dintre cei mai periculoși rivali ai noului campion, George Foreman. Goana după dolari l-a determinat însă la acceptarea unui meci cu un boxer de mîna a doua, californianul Ken Norton. Rezultatul îl cunoaștem: Clay a fost învins, coborît din ring cu maxilarul fracturat.

Cassius Clay nu este primul profesionist care își pune în joc faima și prestigiul pentru un pumn de dolari în plus. Cu 50 de ani în urmă, marele campion francez Georges Carpentier a făcut aceeași greșală. Managerii săi i-au perfectat un meci cu anonimul (pînă atunci) boxer din Senegal, Battling Siki. Acestuia nici prin gînd nu-i trecea că l-ar putea învinge pe celebrul Carpentier. Faptul era cunoscut și de lumea pugilistică pariziană și nu erau prea mulți cei dispuși să plătească un bilet pentru a asista la meci. Atunci, Carpentier, sfătuit de consilierii săi, și-a pus în joc cele trei centuri pe care le deținea: cea de campion al Franței, de campion al Europei, și cea de campion mondial la «semigrea». Siki nu a vrut să urce pe ring pînă ce nu a primit asigurări că va fi menajat de «domnul Carpentier», cum îl numea el pe marele campion mondial. În primele două reprize, Georges a jonglat cum a vrut cu adversarul său. Dar, în rundul trei, o clipă de neatenție și un nimicitor croșeu îi izbește bărbia, trimițîndu-l la podea. A reluat lupta, dar Siki a sesizat că omul din față sa nu-i mai poate face nici un rău. Atacurile sale au devenit tot mai insistente, iar replicile campionului tot mai slabe. În cel de-al șaselea rund, un ultim atac lansat de Siki, și Carpentier se prăbușește. Mulțimea îl aplaudă pe învingător, Battling Siki, dar nu poate fi prea bucuroasă. Fiecare spectator își de seama că a asistat la o adevărată tragedie. Georges Carpentier pierduse în numai șase reprize trei titluri. Adică tot ce cucerise mai de preț în 15 ani de box...

Cam la fel s-au petrecut lucrurile cu Cassius Clay, pe ringul din San Diego. El l-a considerat pe Ken Norton un adversar fără șanse și s-a pregătit prea puțin pentru acest meci. Ne-o dovedește și faptul că s-a prezentat pe ring cu o greutate — 100 kg — exagerat de mare. Clay nu a privit întîlnirea cu Norton ca pe o întrecere sportivă, ci ca pe o simplă afacere care avea să-i aducă bani. Înfrîngerea suferită, maxilarul fisurat, îi vor bara drumul spre titlul mondial pe care, probabil, ar mai fi putut să-l recucerească. Practic, marea sa carieră s-a încheiat, probabil, pe ringul din San Diego. S-a încheiat pentru câțiva dolari în plus...

Petre HENT

Cassius Clay s-a refugiat între mînuși pentru a-și apăra maxilarul fisurat de loviturile năprasnice ale necunoscutului Ken Norton.

tenis

I-am întîlnit
pe ilie...

Pe Ilie Năstase l-am întîlnit în fața C.N.E.F.S.-ului.

— Bine ai venit, Ilie!

— Bine te-am găsit, profesore!

— Cum a fost?

— Cum să fie, parcă nu știi?!?!

Dimineața — tenis, după-amiază — tenis, seara — film și a doua zi o iei de la capăt.

— Ai jucat într-o companie mai puțin strălucitoare, în circuitul minor.

— Este adevărat. Cei de valoarea mea erau dincolo, în W.C.T., la Hunt.

— Atunci de ce ai ales, totuși, circuitul minor?

— Pentru că veneam după două luni de întrerupere și după... căsătorie.

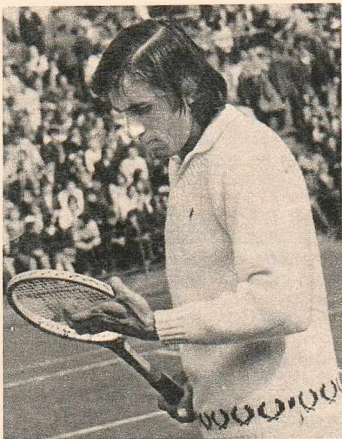
— Ai ales o soluție de mijloc?

— Dacă vrei, da.

— Cum vezi viitoarele tale meciuri cu Smith, Laver, Ashe?

— Sper să mă descurc cu ei. Am poftă de joc.

— Ce părere ai despre Marcu?

— Voi juca cîteva turnee cu el la dublu, începînd cu Monte Carlo. Dar despre viitorul lui, în general, nu pot vorbi încă.

— Cum vezi actuala ediție a Cupei Davis?

— Față de anul trecut, australienii, în special, vor fi mult mai tari. În ceea ce ne privește, în situația unei victorii împotriva olandezilor, mă gîndesc să renunț la Campionatele internaționale ale Suediei, pentru a mă pregăti serios alături de ceilalți în vederea meciului cu iugoslavii. Pînă atunci însă mai sînt cîteva luni.

— Ce mai face soția ta, Dominique?

— Mulțumesc, bine. Îmi ține pumnii strînși la meciuri și tresare la fiecare minge pe care o pierd.

Despărțindu-mă de Ilie, l-am asigurat că alături de Dominique și noi îi ținem pumnii strînși, cu gîndul la viitoarele lui victorii.

Stefan GEORGESCU

antrenor

ce calități să cerem „eroilor“ gazonului?

Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. cu privire la dezvoltarea continuă a educației fizice și sportului, apărută ca o necesitate, într-un domeniu unde treburile nu merg mulțumitor, reflectă, încă o dată, grija organelor de conducere pentru mișcarea sportivă, pentru sănătatea și capacitatea de muncă a membrilor societății noastre.

Personal, fiind un pasionat al sportului, în ultima vreme mai mult ca spectator, nu pot fi de acord cu «spectacolele» ce au loc uneori pe stadioane.

De mulți este recunoscut faptul că loturile divizionarelor de fotbal, cel puțin C și B, cuprind un mare număr de tineri cam certați cu principiile sănătoase despre viață și muncă. Presa sportivă ne oferă, în acest sens, destule exemple, deși multe altele se încearcă a fi mușamalizate (inutilă încercare, fiindcă lucrurile se petrec în văzul a mii și mii de oameni).

Situația creată este — printre altele —

cum putem progresa în atletism?

Răspunde GH. ZÎMBREȘTEANU

1) **LATURA ORGANIZATORICĂ**, domeniu în care preconizez: a) cuprinderea cît mai multor concursuri, cît mai multor cercuri de pregătire atletică pe lîngă fiecare școală, pe lîngă fiecare stadion, pe lîngă fiecare teren; b) îmbunătățirea sistemului competițional prin simplificarea înscrierii la concurs (să poți să te înscrii direct la stadion, fără tot felul de legitimații, să avem, cu alte cuvinte, «concursuri libere»); prin organizarea de concursuri pentru toate vîrstele, pentru toate clasele; prin inițierea de concursuri pe probe etc.; c) obținerea unui material didactic atractiv (pentru copii) — panofii specializați pentru alergări pe stradă, pantofi cu cuie, greutăți, sulțe, discuri de

dimensiuni corespunzătoare etc.; d) o propagandă mai largă, în primul rînd în ziarile județene, care ar trebui să-și popularizeze mult mai mult concursurile și tinerii atleți localnici care promit.

2) **CREȘTEREA EFICIENTEI MUNCII DE PREGĂTIRE**, creștere, după părerea mea, direct proporțională cu: a) asigurarea continuității în pregătire (munca «în asalt» dă rar cîte o floare); b) sporirea volumului de lucru (la stadion, acasă, pe stradă chiar...); c) perfecționarea continuă a cadrelor; d) cultul muncii (numai cei «obsedați» în pregătire au ajuns mari campioni); e) o puternică dorință de afirmare pe plan național și internațional

accente

să nu ne luăm după ultimele imagini alb-negru...

Am urmărit pe micul ecran repriza a doua a partidei R.D.G.-Albania, din preliminariile Campionatului Mondial, partidă de interes direct pentru noi, care vor trebui să intreacă amîndouă aceste echipe pentru a se califica în prima competiție a lumii.

Spre deosebire de alți telespectatori, n-am socotit jocul simplist și cenușiu al echipei gazdă (principala rivală pentru noi) drept o încurajare, indirectă, în ceea ce privește perspectivele echipei noastre. Argumente? 1) Am văzut un team fără obîșnuitul lui «cap», în speță fără excelentul atacant Pommerenke; 2) În preliminariile olimpiadei mexicane, echipa R.D.G. juca la fel de «simplist și de cenușiu» ca și acum (iar a noastră la fel de «colorat» ca și azi), dar ne-a învins — sec — atît la Berlin, cît și la București, eliminîndu-ne, de fapt, tocmai pe Stadionul «23 August», la o săptămînă după ce «11»-le României întrecera, pe același stadion, pe vicecampiona lumii (R.F.G.)! Conștient de aceste imagini amintirea partidei de astă-toamnă de la Bratislava, Cehoslovacia-R.D.G. 1-3, am urcat, firește, cota de circumspecție...

...O circumspecție, credem, absolut legitimă, care pleacă și de la ideea că nu trebuie să judeci periculozitatea unei echipe după un singur meci (fie el și cel mai proaspăt), așa cum nu ai voie, de pildă, să judeci resursele fotbalului nostru după ultimul joc Steaua-Rapid. Luînd prea în serios o partidă de factura «vedetei» cuplajului de duminică trecută, ar însemna să treci, de a doua zi, în masă (jucători și spectatori), la practicarea pescuitului staționar în apă dulce. Sport, oricum, mai comod, în care chiar și în zilele cele mai triste tot te alegi cu cîteva bibani.

Simplificînd raporturile, credem că este corectă judecata care are în vedere plusul de capacitate de luptă, de angajament, al echipei R.D.G., față de plusul, să-i zicem, de talent al formației noastre.

Să nu ne luăm după ultimele imagini alb-negru ale televiziunii și să ne facem — bine — treaba în grădina noastră.

Marius POPESCU

sport și sociologie

Astăzi, este unanim recunoscut că — prin manifestările, complicațiile și implicațiile lor — educația fizică și sportul sînt FENOMENE SOCIALE INTEGRALE. Ca atare, ele trebuie studiate frontal, investigîndu-se rolul lor biologic, economic și cultural. Cercetarea este una interdisciplinară, pentru sondarea interesului social, a faptelor sociale, a proceselor sociale, chiar și a unor conflicte sociale, generate de o activitate intensă. O asemenea cercetare va fi întreprinsă desigur de echipe multidisciplinare.

Fenomenele sociale de care ne ocupăm și le studiem continuu — educația fizică și sportul — proliferază acțiuni sociale mereu noi, care merg în ritm cu revoluția tehnico-științifică. De aceea, sociologia trebuie să fie prezentă în mijlocul acestor fapte sociale care au un caracter profund uman. Precizăm că sociologia sportului este o sociologie de ramură, care colaborează interdisciplinar cu sociologia fiziologiei, a educației, a pedagogiei, a familiei, cu cea rurală, urbană, industrială, a învățămîntului etc. Putem afirma că fenomenele sociale sus-amintite sînt atît de complexe, încît numărul științelor la care sîntem obligați să apelăm pentru cunoașterea lor depășește orice limită de mîna. Azi nu putem vorbi sau înțelege aceste fenomene fără a apela la anatol-

miști, fiziologi, antropologi, biologi, medici, igienisti, sau la filozofi, psihologi, pedagogi, sau la matematicieni, logicieni, statisticieni, la ciberneticieni, sau la fizicieni, biomecanici, la chimiști și biochimisti, dar lista acestor oameni de știință nu poate fi încheiată deoarece complexitatea fenomenelor auzite în discuție de noi depășește multe alte fenomene, pe care sociologii le studiază asiduu pentru a se putea realiza «cunoașterea» lor.

Dar sociologii ramurii noastre sînt presați de evenimente sociale planetare (Olimpiade, Campionate mondiale sau continentale, Universiade) care se desfășoară ritmic și cărora pe lîngă «cunoașterea», specialiștii trebuie să le propună soluții, adică «acțiuni» concrete. Bazați pe informatică și documentare, să îndrăznească să elaboreze «prognoze» cît mai aproape de realitate, țînd cont de perspectiva dezvoltării societății omenești.

Sociologia sportului este prezentă permanent, începînd de la individ, trecînd la grupele mici (minigrupe) la cele mai mari (macrogrupe), arătînd căile prin care «SOCIALIZAREA» sau «INTEGRAREA SOCIALĂ», cum vreți să-i spuneți, se realizează de timpuriu și eficient prin practicarea exercițiilor fizice sau a diferitelor ramuri sportive.

Prof. Romulus SPIRESCU

cititori-comentatori

ce calități să cerem „eroilor“ gazonului?

consecința practicii unor antrenori care, în goana după rezultate (ei le numesc «rezultate») raclează în primul rînd «virtuși ai balonului rotund», fiindu-le cu totul străine unele «amănunte» printre care — cel mai adesea — atitudinea «virtuosului» față de învățatură, față de pregătirea sa culturală.

Statisticile arată că tineretul nostru dispune de un fond somatic, moral și intelectual valoros, dar cînd privesc un meci de fotbal (mă limitez numai la fotbal), parcă noțiunea de sportiv și-a pierdut din sururile ei majore: dezvoltare fizică armonioasă, calități moral-volitive alese, istețime etc. Observăm și discutăm mult despre concepția tactică și comportarea, în momentele decisive ale întrecerii sportive, dar trimitem pe teren indivizi lipsiți de calitățile necesare înțelegerii și aplicării lor.

Se spune că tinerii înzestrați sînt atrași de științele exacte, dar aici intervine gre-

șeala pedagogilor. Ei au misiunea să demonstreze tineretului importanța îmbinării sportului cu învățătura pentru ca ponderea, accentuez, ponderea activității sportive de performanță să se desfășoare în școli și universități.

Posibilitatea îmbinării, de care am amintit, este azi facilitată de noua orientare în testarea elevilor și studenților prin care se limitează importanța simplei acumulări de cunoștințe în memorie.

Spectacolul de proastă calitate sportivă dintre două echipe din divizia C să avem tîria de a-l «sacrifica» în favoarea unui meci dintre două licee, pe cel mai bun teren al orașului, la o oră potrivită.

În fond, nu este irațional să suportăm atîtea cheltuieli pe seama unor fotbalști de proastă faimă și a unor antrenori și activiști sportivi care nu sînt conștienți de misiunea lor?

Să nu uităm nici influența nefastă pe care «eroii» de pe gazon, prin modul lor de viață, o pot avea asupra celorlalți tineri.

Virgil FOCA

Orașul Gh. Gheorghiu-Dej

intransigență morală

După întreruperile regulamentare ale campionatului național de fotbal — după tur sau după retur — se obișnuiește să se pună pe tapet calitatea necorespunzătoare a pregătirilor cutărei sau cutărei formații. Și prima concluzie la care se ajunge este că numita echipă n-a folosit, cum s-ar fi convenit, respectiva perioadă de vacanță. O asemenea constatare corespunde realității doar în parte. Căci ar fi o treabă incomplet făcută dacă analiza ar privi numai scurta perioadă de tranziție. Cauzele sînt mult mai adînci...

Practica a arătat că pregătirea unei echipe, deci comportarea ei, nu se mai decide în «campanii» de vară sau de iarnă. Că procesul de instruire este un ciclu care începe vara și se continuă, fără întrerupere, tot anul competițional, pînă la revenirea timpului canicular, cel mai mare dușman al jocului de viteză, de rezistență.

«...va elabora norme de activitate și clasificare sportivă obligatorii pentru sportivii de mare performanță pornind de la nivelul cerințelor mondiale. Activitatea cadrelor tehnice, cluburilor, unităților sportive din învățămînt și federațiilor va fi apreciată după felul în care sportivii vor îndeplini aceste norme», iată imperative ale recentei Hotărîri a Plenarei C.C. al P.C.R. care trebuie să fie cartea de căpătîi a noastră, a tuturor celor ce trudim în sport. Altfel spus, nu ne rămîne decît să lucrăm metodic tot timpul, pentru că întreruperea în pregătire scoate organismul din obișnuința cu munca, cu efortul. În pregătirea echipelor, la stadiul fotbalului nostru, trebuie să se lucreze continuu pentru însușirea tehnicii și tacticii, pentru formarea supleței, mobilității, îndemînării, a rezistenței și vitezei. Dar, mai ales, pentru învățarea jocului modern. «Nivelul cerințelor mondiale» nu este fix. Și el urcă împins de contactul permanent cu competitorii. Este vorba nu de țările unde fotbalul este considerat ca un joc, ci de țările unde el este considerat un sport supus imperativelor riguroase ale unei pregătiri permanente. Or, pentru a traduce în fapt acest deziderat, e nevoie de adeziunea oamenilor, de principii și principialitate, de durată și valabile pentru toți. Cu alte cuvinte, e nevoie de două entități, solid conturate: federație și club.

Lipsa de autoritate în materie, centralismul excesiv al «Biroului» (vezi schimbarea unor articole din «Regulament»), modificarea aproape lunară a calendarului competițional) ș.a. sînt expresia relei organizări, a unei politici fotbalistice care se ocupă numai de vîrfurile piramidei (a se citi echipele naționale); ca și cum vreun ministru ar putea exista fără fabrici, uzine, întreprinderi...

Nu sînt partizanul ședințelor nesfîrșite. Dar a trecut un an și ceva și comitetul federal nu s-a mai întrunit. Că nu a avut probleme de rezolvat, de discutat, că el nu poate influența fotbalul, nefiind emanația cluburilor, s-ar putea... Totuși...

În schimb, răul se simte jos, la club. Imixtiunea de pînă acum și-a găsit rezolvarea în sensul că profilarea sportivă este o necesitate și nu un capriciu al cuiva. Prea mult am lăsat reușita la voia întîmplării, în mîna unor oameni care au apărut de cele mai multe ori ca ciupercile după ploaie, oameni care au crezut în farmecul funcției și nu în esența jocului de fotbal.

Încet-încet, societatea noastră a intrat, practic, pe făgașul concepției sale. Tineretul cu vigoarea și dorința de a învăța se afirmă muncind titanice; dar din plăcere. Multe din uzinele și întreprinderile noastre sînt o mindrie de randament. Școala și facultatea se apropie cu pași repezi de producție, muncind concomitent pentru ca vastele cunoștințe teoretice să obțină validarea practică. În sport însă, dar mai ales în fotbal, unitatea productivă este lipsită de atuurile majore ale vieții.

Primul, și cel mai important dintre aceste atuuri, este morala. Și aici Hotărîrea își spune răsplată cuvîntul: «...măsuri care să asigure în rîndurile sportivilor o disciplină fermă și o ordine exemplară... se va întrona un climat sănătos, combativ față de orice manifestare care contravine eticii socialiste, normelor de conduită cetățenească și ale vieții sportive...»

Munca noastră în această direcție este o butadă, realitatea fiind aceea că pentru «două puncte» sacrificăm cîteodată și ultima jucătură de corectitudine. Îmi reamîntesc cum odată un jucător militar a refuzat să plece peste graniță cu echipa fiindcă nu era avansat în grad; alții, cărora nu li s-au dat note de trecere sau fiindcă n-au «primit» intrarea la facultate, au părăsit cluburile în cauză; iar sindicalistii, dacă nu li se înlesnește să facă armata pe plan local, dacă nu primesc «diplome de maistri», se transferă, în numai cîteva luni, la alți beneficiari regulamentari (armată, facultate, divizia A etc.) sau, datorită intervențiilor

de sus în jos (poate și invers) și la echipe de pe litoral din centre dezvoltate economic...

Vrem și trebuie să facem «artiști» din fotbaliști. Uităm însă că ei sînt oameni. Și, cînd «fotbalistul» și-a sfîrșit rolul, apare în societate omul. Societatea îl va plasa atunci potrivit parametrilor competenței sale și nu-i va mai face cadouri ca pe timpul cînd se voia «vedetă» fotbalistică fără acoperire. De aceea se impune ca prin noua formă de organizare a cluburilor să se introducă obligativitatea unor relații clare între om și unitatea productivă. Numai asta va readuce în activitate morala și moralitatea, principialitatea, munca temeinică și constructivă, crearea climatului care să dezvolte dragostea pentru culorile clubului, pentru jocul de fotbal, responsabilitatea pentru propria-i producție.

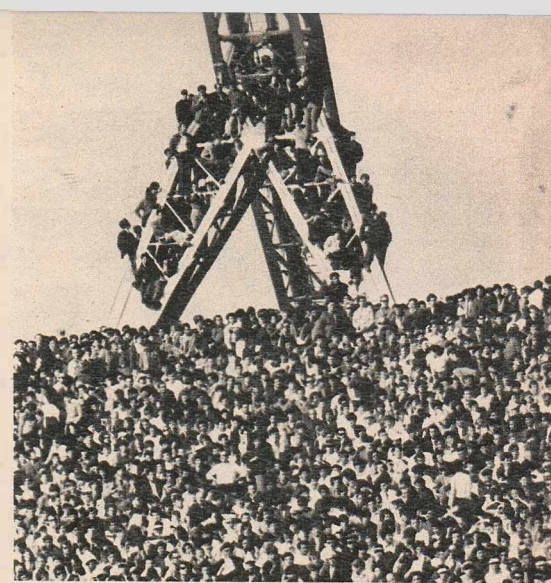
Cineva spunea că «tineretea este dreaptă, generoasă fiindcă tocmai ea este o vîrstă a înțelepciunii naturale». Ea creează deci, rapid și puternic, afecțiuni. Însă oricîtă bunăvoință ar exista, oricît s-ar strădui unii să influențeze într-un fel sau altul mase de tineri, lucrul acesta ar fi posibil practic numai în măsura în care antrenorii și conducătorii vor fi exigenți și intransigenți; iar ei, tinerii înșiși, vor viza zonele către care se tind spre a se lăsa influențați pozitiv. Acolo însă unde nu este interes, pledoariile, oricît de pasionante, activitățile oricît de rațional organizate, vor fi nule. Orice am face pentru fotbaliști va rămîne fără rezultat dacă ei nu vor manifesta dorința aprigă de a învăța fotbalul, de a face din stadion oaza de verdeață care să le ridice forța fizică și spiritul, dacă nu-și fac din muncă principiul de bază al vieții. Iar noi să le pretindem toate acestea pe măsura condițiilor, care — între noi fie vorba — sînt excelente. Și să nu tolerăm la infinit abateri pentru care orice cetățean ar intra în conflict cu legile penale. Să nu închidem ochii cînd fotbaliștii fug din hoteluri pe geam, cînd pierd nopți în șir prin localuri și baruri, cînd plonjează nocturn de pe pontoane, nereușind să nimerescă întinsul luciului al apei, cînd nu-și pot ține picioarele pe teren, cînd...

Poate că nu ar fi cazul să mă folosesc de un exemplu propriu. S-a împlinit mai bine de un an de cînd am poposit la Galați, ca antrenor (era returul campionatului 1971/72). Un centru cu o explozivă industrie, cu arhitectonică supermodernă, dar și cu o nestăvilită și justificată dorință de a avea o echipă de fotbal în categoria A. Studiind pe viu lotul cu care aveam să lucrez, pur și simplu m-am speriat. Făcînd abstracție că foarte mulți n-aveau nici o contingență cu tehnica fotbalului, că le lipsea pasiunea pentru club, dar din punct de vedere moral erau niște ratați. N-am avut încotro și am trecut la eradicarea a 11 înși în patru luni. Turul noului campionat (1972-1973) n-a fost în măsură să ne permită să formăm măcar o echipă de perspectivă. Pe de o parte, datorită animozităților sportive pe plan local, nu s-au putut selecționa jucătorii corespunzători scopului; pe de altă parte, acceptarea noilor veniți a fost posibilă pentru a umple golurile lăsate de cei eliminați. Transferurile nu se făceau în funcție de posturi, de concepție și așa mai departe. De aceea cernutul a continuat. Căunei nici n-a fost bine transferat și este eliminat; Savancea, Donic, Gheorghiu n-au preocupat fotbalistice, Marinescu nu primește aprobarea de la facultate să vină la antrenamente și este silit să abandoneze fotbalul de performanță. Și sita cerne, cerne des...

Știu că primul păgubit în «ochii clasamentului» sînt eu. Dar mai știu că la această vîrstă este imposibil să accept ca pentru «două puncte» să tolerez abateri de «piraj». Pînă cînd mi se va coace bine echipa, pînă cînd jucătorii vor înțelege că la Galați șantajul fotbalistic a dispărut și că ei trebuie să răspundă efectiv de ceea ce fac și cum fac pentru ca eficiența să se reflecte în clasament și societate, nu va rămîne la F.C. Galați nici unul dintre «infractorii». Și ce bine ar fi dacă federația ne-ar ajuta, omologînd propunerile clubului nostru din care pînă în prezent unele au fost respinse de o comisie de «octogenari» ce «lucrează» cuminte de ani și ani în spatele ecranului. Alte propuneri, mai noi, zac prin sertarele vreunui șef...

La eșaloanele echipelor noastre de performanță avansul de condiții create nu a fost rambursat încă. În puterea, competența și intransigența noastră stau pîrghiile fotbalului. Să pretindem, de aceea, eforturi comune din partea tuturor factorilor, pentru o reușită cît mai grabnică și cît mai deplină.

Constantin TEAȘCĂ

Cuplajul bucureștean a fost, este și va fi un pom lăudat... Cu toate acestea, nici o zicală din bătrîni nu-i va opri pe bucureșteni (75 000 a numărat «Sportul») să se ducă pe «23 August» cu un sac de iluzii.

Angelo NICULESCU

comentează pentru dumneavoastră etapele de fotbal trecute

Datorită partidei de la 18 aprilie a naționalei noastre cu reprezentativa U.R.S.S., echipele din divizia A au fost obligate să susțină cîte două meciuri la interval de trei zile. O probă de foc puțin obișnuită în fotbalul nostru, dar altă de firească în sportul altor țări, unde programul campionatelor se înlanțuie strîns cu cel al «cupelor» interne și externe. Adevărate programe «nonstop», cărora li se face față și încă fără prea multă oboseală... Dimpotrivă, asemenea seriale — le-am numi în terminologie la modă — sînt considerate drept mijlocul cel mai eficace pentru călirea jucătorului impusă de fotbalul zilelor noastre. Sfidînd regretele romanticilor înfrizați ai valsului, bostonului și tangoului, fotbalul modern a atins ritmuri frenetice, greu de însușit de fragilii noștri jucători. Exemple dintre cele mai negative ni le-au furnizat, în multe exemplare, etapele de duminică 8 și miercuri 11 aprilie, în care majoritatea jocurilor au primit caracterizări la unison din partea cronicarilor sportivi de la ziare, radio și televiziune, a observatorilor federali și — ceea ce este mai grav — a miilor, zecilor de mii de spectatori veniți pe stadioane, cu speranța, ce s-a dovedit zadarnică, a vizionării unui «fotbal de calitate». Dezaprobările publicului spectator (75 000-80 000 numai pe stadionul «23 August» din Capitală!) pentru jocul static, încalțit, lipsit de orice scînteie explozivă, de accelerațiile celor 11 motoare care sînt jucătorii, au fost destul de multe și de usturătoare. Echipa care însumează cvasitotalitatea selecționabililor noștri («Steaua», «Dinamo» și «Rapid») au făcut o foarte tristă figură pe teren. Ca și în tur, codașa «Sportul studențesc» i-a umilit pe dinamoviștii ambițioși aspiranți la titlu. La alt capăt al țării, în cetatea de foc a Reșiței, o altă codașă ne-a dat o frumoasă lecție de pasiune sportivă, servită și de toate mijloacele fotbalului modern, care nu se datorează, credem, numai regăsirii pe teren a celor doi foști «progresiști» — Beldeanu și Dudu Georgescu — ci utilizării mai ample a arsenalului adecvat luptei de salvare; elan, luciditate, viteză, promptitudine pe fază, deopotrivă ilustrate și în derbiul dintre echipele clasate pe locurile 14 și 16 (C.S.M.—Sportul studențesc) de miercuri 11 aprilie.

...Ceea ce nu se poate spune însă despre alte mult așteptate derbiuri din cele două etape care au păcălit pe spectatori mai mult chiar decît tradiționala zi de 1 aprilie... Exemplara forță de luptă, liantul jocului, execuțiile în viteză, flash-ul de marcări și al schimbului de locuri, pătrunderile irezistibile în care adversar, mingie fulgerate în poartă de către atacanți a căror tehnică este dublată de dirzenie — să nu le vedem oare decît pe micul ecran, unde partidele Bulgaria-URSS și RDG-Albania ne-au relevat trei viitori adversari într-o mare dispoziție de joc, dotați, mai ales, cu o rezistență fizică de adevărați atleți? Ce aduc jucătorii noștri în locul acestor atuuri, fără de care fotbalul modern nu mai poate fi conceput? Jocul individualist, împins la exces, caracterizat prin dribling prelungit (pînă se pierde mingea); răsuciri înainte, înapoi, în dreapta și în stînga spre a descoperi un coechipier, de obicei rău plasat și nedemarcant; dans pe metru patrat în jurul balonului, transformat în totem din epoca de piatră; «mingi moi» trimise la adversar (în mod obișnuit) și numai din întîmplare (deci foarte rar) la un partener; atacuri izolate, duse de un singur, maximum doi înaintași, în timp ce toți ceilalți se transformă în simpli spectatori ai fazei (uneori admiră isprăvile adversarului!); penaltiuri ratate cu o seninătate demnă de o cauză mai bună; șuturi pe cil de slabe, pe altă de imprecise la poartă; acțiuni șablonarde, repede depistate de adversar, care are timp să ia măsuri imediate de contracarare.

Fotbalul este o luptă aspră care solicită, la nivel maxim, toate însușirile adunate la un loc ale tehnicii în viteză, ale lucidității tactice, ale unui neobișnuit potențial fizic, ale unei voințe dirze, capabilă să treacă prin «zidurile» apărării adverse. Dacă ne vom duce în competițiile europene, olimpice sau mondiale cu zestrea exclusivă a jocului lent (cu suza că este «elegant») nu vom putea culege decît rezultatele precare ale formațiilor considerate dinainte învinse.

Să ne rămînă toate speranțele aninate numai de formațiile la care revirimentul este ceva mai durabil? Adică de U Craiova, de F.C. Argeș, de C.F.R. Cluj, de C.S.M. Reșița și de Sportul studențesc? Numai că la Kiev, Berlin și Tirana nu putem trimite, în locul naționalei, una din aceste echipe...

Mopșii sînt periculoși. Mai ales unul dintre ei, care se numește Dumitrache... Dacă nu-l păzești, marchează goluri.

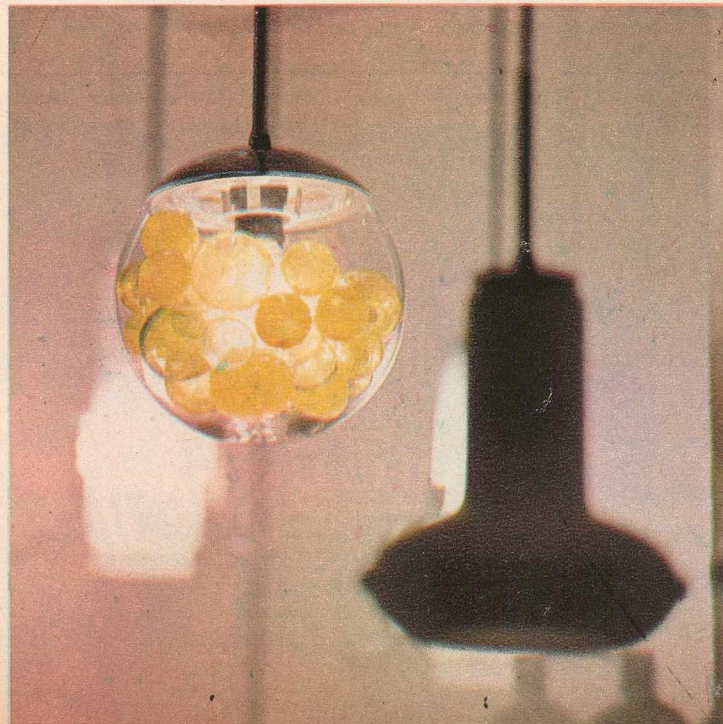
civilizația
ochiului

▶ Iată că pînă și termosurile, și ceainicele, și cratițele noastre de toate zilele au reușit, în sfîrșit, să aibă unele virtuți estetice și linii moderne.

Fotografii de Radu
CONSTANTINESCU

Lămpile gîndite de arh.
Rusu lordache vor să dea
casei nu numai lumina cea-
surilor de noapte, ci și at-
mosfera de liniște și calm
de care avem atîta nevoie.

importantele lucruri mărunte

Din nou, o expoziție la Art'ind. O expoziție cinstită, care nu pretinde a fi de artă, dar care știe că ne poate ajuta ca viața să ne pară mai frumoasă. Și mai ușoară. Așadar, lămpi, lustre, aplice — corpuri de iluminat, cum li se zice. Ventilatoare, termosuri, roboți de bucătărie, foenuri, ceasuri electronice. Aragazuri. Ba chiar și niște cratițe oranj. Și tot din acestea... Nimic special, veți spune, pavilioanele de mostre ne-au tot făgăduit asemenea articole, iar uneori s-au și ținut de cuvânt...

Și totuși, de astă dată e vorba de ceva special. Expoziția aceasta de design, de artă industrială, vrea să scuture bine niște inerti. Vrea să zdrobească niște forme vechi. Vrea să propună ambianței noastre cotidiene un spor de frumusețe și confort civilizat. În sfârșit! De când tinjeam după ele, după bucătăriile lustruite și după comoditățile — fie ele chiar și ridiculizate — din filmele lui Jacques Tati!

Noutățile cele mari le aduc studenții. Expoziția este organizată de Institutul de creație industrială și estetică a producției, dar «revoluția» o fac nu specialiștii cu diplomele în buzunar și salarii cu spor de vechime, ci școlarii de pe băncile institutelor, invitați să-și spună și ei cuvântul în această expoziție. O să mă întrebați cum au reușit studenții să producă în școală niște piese atât de complicate, care cer materiale, utilaje și tehnologii industriale, și o să vă răspund că nu au produs. Au proiectat. Au desenat deocamdată. Interesant (și poate, la prima vedere, dezamăgitor) e că se propune până una, alta pe hîrtie. Pereții sînt plini de ideile ce zbirnă în capetele tinerilor, ei au creat un ceas avertizor (electronic și cu comandă program), care dă singur drumul radioului, închide, la ora fixată, televizorul sau aprinde aragazul, ei au găsit ideea — și au proiectat-o amănunțit — a unui ventilator care e și radiator și reșou, a unei frîșnițe electrice sau a unui robot care bate frîșca, taie zarzavatul și mai face nu știu ce alte minunății în contul nostru. Cei mai ingenioși sînt studenții clujeni: 22 de expozate, făcute sub îndrumarea unui profesor, arh. Virgil Salvan, plin de pasiune și capabil să stîrneasce ambiții, emulații, idei. Studenții bucureșteni, mai potoliți, pînă una, alta...

Ei bine, se pare că lupta noastră cu formele, hîrtiile și birocrațiile nu este muncă de Sisif cînd e vorba de relația industrie-comerț. Au venit merceologii, în această mică sală de expoziție, au pus degetul pe desenele de pe pereți și au spus, cu un curaj rar întîlnit pînă acum: student-nestudent, cu stagiul făcut ori ba, repartizat ori nu, eu comand: asta, asta, asta... Șaisprezece din cele douăzeci și două de expozate — idei ale clujenilor. Autosifonul și termosul, ceasul electronic și ventilatorul-radiator și nu mai știu ce...

...Dintr-o dată, lungul drum al zilei către noapte, lunga călătorie a unui produs de la creație la magazin a fost anulat. Treptele parcurse — anulate. Popasurile — desființate. Ca să se probeze un, să zicem, ceas cu muzică, proiectul trecea pe la... 1) șeful de serviciu; 2) șeful de secție; 3) șeful de sector; 4) inginerul șef de concepție; 5) directorul tehnic; 6) comisia de avizare a centralei respective; 7) comisia de omologare; 8) comisia de expertiză tehnică... Și uite așa, din comisie în comisie, din comitet în comitet, din șef în alt șef, din săptămîină în lună iar din lună în an, biata idee, «ajutată», completată, criticată, ajustată, întregită etc., etc. apărea pe lume — cînd apărea! — de nerecunoscut. Și, uneori, scumpită, de călătorită ce era, cu un procentaj substanțial!

Expoziția aceasta modestă face legătura directă dintre creator, consumator și comerciant: vine omul, scrie pe niște formulare ce i-a plăcut și-ar vrea să aibă acasă, vine și comerțul și comandă direct, călcînd cu mîndrie și superbă nepăsare peste vechile trepte și treptișoare ale aprobărilor și birocratiei și... Și ni se făgăduiește că la anul mult, iar anul acesta mai puțin, vom avea un spor de civilizație și confort la noi acasă. E ceva!

Sanda FAUR

poluarea folclorului (IX)

În ultima vreme se vorbește foarte mult și se caută soluțiile potrivite împotriva fabricanților de «discuri-pirat».

Prin «discuri-pirat» se înțeleg acele discuri ce contravin legilor internaționale; fabricarea și difuzarea lor constituie un delict pasibil de pedeapsă. Aceste discuri sînt, prin urmare, editate de oameni necinstiți, dornici de câștiguri imediate. Practica este următoarea: o cunoscută casă de discuri, de pildă, lansează cu succes un disc. De îndată, discul este recopiat de către piraiți, fără aprobarea casei respective. Piața este invadată de cantități impresionabile din această marfă, care este pusă în vânzare cu prețuri de concurență, lovind în interesele comerciale ale fabricantului legal.

S-ar părea că acest subiect nu are nici o legătură cu titlul rubricii noastre. Dar asta numai la prima impresie!

De cîva timp, pe piața internațională, în apus, au apărut, fără nici un soi de aprobare, mari stocuri de discuri cu așa-zisă muzică populară românească. Faptul că mulți nechemăți recurg — spre a se îmbogăți — la reproducerea și comercializarea muzicii noastre populare constituie, s-ar părea, un semn îmbucurător. El dovedește drumul ascendent pe care îl marchează muzica populară românească dincolo de hotarele țării, pe măsură ce este cunoscută. Atît de mult, încît unii speculanți de discuri, momiiți de preferințele publicului, își îngăduie diferite procedee necinstite. Calitatea artistică a acestor discuri lasă însă mult de dorit și aduce prejudicii, aruncînd o lumină falsă asupra folclorului nostru. Sub titlul de «muzică populară românească» apar înregistrări care nu au nimic comun cu adevărul folclor românesc, piese cîntate de cine știe cine, ce execuțanți neavizați, pripășiți prin restaurantele din străinătate. Plecați de mult din țară, repertoriul lor convențional nu corespunde exigențelor artistice și profesionale la care sînt supuși muzicanții noștri. În dorința căpătuielii rapide, negustorii necinstiți nu înțeleg să urmeze calea legală, adică evită să se adreseze forurilor competente din țara noastră, care le-ar pune la îndemînă o muzică recomandată de către specialiști. La noi, mulțumită faptului că la baza comerțului socialist stau alte criterii decît cele din țările capitaliste, imprimările comerciale de muzică populară, de parte de a fi făcute la împlinare, sînt hotărîte în urma unui riguros examen al specialiștilor, care își iau răspunderea alcătuirii unui repertoriu, cît mai autentic, variat și reprezentativ. Criteriul estetic și educativ precumpănesc față de avantajul comercial imediat.

Mi-au căzut sub mînă multe din «discurile-pirat» ce răsar, în ultimul timp, ca ciupercile după ploaie. Muzica populară românească este prezentată fie prin șlagăre ale unor reviste dinaintea primului război mondial, sau prin melodii vulgare, ce corespundeau, odinioară, gustului îndoielnic al unui anumit mediu și care nu au nimic comun cu nobletea artei populare românești. Mi-a fost dat să văd, pe coperta acestor discuri, reproducerea în culori a unor dansatori îmbrăcați în costumele altor popoare, sau așa-zise explicații, neștiințifice, pline de confuzii, privitoare la muzica românească și cîte alte năzbitii. Vreau să arăt cum, în scopul îmbogățirii, acești negustori, hrăpăreți și fără scrupule, caută să-și însușească fără nici un scrupul, sub orice formă, bunuri ce nu le aparțin, recurînd la cele mai nerușinate falsificări.

Un alt aspect. Unele cîntece populare înregistrate, care se bucură de succes, sînt, uneori, preluate în străinătate de unii compozitori care, semnîndu-le, vor să se prevaleze în acest fel de privilegiul regimului care apără drepturile

autorilor și compozitorilor. În felul acesta, printr-o ușoară și nedorită modificare, piesa folclorică intră în patrimoniul respectivului compozitor. Uneori, datorită unor confuzii, aceste procedee iau forme foarte grave de plagiat.

Iată un grăitor exemplu. Toată lumea cunoaște melodia devenită celebră «Sanie cu zurgălăi». Puțini însă știu că a fost creată de către un compozitor (Richard Stein), căruiă această compoziție îi aparține, că deci nu este la origine o piesă folclorică. Scrisă în stil popular, ea s-a răspîndit cu mare repeziune, a devenit foarte populară. Unii compozitori din apus, crezînd că aparține muzicii noastre populare, că, prin urmare, preluarea acestei melodii nu este supusă unor restricții legitime, au utilizat-o în prelucrări de muzică ușoară și chiar în filme.

Folcloristului și muzicologului îi se cer să fie foarte informați pentru a putea deosebi cîntecele autentice populare, de cele care au fost create de cîte un compozitor, dar care au intrat în patrimoniul folcloric, prin puterea lor de pătrundere. Desigur că uneori se produc, inevitabil, confuzii, care în nici un caz nu sînt permise atîta vreme cît compozitorul mai trăiește.

În Franța, de pildă, unde problema folclorului se pune alt fel decît în țara noastră, foarte multe melodii, creații ale unor compozitori, dar care s-au bucurat de o mare circulație, au fost considerate, chiar de către specialiști, drept piese folclorice și studiate ca atare.

Îmi vin în minte nenumărate aspecte atît de diferite, variate, de care folcloristul și omul de știință trebuie să țină seama. Constatările pot fi făcute în practica de zi de zi, făcute și neapărat consemnate tocmai spre a se evita nedorițele confuzii.

Arătăm cum, în ultima vreme, mulți cîntăreți au tendința de a-și asuma paternitatea unor melodii pe care le-au învățat de la vreun sătean, le-au inclus în repertoriul lor. Această mentalitate începe să devină o adevărată «problemă», care duce la confuzii, la nemulțumiri, dăunînd cîntecului nostru popular. Cînd executantului sau interpretului profesionist de muzică populară i s-a cerut să prezinte melodii inedite, autentice, nu cred că i-a trecut cuiva prin minte să-l îndemne a-și crea singur cîntecele. Nici cîntărețului de muzică ușoară nu-i cere nimeni așa ceva. Știm bine că folclorul suferă transformări de-a lungul timpului. Procesul de transformare urmează însă anumite căi, este supus unor legi naturale pe care specialiștii se străduiesc să le descopere. Cîntărețul profesionist de muzică populară, care se prezintă cu un nou cîntec, servește cauza folclorului, în măsura în care cîntecul lui (adică adus de el, preluat) este mai valoros, mai frumos. Pentru osteneala ce și-a dat-o s-a luat obiceiul să se acorde cîntărețului privilegiul de a-l cînta el prima dată, fie la radio, cît și a-l imprima el (cînd e cazul) pe disc. Atît și nimic mai mult! Greșeala mare, care nu mai servește folclorului, începe în clipa în care respectivul cîntăreț are pretenția de proprietate exclusivă asupra unui cîntec ce îi aparține lui, cît aparține oricui. Executînd melodia în public, el beneficiază de anumite avantaje, de care nu se bucură cel care i-a transmis-o. În clipa în care cîntărețul profesionist caută să împiedice pe alții să cînte respectiva melodie, el comite un abuz. Maria Tănase era bucurată să preia cît mai mulți cîntăreți cîntecele interpretate pentru inția oară de ea.

În ultima vreme am auzit vînturîndu-se pe ici, pe colo, pretenții ca melodiile populare preluate de către cîntăreții profesioniști să fie supuse regimului specific muzicii culte. Adică, drepturile de autor să le fie recunoscute și pentru ei.

De fapt, lucrurile sînt foarte simple și pot fi desluse fără prea multă bătaie de cap. Sau cîntăreții de muzică populară prezintă — așa precum le revin obligațiile — muzica într-adevăr creată de popor și atunci revendicările de proprietate nu își au rostul, sau muzica interpretată este creată de ei și atunci calitatea lor de cîntăreți de muzică populară nu mai este justificată.

Hari BRAUNER

capriciile gustului

artizanat

Pretutindeni în lume înfloresc astăzi negoțul cu produsele de artizanat. Originile artizanatului se cer fixate foarte departe în timp și nu e cazul să ne ocupăm aici, pe îndelete, de ele. Vom reține doar că în secolul al XIX-lea, odată cu dezvoltarea impetuoasă a producției industriale, odată cu descoperirea noilor tehnologii, incomparabil mai rentabile, de prelucrare industrială a diferitelor materiale, asistăm la o adevărată renaștere a artizanatului. Inițial, mai ales în cercurile socialist-utopice, se vedeau în acest fenomen semnele unei adevărate «arte a viitorului». Prezițiile socialist-utopice, de atunci, în legătură cu artizanatul, spre deosebire de altele, au avut darul de a se adevăra, dar, în sens negativ. Cantitatea de obiecte, vehiculată și difuzată prin magazinele de artizanat este astăzi enormă.

În mod paradoxal, artizanatul contemporan a devenit o adevărată industrie de obiecte corespunzînd unor exigențe estetice dubioase, înscrisă perfect pe traiectoria pieței tuturor bunurilor de consum. Replici și copii după opere de artă celebre executate stîngaci, de oameni fără competența artistică necesară, de cele mai multe ori în miniatură și din materiale ieftine, produse gravitînd undeva departe în jurul artei populare, fără a se putea confunda vreodată cu aceasta, au invadat, practic, interioarele celor mai diverse locuințe, în secolul XX. Lumea își formează sau își convertește gustul pentru artă la școala acestor produse. Invasia masivă de kitsch pe care o înregistrăm pretutindeni, în Europa și America ultimelor decenii, nu-i străină de «renașterea» artizanatului. O cantitate impresionantă de «prost gust» sau de «gust estetic alterat» stăruie astfel, permanent, prin intermediul instituțiilor specifice de difuzare a producției artizanale, la orizontul tuturor culturilor.

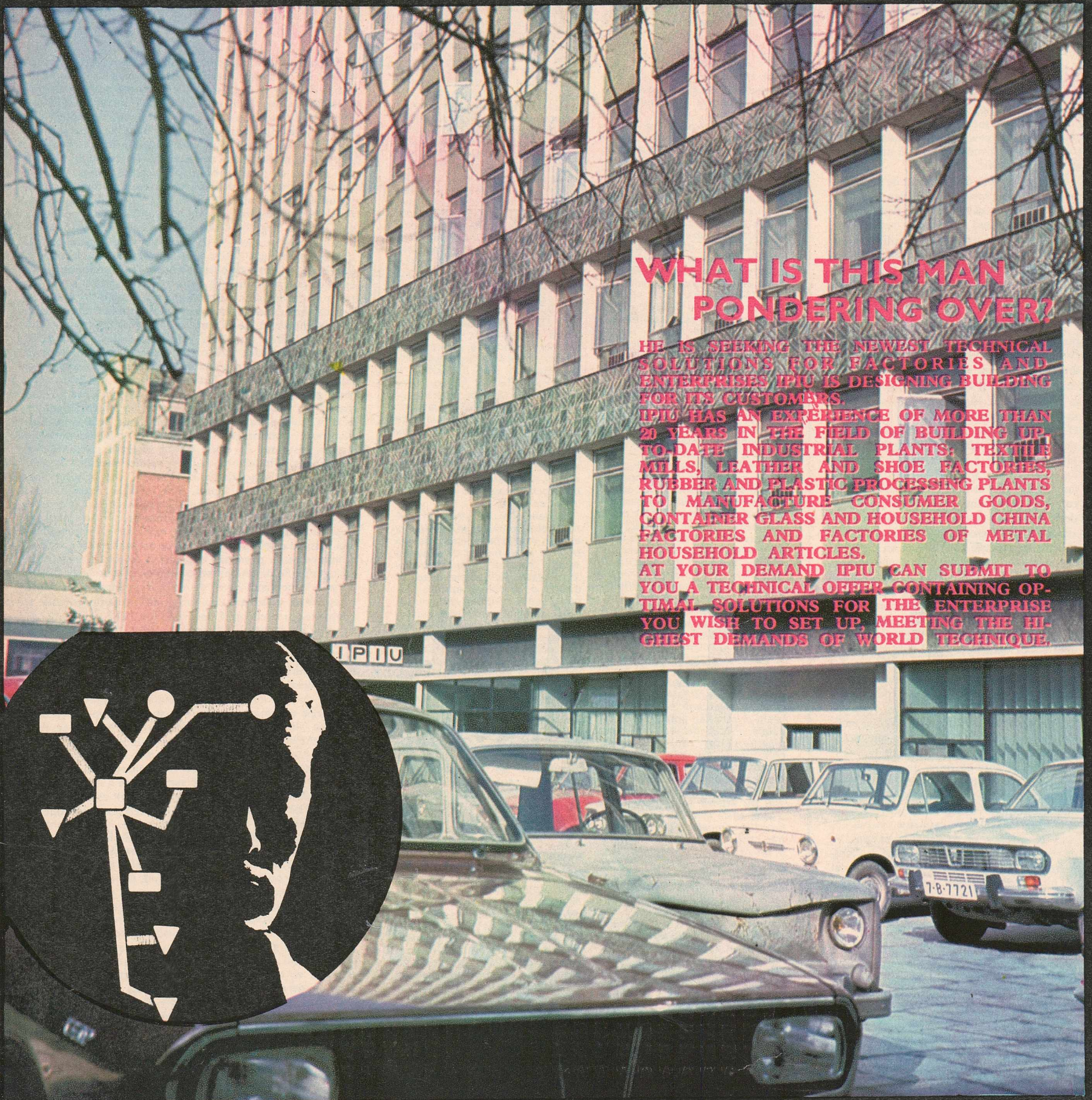
Împotriva ei trebuie luptat, fără îndoială. Această luptă însă posedă ceva din tragedia vechilor mituri. Pe de o parte, artizanatul, așa cum a evoluat în ultimul secol, se impune ca o mare mistificație a valorilor artei autentice, mai ales ale celei populare, căci pe acest teren el a înflorit și înfloresc, în principal, exploatănd cu precădere efectul etnografic. Pe de altă parte, o asemenea mistificare presupune o importantă sursă de venituri, pentru importante categorii ale populației, un sistem de instituții rentabile și prospere, cu o clientelă de proporții deloc neglijabile. În sistemul de instituții ale unei societăți, de contribuția și rolul economic al artizanatului trebuie ținut seama, fiind unul dintre factorii ce condiționează, alimentează și întregesc turismul. Cum poate fi concepută, așadar, lupta împotriva efectelor negative ale artizanatului? La ora actuală, la noi, ca și în alte părți, artizanatul se traduce printr-o producție de obiecte realizate în serie mică, pe linia unor canoane ale artei populare din diferite regiuni, pe linia unor tehnici întrebunțate în artele decorative moderne, obiecte care au însă prea puțin comun cu arta populară, cu obiectul decorativ autentic. Asemănările sînt mai mult de ordin exterior și lipsa de sensibilitate a executantului frapează întotdeauna ochiul atent și instruit estetic. Pentru amatorul de artă, neinstruit însă, efectele de ordin superficial, asemănările, de ordin exterior, cu arta autentică, sînt cele care au cuvîntul hotărîtor. Pe nesimțite, obiectul realizat în condiții de totală sau cvasitotală lipsă de sensibilitate artistică, impuse în condițiile atelierului de «creație» al unei cooperative, reproducînd, la modul anecdotic, o situație artistică autentică, intervine în sistemul nostru de referințe estetice, alterîndu-le. Granița dintre valoare și nonvaloare începe să dispară. În cazul cînd a fost stabilit anterior, sau are șanse tot mai puține să fie instituită vreodată pe linia gusturilor estetice superioare de acum înainte. Efectul pe care îl realizează de obicei obiectul artizanal se traduce printr-un termen care spune multe și nu spune nimic, în același timp. Piesa cumpărată drept «suvenir» nu are neapărat nevoie să fie judecată ca frumoasă sau urîtă. Ea este amuzantă. Amuzantă și atît. Dintr-o dată, cel care contemplă un asemenea obiect se vede proiectat în afara unui sistem de exigențe estetice ferme. Amuzant presupune ceva a cărui existență te încîntă, fără să aibă vreo importanță deosebită totuși pentru tine. Dacă-l posezi, e bine; dacă mîine se va distruge, nu are rost nici un regret. Alt obiect, la fel de amuzant, poate fi procurat.

Analiza fenomenului artizanat ne obligă să avem în vedere și alte aspecte importante. Apariția și dezvoltarea artizanatului, în ultimul secol, nu se traduce numai prin situațiile de alterare a gustului sau de cultivare a prostului-gust, dar și prin efortul — încununat de succes atunci cînd producția artizanală e îndrumată de către oameni competenți, care își asumă riscul înfruntării legilor pieței, cînd acestea contravin culturii — de popularizare și valorificare a tradițiilor artei populare. De acest lucru va trebui să fim conștienți atunci cînd judecăm artizanatul, oricît de sever, pentru că, prin intermediul instituțiilor ce-i sînt specifice, se realizează și o anumită cunoaștere, chiar dacă e de ordin superficial, a valorilor unei spiritualități, de către reprezentanții altor spiritualități, se asigură un incontestabil impuls dezvoltării tradițiilor artei populare. În ce privește creația artizanală de la noi, credem că ea are nevoie de o analiză culturală competentă, care să permită concluzii privind îmbunătățirile substanțiale ce se impun în acest domeniu.

Gheorghe ACHIȚEI

IPIU
str. Luterana nr. 12
BUCHAREST—ROMANIA

WHAT IS THIS MAN PONDERING OVER?

HE IS SEEKING THE NEWEST TECHNICAL SOLUTIONS FOR FACTORIES AND ENTERPRISES IPIU IS DESIGNING BUILDING FOR ITS CUSTOMERS.

IPIU HAS AN EXPERIENCE OF MORE THAN 20 YEARS IN THE FIELD OF BUILDING UP-TO-DATE INDUSTRIAL PLANTS: TEXTILE MILLS, LEATHER AND SHOE FACTORIES, RUBBER AND PLASTIC PROCESSING PLANTS TO MANUFACTURE CONSUMER GOODS, CONTAINER GLASS AND HOUSEHOLD CHINA FACTORIES AND FACTORIES OF METAL HOUSEHOLD ARTICLES.

AT YOUR DEMAND IPIU CAN SUBMIT TO YOU A TECHNICAL OFFER CONTAINING OPTIMAL SOLUTIONS FOR THE ENTERPRISE YOU WISH TO SET UP, MEETING THE HIGHEST DEMANDS OF WORLD TECHNIQUE.

ipiu

SUPPLIES:

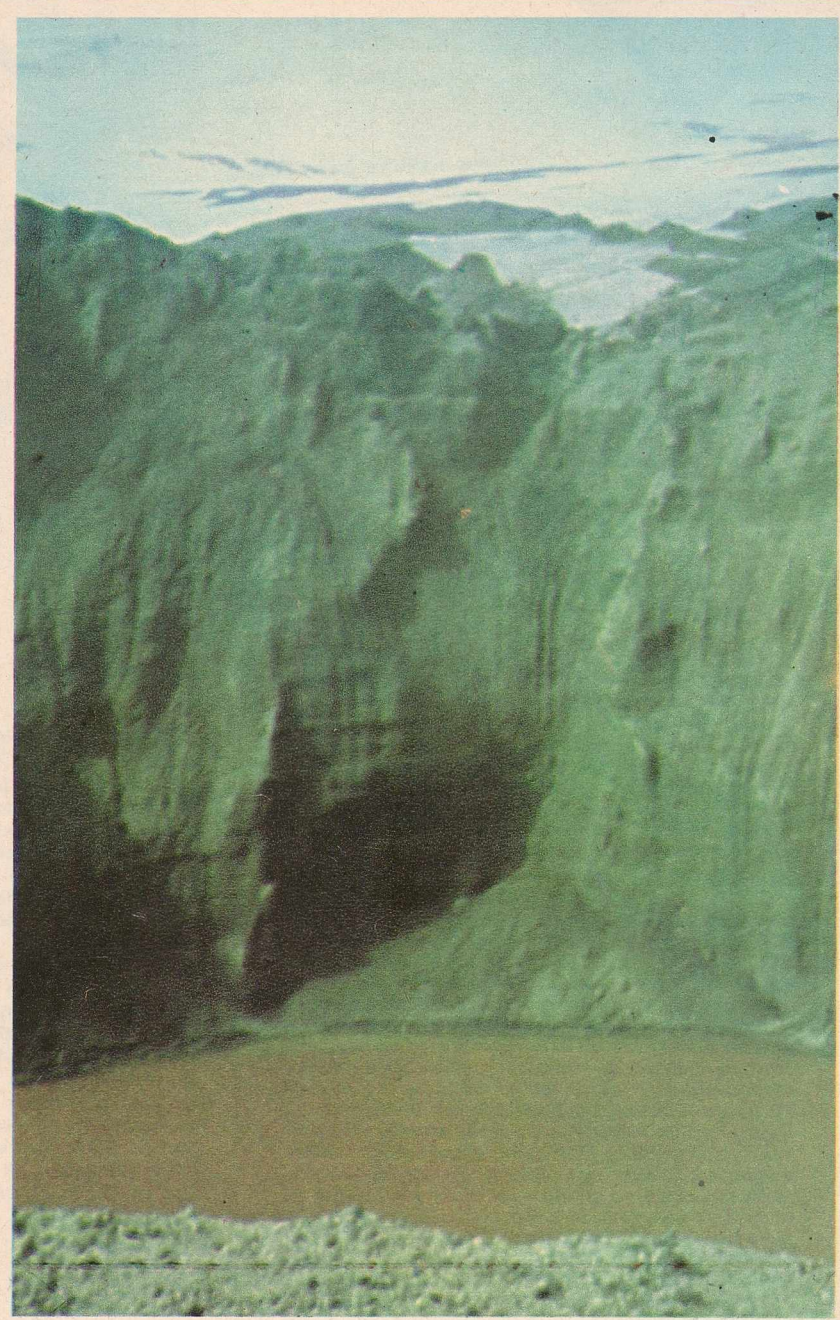
- TURN-KEY FACTORIES AND COMPREHENSIVE PLANTS
- ENGINEERING AND CONSULTING
- LICENSES AND KNOW-HOW

Acest lac pitoresc, de un verde neobișnuit, cu greu poate sugera evenimentele naturale ce au avut loc de curînd. Explozia vulcanică violentă din 1970 a dus la formarea a numeroase cratere, în unele dintre ele găsindu-se acum lacuri ce maschează puternicele emanații de gaze vulcanice.

Deranjată din lungul somn pe plajă, foca Wedell se refugiază într-un mediu mai sigur: marea.

GOLFUL BALENELOR

Întrebați-ne în mica noastră barcă pneumatică în drum spre partea de nord-est a insulei Deception, unde se află craterele formate în urma erupției din 1970.

Bate un vînt nu prea puternic, dar după ce parcurgem vreo doi kilometri acesta se întțește și valurile încep să fie tot mai mari. José conduce cu multă atenție barca — echipată cu un motor «Evinrunde» — care a început să salte din val în val. Noi, cei doi români, fiind mai grei, ne calcăm pe prova, astfel încît mica ambarcație să nu poată fi ridicată de valuri: o răsturnare s-ar putea solda cu rezultate tragice.

Barca despică valurile care, la rîndul lor, o izbesc cu putere, aruncînd jeturi de apă peste noi. Este adevărat că sîntem echipați cu haine impermeabile și cizme de cauciuc, dar apa rece ne îngheață fața, ochii ne ustură, buzele se învinețesc și simțim în gură gustul sărat al apei de mare.

Ne ținem strîns unul de altul și privim mereu către malul la care trebuie să ajungem. Minutele trec incredibil de încet și parcă stăm pe loc. Privind înapoi, spuma pe care o lăsăm în urmă ne convinge că totuși înaintăm și suportăm cu stoicism plesnitura fiecărui val. Deși ne aflăm într-o barcă de cauciuc, zguduitorile sînt atît de puternice încît ne credem într-o căruță care goneste pe un drum plin de hopuri...

În fine, ajungem la mal. Sărim repede din barcă, bucuroși să simțim sub tălpi zgura care formează aici ceea ce se numește în alte părți «knisipul plajei».

«FERĂSTRĂUL»

Reperăm locul unde ne aflăm și începem să urcăm către «buza» cratereilor. Știm că aici, în anul 1970, au avut loc erupții vulcanice, prin șapte cratere, care au

pulverizat o mare cantitate de cenușă vulcanică și fragmente de lavă.

La început mergem pe un teren plat, un fel de con de dejecție, apoi urcăm o pantă destul de abruptă, acoperită de zgură vulcanică de o culoare cenușiu închisă, aproape neagră, pe alocuri cu reflexe albastrii metalice.

Ajunși la buza craterului trebuie să luăm unele măsuri de precauție, deoarece acesta este format numai din cenușă și zgură încă neconsolidate, iar marginile lui se rup încontinuu.

Primul crater are undiametru de circa 120 metri și pereți abrupti, aproape verticali, care coboară pînă la 80-100 metri. În centrul craterului zărim un mic lac cu o splendidă culoare verde, datorită dizolvării în apele lui a sulfului adus din adîncuri de fumarole. Pînzele de aburi albi care se ridică în partea de nord-est a lacului trădează fisura prin care acestea vin la suprafață.

În imediata vecinătate, la est, se află un alt crater, despărțit de primul printr-un perete care la bază nu este mai lat de 50 metri, dar care se termină în partea superioară printr-o creastă crenelată, ca dinții unui ferăstrău uriaș și subțire ca o lamă de cuțit! «Ferăstrăul» are o formă elipsoidală cu dimensiuni de 200/150 metri. Și aici s-a format în centru un mic lac, însă apa acestuia are culoarea cafelei cu lapte. Pereții sînt tot verticali și, în plus, — de parcă aceasta nu ar fi fost de ajuns —, toată rama lui estică este un ghețar plin de crevase. Unele crevase se văd clar, fiind deschise, iar prezența altora sub zăpada proaspăt căzută o trădează o serie de denivelări cu lungimi de zeci de metri, care văluresc suprafața muntelui cît vedem cu ochii spre est. De fapt, hărțile pe care le avem sînt colorate aici în alb, ceea ce înseamnă: teren necunoscut.

— Ce părere aveți?

Întrebarea este pusă de José, în timp ce își aprinde pipa și caută un loc unde să se așeze.

— Nu ne așteptam să fie ușor; este într-adevăr un acces dificil, dar nu imposibil. Cred că vom intra în crater prin zona ghețarului — spune unul dintre noi (Istrate), după ce a privit atent în jur.

— Ești sigur?

Și Ricardo se uită la el neîncrezător.

— Cred că Istrate are dreptate; nu uitați că are experiență în materie de vulcani. Cel care a mers pe crusta abia consolidată a Etnei, sub care curgea lava fierbinte, va păși mai sigur pe gheața aceasta. Experiența lui ne va fi de mare folos.

Vremea mereu schimbătoare, acest vînt înamic al celor care lucrează în Antarctica, nu ne va permite însă să punem în practică ideea decît peste o lună.

PRIMELE FOCI

Coborîm la barcă și constatăm cu bucurie că marea este mai caldă. Soarele strălucește și nu ne simțim defel obosiți, deci putem face un drum la fosta «reședință» a vînătorilor norvegieni, alături de care a funcționat și o bază britanică de cercetări științifice. Acestea au fost instalate pe țărnuțului unui mic golf, bine apărat de vînturi prin stînci semețe. Apa adîncă permite accesul vaselor de mare tonaj, iar golful este denumit de englezi «Whalers Bay», «Caleta balenierilor» de argentinieni și «Golful balenelor» de noi.

Pe mal întîlnim primele foci, culcate cu burta în sus, parcă ar fi trunchiuri de copaci aduși de ape. Cînd simt prezența noastră se ridică pe jumătate și ne urmăresc cu ochii lor mari, limpezi, colorați în negru, rotindu-și capul pentru a ne

supraveghea mișcările. Ne apropiem cît mai mult vrînd să facem fotografii, dar se pare că focile nu doresc acest lucru: ele deschid în mod amenințător gura lor mare, străjuită de colți puternici. Nu îndrăznim să le «mingîiem», deoarece sînt total neprietenoase cu toate încercările noastre de a le cîștiga încrederea.

Din așezarea norvegiană nu a mai rămas decît topitoria de grăsimi. Pe țărnuț sînt împrăștiate o mulțime de doage și butoaie de lemn, iar pe jumătate îngropate în zgura vulcanică zac baleniarele curajoșilor vînători norvegieni. Peste tot o mulțime de vertebre de balene cu diametrul de 25-40 cm, ale căror «aripi» ajung la aproape un metru.

Baza engleză, părăsită acum cîțiva ani, este în ruină. Afectată de erupțiile din 1967 și 1968 o găsim inundată de zgură și acoperită de zăpadă, cu pereții distruși și acoperișul pe jumătate sfărîmat. Pătrundem înăuntru și din ceea ce vedem tragem concluzia că a fost o bază bine utilată, care putea asigura condiții excelente de viață celor care munceau aici în timpul nopții antarctice. Rămînem uimiți în fața rezervoarelor de combustibil — trei, cu o capacitate de 250 vagoane fiecare și patru, de 100 vagoane — și ne întrebăm: cum au fost transportate și montate?

Spectacolul dezolant pe care l-am văzut nu ne-a decepționat. Dimpotrivă, este un exemplu pentru noi că atunci cînd omul «vrea» nimic nu-i poate sta în cale pentru a-și atinge țelul.

— Hăideți, băieți! Miine ne așteaptă o zi grea. Avem multe de făcut.

Ioan TEODORU
Gheorghe ISTRATE

(Va urma)

semnal extern

românia și olanda

În aria alt de rodnică a vizitelor oficiale în străinătate ale șefului statului nostru s-a înscris, în această săptămână, Olanda. Pentru observatorul de politică internațională, care a urmărit cu maxim interes desfășurarea traseului acestei vizite, momentele ei de semnificativă apropiere și cunoaștere omenească, dialogul deschis, constructiv, fructuos al factorilor de cea mai mare răspundere din Republica Socialistă România și Regatul Olandei, două sînt domeniile care beneficiază predominant de rezultatele contactelor și convorbirilor de la Haga, Amsterdam, Rotterdam.

Construite pe premisele sănătoase ale principiilor respectării independenței și suveranității naționale, ale egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, raporturile româno-olandeze oferă numeroase puncte de reper în domeniile politic, economic, comercial, cultural. În fapt, relațiile dintre cele două țări cu orinduri sociale deosebite sînt foarte amicale și se desfășoară într-un ritm ascendent. Gîndindu-ne la dezvoltarea destul de intensă din ultimii ani a relațiilor româno-olandeze (aparte intrînd legăturile și contactele din trecutul celor două popoare și în primul rînd lupta lor seculară pentru libertate — subiect de adevărat eseu istoric), dezvoltare care a făcut ca în prezent volumul schimburilor economice reciproce să fie de aproximativ 60 000 000 dolari, ne amintim conceptul larg, realist, de principiu în care evoca tovarășul Nicolae Ceaușescu relațiile internaționale ale țării noastre la ultima plenară a Comitetului Central al partidului: «În spiritul coexistenței pașnice, Republica Socialistă România dezvoltă largi relații cu toate statele lumii, fără deosebire de orinduire socială, extinde colaborarea și cooperarea economică, tehnico-științifică, culturală cu țările capitaliste dezvoltate, cu statele europene occidentale, cu țările de pe celelalte continente».

Documentele comune româno-olandeze, semnate în această săptămână, relevă în mod solemn punctul de vedere privind dezvoltarea mai rapidă și pe multiple planuri — economic, politic, tehnico-științific — a colaborării celor două state potrivit intereselor lor dar și în interesul păcii, securității și cooperării pe continent și în lumea întreagă.

Ca și numeroase alte prilejuri din ultimii ani, dialogul la nivel înalt româno-olandez a reliefat poziția țării mici și mijlocii alături de țările mari în viața internațională. Este însă evident că acest rol nu se poate manifesta și recunoaște de la sine, că numai acțiunile hotărâte de promovare a cauzei păcii, progresului, înțelegerii între națiuni pot asigura tuturor țărilor — indiferent de dimensiunile lor — locul demn în lumea contemporană. Un fapt internațional de primă importanță, în acest sens, îl constituie reuniunea pregătitoare multilaterală de la Dipoli, care prin consultările care au loc pune puternic în evidență rolul țărilor mici și mijlocii în realizarea unei conferințe europene care să asigure relații noi, de deplină egalitate, de colaborare multilaterală în Europa. Strînsa colaborare manifestată între România și Olanda, în diferite organisme internaționale, ca și la Helsinki, pentru afirmarea acestor relații noi între state, constituie încă un element pozitiv în această direcție.

Deși încă alt de proaspătă în mintea noastră, se poate aprecia cu deplină luciditate că vizita oficială a șefului statului român în Olanda a marcat pregnant — prin rezultatele și documentele ei — perspectivele relațiilor dintre cele două țări, punînd în lumină posibilitățile lor de dezvoltare, progresul lor în numeroase domenii de activitate. Pe un plan mai general, vizita arată încă o dată că politica internațională a României socialiste are ca obiectiv fundamental lupta pentru înfăptuirea idealurilor înaintate, progresiste ale lumii contemporane, pentru realizarea aspirațiilor popoarelor de a trăi și a se dezvolta libere și suverane, într-un climat de pace și colaborare. Se poate afirma de altfel că vizita oficială în Olanda a fost de bun augur pentru programul activității internaționale peste hotare din acest an a președintelui Nicolae Ceaușescu.

Cristian POPIȘTEANU

MADRID

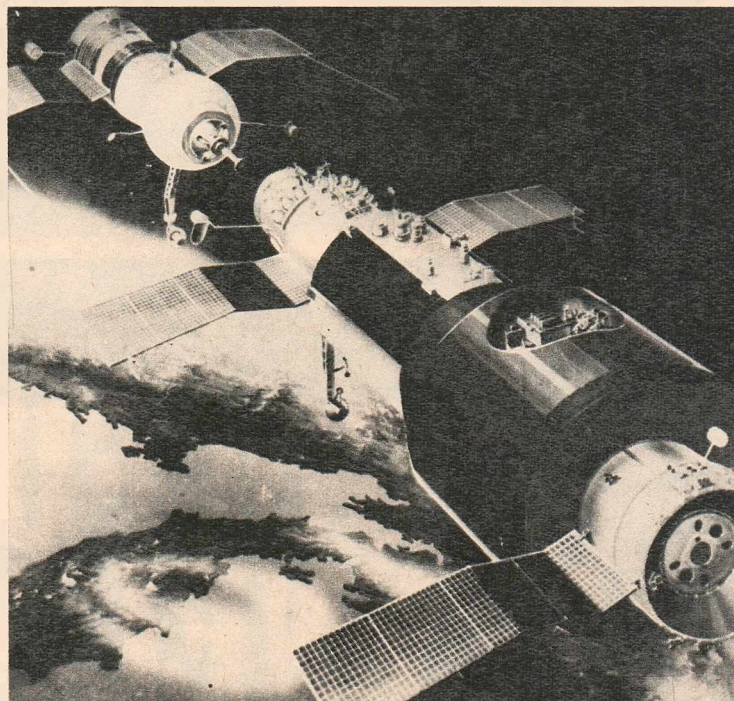
cunoștință cu dramaturgia românească

O prezență românească de prestigiu în librăriile spaniole ne este semnalată din Madrid. Cunoscuta editură madrilenă «Aguilar» a scos de sub tipar — în cadrul seriei «Teatrul contemporan» — volumul «Teatrul românesc». Este una dintre primele selecții de lucrări din dramaturgia românească tipărită într-o țară străină. Rod al unei fructuoase colaborări cu Editura «Minerva», volumul de față cuprinde: «O scrisoare pierdută» de I.L. Caragiale, care pînă în prezent deține recordul absolut al celor mai des prezentate lucrări dramatice românești peste hotare, «Act venețian» de Camil Petrescu, «Meșterul Manole» de Lucian Blaga, «Sfîntul Mitică Blajinu» de Aurel Baranga și «Moartea unui artist» de Horia Lovinescu.

Alexandru Piru semnează o succintă dar edificatoare prefață în care prezintă datele mai semnificative din istoria teatrului românesc, precizînd locul pe care dramaturgia cuprinși în antologie îl ocupă în evoluția acesteia.

experiența „saliut-II”

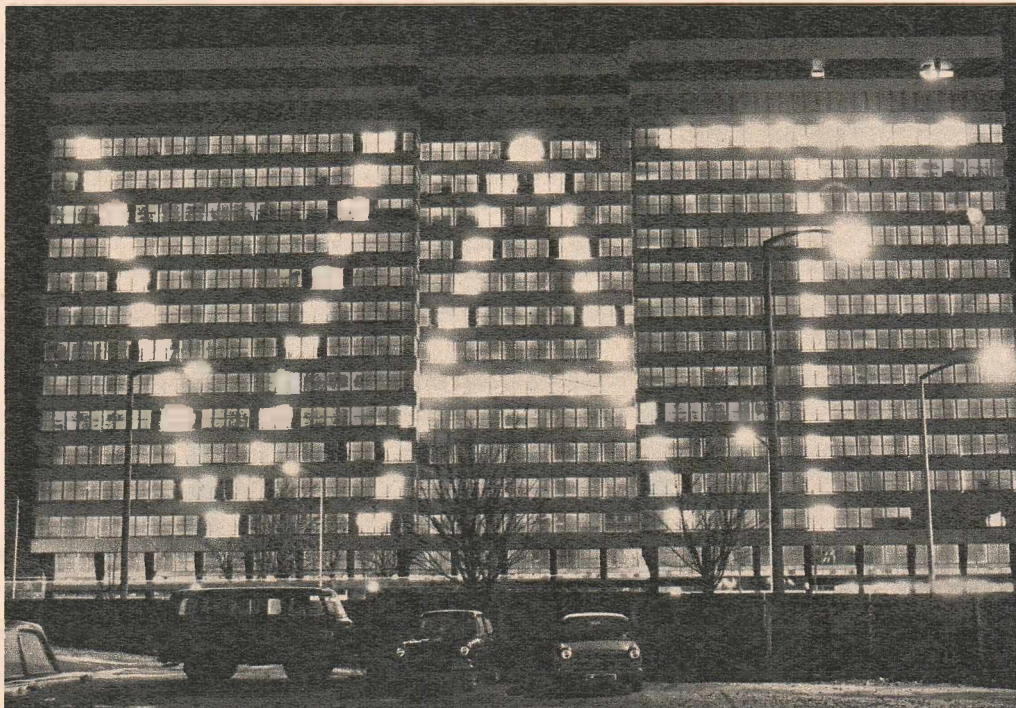
O nouă stație științifică orbitală — «Saliut-II» — a fost lansată în Uniunea Sovietică, în cadrul programului explorării spațiului cosmic și pentru a servi la perfecționarea construcției stației, a sistemelor și aparatelor de la bordul ei, precum și la efectuarea unor cercetări științifice și experiențe în condițiile zborului cosmic. Zborul lui «Saliut-II» este urmărit prin intermediul unor centre instalate pe teritoriul U.R.S.S. și pe nave maritime aparținînd Academiei de Științe a Uniunii Sovietice, iar prelucrarea informațiilor primite de la bordul stației orbitale se efectuează la Centrul terestru de coordonare și calcul. Pînă la primirea unor fotografii ale lui «Saliut-II», prezentăm această imagine de arhivă, ce înfățișează macheta stației «Saliut-II» (în prim plan) și a capsulei «Soiuz-II», lansate în 1971.

ANGLIA

v.a.t.—o intrare agitată

După «revoluția» pe care a reprezentat-o pentru englezi introducerea sistemului zecimal, iată-i acum avînd de făcut față, de la 1 aprilie, intrării în vigoare a taxei asupra valorii adăugate (în versiune britanică: Value Added Tax) — sistem unic pentru țările Pieței comune de impunere indirectă pe circulația produselor. Relatînd despre ampla campanie de explicare a mecanismului acestui sistem și a consecințelor sale asupra prețului cu amănuntul, ca și despre afacerile făcute cu acest prilej de comercianți, ale căror magazine au fost luate cu asalt de cumpărătorii speriați de scumpirea prețurilor la o serie de mărfuri (la un magazin londonez de instrumente muzicale, de pildă, s-au vîndut într-o singură zi 60 de pianе, față de 5 în aceeași zi a anului trecut!) agențiile de presă menționează reacțivizarea adversarilor aderării Angliei la Piața comună, care au acum la îndemînă încă un argument: intrarea în vigoare a V.A.T. va provoca o scumpire a costului vieții cu 1 la sută pe insula britanică.

marcel mihalovici

În inima Cartierului Latin, unde fiecare clădire poartă amprenta istoriei, și în care viața pulsează în fiecare ceas al zilei și al nopții, pe Rue du Dragon locuiește una din personalitățile muzicii de astăzi. Numele lui ne e cunoscut nouă și cunoscut melomanilor din lumea întreagă, numele lui se leagă de compoziții pe care enciclopediile și dicționarele muzicii le socotesc capodopere, numele lui este înscris în istoria muzicii contemporane — numele său este Marcel Mihalovici. A pornit de aici, din București, s-a format la temeinică școală românească de muzică, la douăzeci și unu de ani a primit mențiunea onorifică a Premiului Enescu, a fost unul dintre fondatorii Școlii din Paris, profesor la «Schola Cantorum» și în prezent membru corespondent al Institutului Franței. A scris zeci și zeci de lucrări simfonice, opere, muzică de film, intrate în repertoriul orchestrelor și operelor de prestigiu ale lumii, interpretate sub bagheta unor dirijori renumiți precum Ernest Ansermet, Hans Rosbaud, Herman Sercheen, Paul Sacher, Serge Baudo, Manuel Rosenthal, a fost distins cu premii internaționale (anul trecut i s-a atribuit

Marele Premiu al orașului Paris) și este respectat și prețuit ca un maestru.

Omul acesta a păstrat și păstrează nu numai graiul țării din care a pornit și unde revine cu statornicie, dar și o dragoste nespūsă pentru ceea ce e românesc, pentru cultura acestui popor al cărui fiu este. De-a lungul anilor amintirea melosului românesc nu s-a șters din memoria sa și catalogul operelor sale marchează, ca o permanență, prezența compozițiilor cu specific românesc. A fost prietenul apropiat al lui Enescu și al lui Brâncuși. Despre ei doi povestește ore întregi cu savoare și farmec, într-o limbă românească de o frumusețe și de o plasticitate care arată că e un iubitor al literaturii noastre pe care o prețuiește nu ca un amator, ci ca un cunoscător. De-a lungul anilor a donat Bibliotecii Academiei scrisori ale lui Caragiale pe care cu pasiune le-a achiziționat în tot timpul vieții. Și cum spuneam, despre Enescu și Brâncuși mi-a vorbit de atâtea ori și de fiecare dată am impresia că îl ascult încă oară. I-a cunoscut și i-a iubit deopotrivă, a fost ucenicul și prietenul lor, a pătruns în intimitatea ope-

rei acestor doi titani ale căror ultime zile și opere le cunoaște ca nimeni altul. În apartamentul său din Rue du Dragon, în care de-a lungul anilor s-au perindat mari maeștri ai muzicii de la Bela Bartok la Hindemith — un adevărat muzeu — alături de un desen al lui Brâncuși ce îi este dedicat aflăm numeroase fotografii din anii din urmă ai lui Enescu. Iată-l împreună cu distinsa soție a lui Mihalovici, pianista Monique Haas, una dintre partenerile neuitatelor sale concerte de după 1950. Privim emoționați în această casă — în care totul stă sub semnul frumosului și al artei — prezența românească de la Enescu și Brâncuși pînă la partitura unui tînăr confrate sau revista apărută la București în urmă cu o săptămînă. An de an revine în țară, bucuros să-și audă operele interpretate de orchestrele românești, an de an regăsește farmecul și tinerețea Bucureștiului copilăriei și al adolescenței. Iar acolo, în inima Parisului, omul distins, cu timpurile ninse dar cu mersul sprinten și vioi, compozitorul mereu căutător, ce lucrează cu o pasiune și tenacitate tinerească, intelectualul-umanist, omul generos, Marcel Mihalovici vibrează la tot ceea ce pămîntul și sufletul românesc a creat mai ales, așa cum a vibrat toată viața sa dedicată artei și frumosului.

Valeriu RĂPEANU

„războiul încetării focului“

Expresia aparține unui gazetar francez, care a lansat-o pentru a sugera climatul în care a început și, o vreme, a continuat aplicarea Acordului de la Paris privind încetarea războiului și restabilirea păcii în Vietnam. Semnăturile pe Acord erau încă umede, cînd partea americană și, mai ales, partea saigoneză încercau să obstrucționeze înlăptuirea prevederilor convenite, fie interpretîndu-le pe dos, fie ignorîndu-le pur și simplu. Condiționări exterioare Acordului, provocări, nerespectarea termenelor, amenințări, declarații ultimative, presiuni — partea saigoneză nu-și alegea mijloacele pentru a compromite Acordul semnat în fostul Palat Majestic din Paris. Focul încetase, dar focurile continuau și a trebuit angajată o luptă dîrză și clarvăzătoare pentru a transfera Acordul din Rue Kléber pe meleagurile Vietnamului, luptă desfășurată cu toate forțele de R.D. Vietnam și Guvernul Revoluționar Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud.

Și astfel, la peste două luni de la semnare, Acordul prinde viață: a încetat focul, încetează și «războiul încetării focului». Angajamentul militar american a luat sfîrșit. La 29 martie, în jurul orei 15, generalul Frederick Weyand, comandant al forțelor militare americane din Vietnamul de Sud, pleca spre Washington. Se întorcea acasă. Cam tîrziu și nevictorios. Întoarcerea lui ne amintea de sfatul pe care, cu mulți ani în urmă, Walter Lippmann îl dădea președintelui Johnson. În problema vietnameză, spunea Lippmann, președintele pare un ciclist care se îndreaptă spre o prăpastie; dacă rulează mai tare, va ajunge mai repede la marginea ei; dacă se oprește, riscă să se răstoarne; cel mai bun lucru ar fi să se întoarcă. Johnson nu s-a întors. Nixon a reușit să se întoarcă.

Mă întrebați de învățăminte și o să vă răspund că epopeea vietnameză e plină de învățăminte, pe care ziaristii români le-au relevat în multe rînduri. În limita spațiului acestei rubrici, mă voi referi doar la cîteva învățăminte sau «concluzii», cum ziceți dvs.

Un popor, fie chiar mic, este de neînvins dacă își apără cu arma în mînă ființa națională, dacă aruncă în luptă toate forțele — materiale, umane, spirituale — dacă folosește toate mijloacele — militare, politice, diplomatice — pentru salvagardarea independenței și suveranității sale. Unii au spus că forța militară a Americii este prea mare pentru un teritoriu atît de mic, că a desfășura forța militară a Statelor Unite în Vietnam ar fi comparabil cu încercarea de a turna o cisternă de apă într-o ceșcuță. Cred că forța militară americană era prea mare față de o cauză atît de mică, iar cauza sfîntă a Vietnamului a fost mai mare decît puterea lui Weyand.

Încercarea de a determina din afară, prin forță, inclusiv prin forța brutală a armelor, viitorul unui popor este sortită eșecului. Agresiunea Statelor Unite în Vietnam a fost, ani de zile, prezentată ca «ajutor la cerere», «împlinirea unei obligații de aliat fidel», «exercitarea spiritului de alianță». Se mai obișnuiește, chiar în zilele noastre, ca unor acțiuni reprobabile să li se dea cuvinte de împrumut. Dar, cum spunea Engels, poți să spui unei perii de ghiete mamifer, dar asta n-o să faci să-i crească glande mamare. Poți spune unei agresiuni — «ajutor», poți spune amestecului brutal în treburile interne ale altei țări — «spirit de alianță» ori «fidelitate în acțiune», dar asta nu va reduce nici primejdia gravă a intervenției armate, nici volumul daunelor materiale, nici numărul victimelor și nu va face să apară surîsul pe botul tancului.

Și-apoi, se prăbușește încă o dată mitul marilor puteri imperialiste că «universul sînt eu», că realitatea vieții e totuna cu iluzia puterii. Vă amintiți de cocoșul din poveste care se lăuda pretutindeni că soarele răsare datorită cîntecului său din zori și că ar fi suficient ca el să țină într-o bună zi pliscul închis pentru ca omenirea să zacă în întuneric. L-a și ținut închis într-o dimineață, dar soarele a răsărit, totuși!

Ion CĂRJE

vulcanul nestins

Correspondență specială din Paris

A murit într-o dimineață de duminică, după ce cu o zi înainte lucrase. A murit, aflîndu-se în cel de-al 92-lea an de viață, într-o zi de odihnă. Pentru că Pablo Picasso nu putea să-și încrucișeze brațele într-o zi de lucru, nu putea să se oprească decît într-o zi de sîrbătoare, el care, cu o energie clocotitoare, a pictat mii și mii de pinze, fiind cel mai mare muncitor al artei din secolul nostru.

Nimeni nu știe exact cîl a creat acest spaniol născut la Malaga și consacrat la Paris. I se atribuie aproximativ 15 000 de tablouri. Dar la acestea se adaugă sute și mii de desene, gravuri, obiecte din ceramică, sculpturi.

La vîrsta de 9 ani, desenează o scenă de coridă. Fără să știe că întreaga sa viață va fi o luptă, fără să știe că va răsturna, cu privirile sale, străpungătoare ca niște coarne, toate prejudecățile și poncifurile artistice ale epocii sale.

Muncitor de proporții titanice, ca și titanii Renașterii, Picasso descoperă, asemenea înaintașilor săi iluștri, noi forme și culori, creînd fresca imensă, contradictorie și controversată a secolului nostru. El însuși controversat, considerat clasicist, cubist, suprarealist, adulat și injuriat, omagial în cursul vieții cu onoruri de care s-au bucurat doar artiștii de multă vreme dispăruți, Picasso sfida căutările sterile și modelele deșarte, spunînd: «Eu nu caut, eu găsesc».

Muncitor — artist — revoluționar, Picasso reușește să intruchipeze această trinitate desăvîrșită, atînsă doar de puțini creatori în istoria artelor.

În timpul războiului civil din Spania, alături de revoluționari, pictează celebra frescă «Guernica», devenită strigăt al umanității împotriva războiului, împotriva opresiunii și obscurantismului, împotriva fascismului. În 1949, în plin război rece, Picasso desenează «Porumbelul Păcii», simbol optimist și premonitor care face înconjurul lumii.

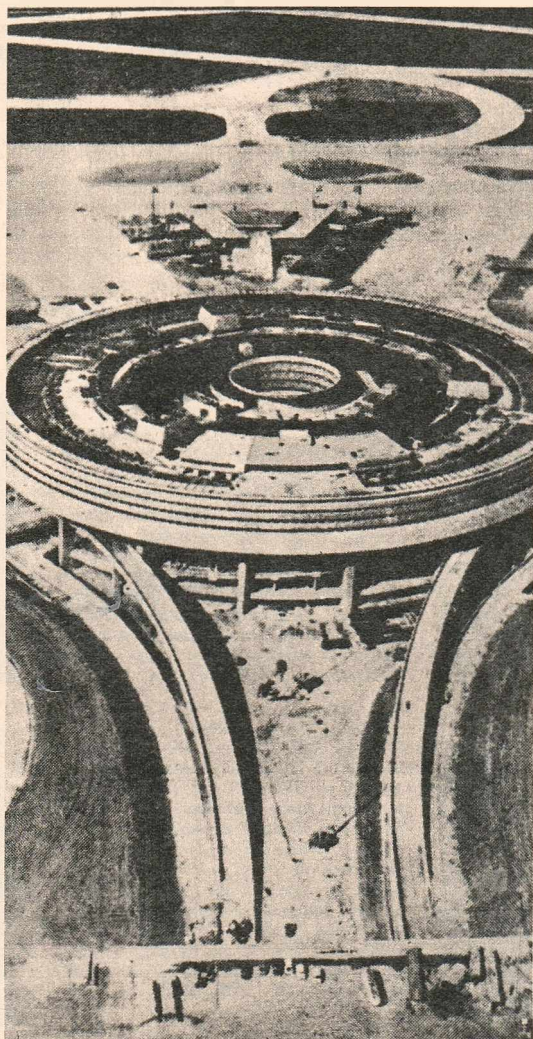
Între aceste date, Pablo Picasso și-a ales drumul. În 1944 devine membru al Partidului Comunist Francez. «Adeziunea mea la Partidul Comunist este consecința logică a întregii mele vieți, a întregii mele opere» — declara el revistei americane «New Masses».

La a 90-a aniversare, Franța, țara sa de adopțiune, l-a celebrat așa cum nici un francez în viață n-a fost celebrat. Pentru prima oară galeriile Luvrului s-au deschis unui artist în viață. Inaugurînd expoziția, președintele Franței, Georges Pompidou, a spus: «Ne aflăm în fața unui soi de vulcan, în continuă activitate... E mai mult decît un pictor; e un creator perpetuu, un transformator. Tot ceea ce atinge e diferit... Totul este modificat de el...»

Acum, vulcanul s-a stins. S-a stins sau, ca atîția vulcani, va izbucni din nou? Picasso nu este dintre acei artiști care mor.

Paul DIACONESCU

Marti, 10 aprilie 1973

aeroportul supersonicelor

Imaginea de față a fost luată la Roissy — în apropiere de Paris — și prezintă clădirea principală a unui nou aeroport, în curs de construcție. Prevăzut a fi dat în funcțiune în 1974 (în prezent se execută lucrările de finisare), acesta poate fi pe bună dreptate considerat un aeroport al viitorului, el fiind destinat supersonicelor de pasageri și înzestrat cu tot ce e mai nou în domeniul traficului aerian.

canină

Patrupedul acesta cu două moduri sigure de a-și exprima fidelitatea față de om — datul din coadă și lătratul — răstoarnă tot mai mult, prin existența lui din ce în ce mai prosperă semnificația expresiei «viață de câine». Într-un «Mondo canes» organizat după toate preceptele îngăduinței și ocrotirii lumii canino-pisicești, «Mondo Umano» se dovedește a fi adeseori mai vitreg cu omul decât cu cel care de atâtea ori a inspirat prin capacitatea sa de suportare a umilinței nu numai compasiunea, ci și toate derivatele adjectivului «cînesc». Rasismul funcționează însă și în specia lor, deoarece nu orice javră sau potaie poate aspira la onorurile acordate unui saint-bernard sau griffon, la răsfățul unui fox-terrier sau pekinez, la respectul unui bulldog sau lup alsacian, la eleganța unui caniche sau basset, sau la atâtea cumsecădenii din partea omului de care se pot bucura celelalte rase: «superioare», de patrupele lătrătoare de la braque pînă la ciobănescul de Brie.

O respectabilă industrie canină își trage prosperitatea din vânzarea de ciini de rasă ieșiți din încrucișări savant puse la cale în crescătoriile de înaltă clasă, care numai în Franța «desfac», anual, un milion de exemplare scoase pe piața societății de consum, cu parte egală la toate cuceririle civilizației umane.

Au apărut tehnici abile în falsificarea mărfii, procedee ingenioase de vopsire a blănil, cabinete medicale specializate în tratarea tuturor bolilor canine, dentiști, coafori, pedichiuriști de patru labe, traficanți de masculi pentru reproducție, saloane de înfrumusețare etc. După ultimul mercurial, pe piața canină franceză prețul mediu al unei javre de sînge albastru este de 500 de franci, iar boala lui Carré, care seceră anual viețile a unei bune jumătăți de milion de ciini, este o adevărată mană cerească pentru crescători. Cui i-a murit cîinele îl plînge, îl îngroapă și își cumpără altul. Un cimitir simandicos se înalță pe un promontoriu de pe malul Senei, în Clichy, iar vizitarea lui este trecută în rîndul curiozităților pariziene, deoarece pare mai «chic» să admiri monumentele funerare și pateticele epitafe de pe pietrele mormintelor cu cîini răposați, decât să încerci o riscantă aventură printre pitoreștii «clocharzi» și hippies de pe sub podurile Senei. Țările Beneluxului au făcut din aceste patrupele cu buletin de identitate și impozite pe fiecare cap urecheat o excelentă marfă de export — ele acoperind sîngure o treime din nevoile pieței occidentale canine. Și, pentru ca tacîmul să fie complet, n-a întîrziat să apară nici industria alimentară de specialitate pentru cei intrați în societatea de consum pe patru labe. Cifra de afaceri a fabricilor de conserve pentru ciini și pisici a depășit anul trecut, numai în Franța, 150 de milioane de franci, cei aproape șapte milioane de «hamham» și cele șase milioane de «miau-miau» — mai mult de prin casa omului decât de pe lîngă ea — lăsîndu-se repede cucerite de publicitatea televizată că nimic nu le poate satisface mai bine gusturile decât produsele «Ami-Chien» și «Canigu» pentru ciini și «Ami-Chat» și «Ronron» pentru pisici. O concurență neloială au încercat prin 1968 firmele americane cu lansarea în Europa a conservelor «Chappi», «Kit și Kat», dar francezii n-au întîrziat să-și arate sfidarea. Pînă la urmă, Unipolul francez a fuzionat cu Quaker Oats-ul american spre desfătarea patrupelelor în perpetuă vrăjmășie care consumă acum în tihnă conservele «Fido-Chat» și «Fido-Chien».

Marketingul canino-pisicesc nu prea poate sonda preferințele clienței sale dar, asupra gustului produselor pe care le lansează, poate încerca teste umane: mii de imigranți, veniți să-și vîndă puterea de muncă în Occident, se hrănesc cu conserve pentru ciini și pisici, acestea fiind ceva mai ieftine decît cele pentru oameni. Să nu-i spunem acestei lumi «Mondo canes»?

Ioan GRIGORESCU

cronica de trei secunde

tăcerea

Nici o veste, nici o veste, nici o veste, nici o poveste, nici un strigăt, nici o vorbă, nici o idee, nici un rînd, nici un gînd, nici un flash, nici un rînd, nici un flash-back, nici o propoziție, nici o șoaptă, nici o premoniție, nici un film, nici un chin, nici un suspin, nici o simfonie, nici o ironie, nici o durere — ci o lungă tăcere, un întins pustiu, o întindere albă, un adînc nimic, o noapte de ibric, de cenzură, de autocenzură, de căluș în gură, muțenie, incremenire, taină, taină totală, mortală, top-secret în jurul celui mai straniu fenomen petrecut anul trecut în lume, scenă apocaliptică în plin centrul Corunei spaniole, chiar în piața «Canton Grande», în plină vară, un stol de păsări necunoscute filfiind și croncănind, lăsînd în urma lui zeci și zeci de ciocuri, o ploaie de ciocuri osoase, negre, îngrozitoare, căzute pe pămînt, printre oamenii speriați, imagine de Goya, coșmar de trei secunde, enigmă pentru zoologi și ornitologi, boală misterioasă — căderea ciocului la păsări în timp ce croncănesc, despre care, de atîta timp, nici o vorbă, nici o veste, nici măcar un poem de viziune al poezilor care au avut cîndva curajul să strige că omul e o pasăre, lăsîndu-mă acum să mă învîrtesc prin casă, să filfiu prin camere, căutînd cu mîna la frunte un punct de reper.

sforăitul

În schimb, știu că veți rîde, știu că mă veți acuza de efecte pitorești —

tocmai pe mine care urăsc de moarte pitorescul — cînd vă voi relata pătania picarescă a lui Heinz Bauer din Köln, cel care a fost lăsat de nevastă pentru că sforăia prea tare în somn. Iar după ce a rămas fără nevastă, omului i s-a demolat casa — prin decret municipal — și s-a mutat în cameră mobilată. De unde a fost evacuat în trei zile, de vecini, pentru «tapaj nocturn». După care s-a dus să se culce într-o carcasă de camion, căci omul era mecanic și avea multe epave de camioane la dispoziție. Aici a intervenit poliția, l-a somat să-și schimbe domiciliul, omul n-a vrut și a încasat 24 de ore-închisoare. Le-a făcut, dar situația lui nu s-a schimbat: sforăitul său naște groază și indignare. Omul nu îndrăznește nici măcar să ceară azil la administrația penitenciară. Cei care au dormit cu el în celulă au amenințat că se revoltă. Nici unui penitenciar nu-i convine o asemenea revoltă profund umană.

Omul recunoaște: «Sforăitul meu nu e un sforăit oarecare — nu încapе îndoiială că sînt omul care face cel mai puternic zgomot din Republica Federală»...

Nu e de rîs. Sînt zgomote lugubre ale ființei, vibrații întunecate, sonorități vitale și ilogice ale adîncului nostru de polipi și glande, la care ne hlizim de nostime ce sînt, uitînd de fiorul pe care ni-l dau pulsațiile de pe alte planete, sunetele cosmice și scîrțitul stelelor. Ce e de rîs în faptul că sforăitul îngrozitor, cumplit, catastrofic al unui om de pe pămînt îmi transmite un fior planetar, un mesaj indescifrabil din cosmos?

Radu COSAȘU

pietă din nou la locul ei

Celebrul grup statuar «Pietà», una dintre capodoperele marelui Michelangelo, și-a reluat locul în capela Bazilicii Sf. Petru din Roma. Grav deteriorată de pe urma loviturilor de ciocan ale unui iresponsabil, la 21 mai 1972, statuia a fost perfect restaurată și expusă din nou pentru public — primul vizitator fiind Papa Paul al VI-lea (în fotografie). De astă dată s-au luat severe măsuri de siguranță: o balustradă nu permite publicului să se apropie la mai puțin de 8 metri, iar grupul statuar propriu-zis este protejat de o vitrină de 20 de tone și un sistem de alarmă bazat pe raze infraroșii.

oameni despre care se vorbește

CLODOMIRO ALMEYDA (n. 1923), ministrul de externe al Republicii Chile, comentînd întrunirea de la Quito a Comitetului economic al O.N.U. pentru America Latină și reuniunea Comisiei speciale de coordonare latino-americană de la Bogota a apreciat că acestea «demonstrează un acut reviriment al continentului latino-american». Totodată, în legătură cu sesiunea din aceste zile a Adunării Generale a Organizației Statelor Americane, Almeyda a evidențiat necesitatea revizuirii sistemului de relații inter-americe promovate de O.S.A.

PIERRE-PAUL SCHWEITZER (n. 1912), directorul general al Fondului Monetar Internațional timp de 10 ani, și-a anunțat oficial intenția de a părăsi acest post la 31 august, odată cu expirarea celui de-al doilea mandat al său. Se confirmă, astfel, zvonurile insistente, lansate de cîtiva vreme de cercuri financiare americane, privind demisia lui Schweitzer, oglindind, în fapt, hotărîrea S.U.A. de a nu-i mai accepta un al treilea mandat, datorită unor divergențe de vederi privind reforma sistemului monetar internațional.

HUAN CEN (n. 1907), membru al C.C. al P.C. Chinez, fost ambasador al R.P. Chineze în Ungaria (1950-1954), în Indonezia (1954-1961) și, în ultimul timp, în Franța, a fost numit în fruntea Biroului de legătură al țării sale la Washington. Anunșînd stîrea, observatorii de presă apreciază că alegerea de către S.U.A. și R.P. Chineză a unor diplomați binecunoscuți pentru a conduce birourile de legătură de la Pekin și respectiv Washington, oglîndește importanța pe care le-o acordă guvernele celor două țări.

VANESSA REDGRAVE (n. 1937), binecunoscuta actriță engleză («Blow-up»), a apărut ca «vedeta» procesului de la tribunalul din Bow Street (Londra) în care au fost implicați cei 10 suspecți irlandezi arestați pe aeroportul Heathrow la cîteva ore după atentatul din centrul capitalei britanice în «joia sîngeroasă». Vanessa Redgrave a cerut, prin avocatul său, punerea lor în libertate, anunșînd că este gata să depună o cauțiune importantă. Tribunalul a opus un refuz categoric acestui demers neașteptat.

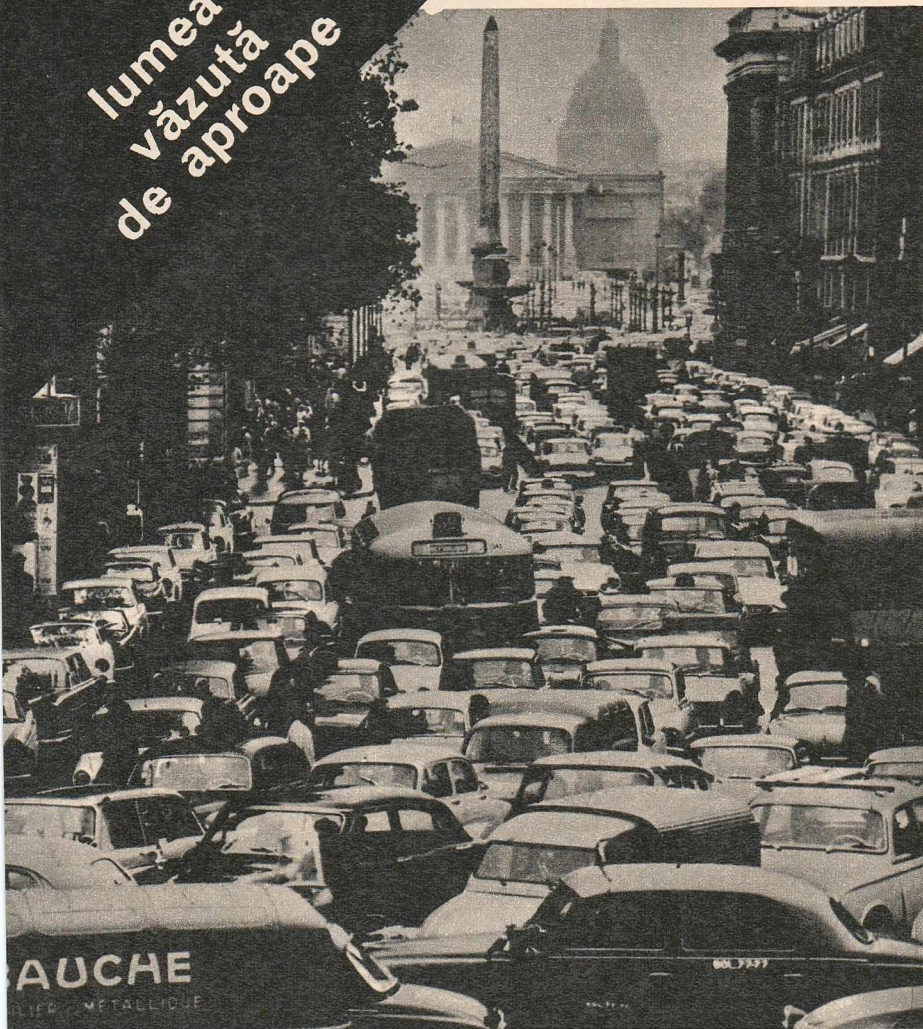

ZULFIKAR ALI BHUTTO (n. 1928), președintele Pakistanului, s-a întîlnit cu liderii partidelor de opoziție pentru a găsi o ieșire din impasul intervenit în dezbaterile și definitivarea proiectului noii Constituții a țării, în Adunarea Națională, ale cărei lucrări au fost boicotate de deputații aparținînd acestor partide. Reluarea dialogului n-a fost posibilă decît după ce șeful statului pakistanez a ordonat eliberarea tuturor persoanelor arestate în urma incidentelor ce au avut loc la Rawalpindi cu prilejul unui miting al partidelor de opoziție.

TRUONG DINH DZU (n. 1917), jurist saigonez, contracandidat la alegerile prezidențiale din 1967, arestat și condamnat pentru că în timpul campaniei electorale a pledat pentru inițierea de convorbiri de pace cu Frontul Național de Liberare, a fost amnistiat printr-un decret al șefului regimului de la Saigon, Nguyen Van Thieu. Faptul, anunțat înaintea plecării lui Thieu în Statele Unite, este apreciat de observatori ca o încercare a acestuia de a-și înfrumuseța imaginea în ochii opiniei publice americane.

**lumea
văzută
de aproape**

▲ Rue Royale din Paris, la orele de vîrf ale traficului. Stai și te întrebi: cum te poți deplasa mai repede — cu automobilul, sau mergînd pe jos?

Ca și oamenii, orașele au propria lor personalitate.

Ca și oamenii, orașele au un nume, un trecut sau numai prezent și viitor.

Spre deosebire de oameni, orașele se recomandă noilor sale cunoștințe nu declinîndu-și ostentativ identitatea — prin cine știe ce plăci indicatoare: leagăn al civilizației antice, păstrător al comorilor Renasterii etc., etc. — identitate pe care unii muritori de rînd obișnuiesc s-o confunde cu funcția ca și cînd Ion, Giovanni sau John nu s-ar putea pronunța decît asociat cu titlul de noblețe al unei munci neapărat de conducere.

Orașele și se prezintă simplu, etalîndu-și la vedere frumusețea și monumentele, dar mai ales prin intermediul străzii. Aceasta nu este o noțiune abstractă, căci strada înseamnă viață, înseamnă tradiții, reflectă ca într-o oglindă retrovizoare lumea așa cum este, cu luminile și umbrele ei, cu bucuriile și necazurile zilnice, o lume văzută de aproape și nu prin luneta detormantă a prejudecăților.

Dintr-o călătorie te întorci întotdeauna mai bogat. Nu fizic, ci spiritual. Ce cunoș-

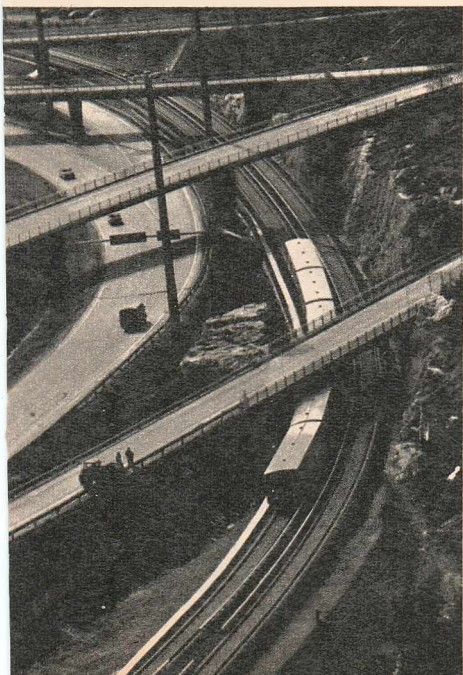
teai din lecturi sau din auzite ai putut să treci prin filtrul minții și al inimii, plimbîndu-ți pașii prin sălile unui muzeu, admirînd măreția unui monument peste care au suflat vînturile istoriei, umblînd înfiorat la gîndul că, pe unde calci, au fost înaintea ta corifeii ai culturii universale. Uneori, grijuliu ca amintirile să nu se topească în neantul uitării, îți immortalizezi prezenta rezemat de zidul Colosseumului din Roma, lîngă Turnul Londrei sau mîngîind trupul de bronz al Miciei Sirene din Venetia Nordului, Copenhaga. În ochii amicilor, o fotografie pe viu, de la fața locului, înseamnă mult mai mult decît orice impresie de călătorie, decît o mie de ilustrate cumpărate la chioșc.

Dintr-o călătorie te poți întoarce mai sărac, nu fizic, ci spiritual, dacă în orașul străin unde ai poposit nu ai cunoscut, pe lîngă locurile înscrise în ghiduri, și strada. Înseamnă că ai trecut cu pas de turist american pe lîngă viață, pe lîngă oameni.

Nu poți să spui că ai fost la Roma dacă nu ai hoinărit prin Transtevere, acolo unde oamenii au făcut din stradă o tribună liberă de discuții, dacă nu te-ai lăsat purtat de valul mulțimilor fremătătoare din Piazza del Popolo, adunate la marile demonstrații ale muncitorilor greviști ori ale tineretului hotărît să bareze calea neofasciștilor. Ai fost un simplu pasager prin Cetatea Eternă dacă nu ți-ai petrecut clipele de răgaz pe claviatura de piatră din Piazza di Spagna unde studenții discută despre politică și viitor cu aceeași seriozitate cu care își îmbrățișează iubitele. Adevărata stradă italiană nu este cea înfățișată în «Dolce vita», ci eroina întîmplărilor din «Roma, orele 11», «Miracol la Milano» sau «Hoții de biciclete».

Am văzut în Italia o stradă dintr-un oraș sicilian — Partinico îi spune. Pe dreapta și pe stînga, erau case scunde, albite de soarele arzător al sudului. Pe sub bătrîne portaluri nu treceau nici modernele autobuze cu etaj și nici limuzinele Alfa Romeo, ci căruțe trase de catiri. Oamenii, îmbrăcați în negru. Femeile, cu broboade negre. Se duceau spre

▲ De curînd a fost inaugurată în capitala finlandeză — Helsinki — prima linie de metro, care are o lungime de trei kilometri și este una dintre cele mai moderne din lume.

STRADA

Corleone la o demonstrație. Răbdarea umpluse paharul. Mezzadri porneau să ocupe cu forța pămînturile moșierilor mafioți. În fruntea căruțelor trase de catiri, pășea Danilo Dolci, scriitorul, autorul «Anchetei la Palermo». Netemător de amenințări, el dorea să arate că nu numai la Eboli s-a oprit Christosul celor nevoiași, cum spunea Carlo Levi, ci și la Partinico. Orașelul atît de aproape și totuși atît de departe de străzile opulente de la Palermo.

Parisul adevărat nu-ți va fi evocat nici de Guide Bleu și nici de etichetele marilor hoteluri lipite pe geamantan. El îți va rămîne încrustat în marmura amintirilor prin ceea ce ai văzut în Cartierul Latin, la Saint-Germain-des-Prés, lîngă pictorii care au transformat trocuarele în șevalete, în vîltoarea amețitoare a fluviului metalic al mașinilor, unde tu, pietonul, te simți o biată frunză.

După cum Soho-ul londonez nu înseamnă cartierul pierdutei cum vor să demonstreze traficanții de literatură pornografică, ci și locul unde vin să se întâlnească, să-și spună amărăciunile vieții muncitorii de culoare, emigranții de peste mări și țări, pierduți în marea metropolă.

S-a deschis de curînd la Düsseldorf, în Republica Federală Germania, o expoziție de fotografii cu o tematică inedită: «Strada ca formă de conviețuire». În informația

timpul mării epoei a reconstrucției, cum-părau cele dintii flori ale păcii. Pe strada răscolită de bombele avioanelor americane, trecea un grup de foști prizonieri — piloți ai aviației Statelor Unite, cei ce au presărat ruinele, acum eliberați de autoritățile nord-vietnameze.

Cea de-a doua fotografie o prezintă în prim plan pe cunoscuta actriță americană Jane Fonda în mijlocul unor militanți progresiști participanți la o demonstrație de protest împotriva sosirii în S.U.A. a șefului administrației de la Saigon.

De unde se vede că astăzi, strada americană nu înseamnă doar zgîrie-nori și magazine de lux, vile și grădini ca-n filmele fabricate de industria de iluzii a Hollywood-ului, ci înainte de toate oameni adevărați și conștiințe vii, nu suflete moarte.

Ca și oamenii, orașele au propria lor personalitate. Pe care le-o conferă înainte de toate strada, cu tulburătoarele ei imagini ale marelor umane, pornind la ceasurile dimineții spre fabrici și uzine, spre birouri și magazine, cu fluxurile și refluxurile lup-telor și demonstrațiilor pentru democrație și progres, pentru o viață mai bună. Strada reflectă, ca într-o oglindă retrovizoare, lumea văzută de aproape, cu luminile și umbrele ei.

Ion MĂRGINEANU

▲ Armonie ciudată între modern și vechi pe străzile orașului San Francisco, a cărui populație depășește trei milioane.

publicată în «Contemporanul» de săptămîna trecută se arată că alături de instanțanele pe care aparatul fotografic le poate surprinde pe orice stradă din lume, numeroase imagini prezintă fie strada ca loc de acțiune — demonstrații, greve — fie invadarea ei de expansiunile automobilului. Expoziția încearcă să sugereze ce ar trebui să fie strada în viitor: un mijloc de comunicare între oameni.

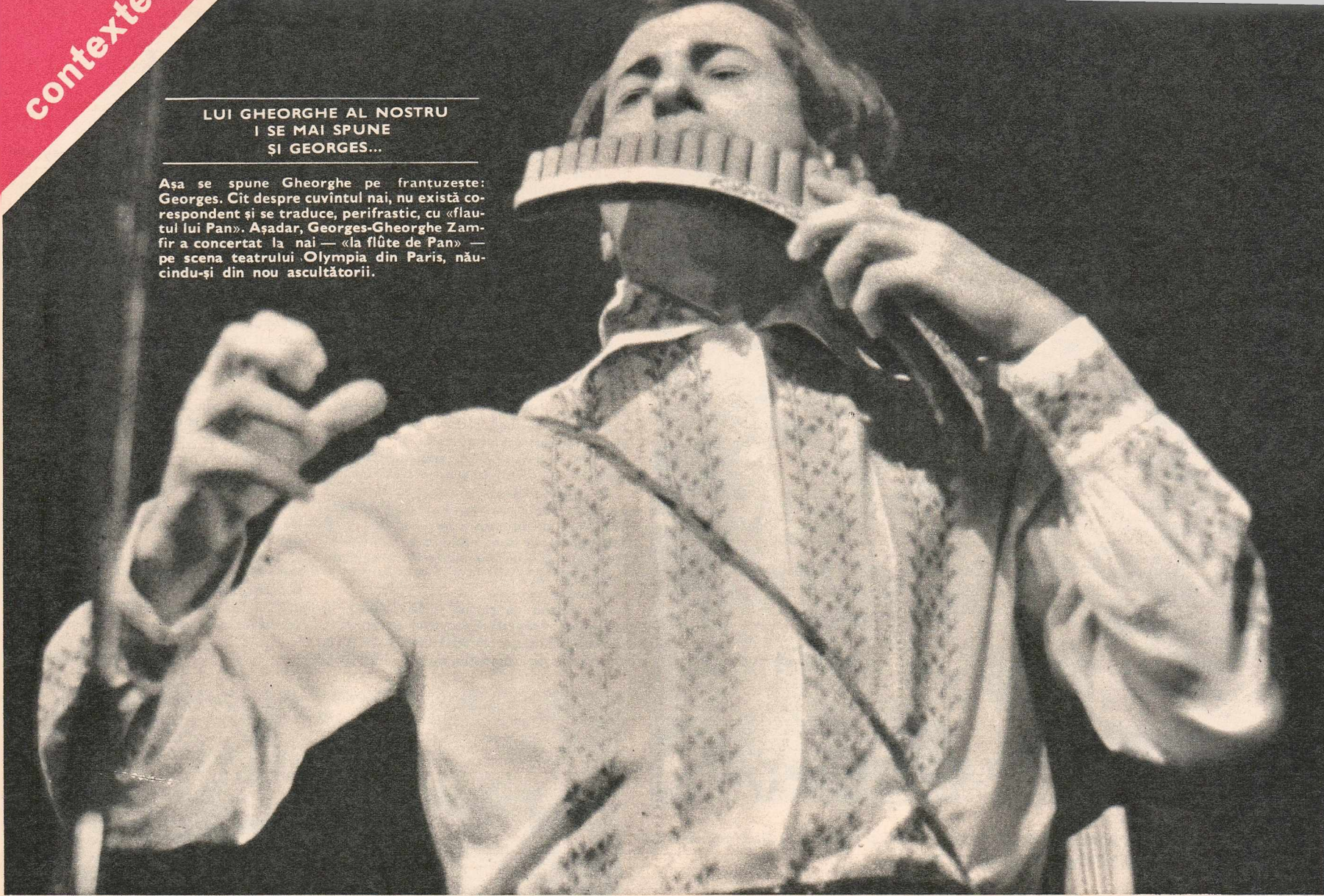
Nu știu dacă în rîndul imaginilor găzduite la Düsseldorf se află și două fotografii pe care le-am văzut de curînd. Una înfățișează o stradă din Hanoi. Printre casele în ruină, cetățeni ai capitalei Republicii Democratice Vietnam lăsîndu-și pentru o clipă lucrul din

▲ Pitoresc napolitan. Ulicioarele înguste ale unor cartiere mai puțin centrale s-au transformat într-un bazar sui-generis.

LUI GHEORGHE AL NOSTRU
I SE MAI SPUNE
ȘI GEORGES...

Așa se spune Gheorghe pe francezește: Georges. Cît despre cuvîntul nai, nu există corespondent și se traduce, perifrastic, cu «flautul lui Pan». Așadar, Georges-Gheorghe Zamfir a concertat la nai — «la flûte de Pan» — pe scena teatrului Olympia din Paris, năucindu-și din nou ascultătorii.

REZERVAT PENTRU
«MAREA FRESCĂ»

Inchipuiți-vă marea sală a Ateneului român fără fresca circulară care-i împodobește pereții. Așa a fost timp de o jumătate de veac. La inaugurarea de la 19 martie 1888, admiratorilor splendidului interior al celei mai mari săli de spectacole din Capitală li se rezervase nedorita lectură a unor litere aurite, lăbărțate, pe friza circulară, lungă de 75 de metri: Loc rezervat pentru marea frescă. «Înțelepții» timpului s-au grăbit atunci să acrediteze ideea că o astfel de lucrare n-ar putea fi făcută decît de un artist străin; ai noștri fiind, dragă Doamne, prea neînsemnați. Dar cînd un pictor francez și-a formulat preten-

țiile, înțelepții au amuțit; de unde să se ia atîția bani? În 1924, ivindu-se un donator, s-a apelat la pictorul Mirea. Acesta a început executarea machetelor, dar, pe parcurs, donatorul anunțat a murit și odată cu el s-a dus și speranța realizării frescei. După mai bine de zece ani se găseseră, în fine, banii necesari și artistul indicat, adus tot din străinătate, românul Costin Petrescu, pe atunci profesor de artă în Franța (recunoscut ca cel ce a reînviat fresca în occidentul european). În patru ani de muncă (lucrarea a fost începută la 11 septembrie 1933 și terminată la 22 aprilie 1937), acest mare artist a realizat valoarea lucrare care ne desface astăzi privirile — fresca evocînd 25 de mari etape din istoria neamului nostru, de la Traian (colonizarea Daciei) și pînă în epoca modernă de întregire a neamului. Inaugurarea i s-a făcut la 19 martie 1938.

ÎMPOTRIVA
GRIPEI...

Puțini sînt cei ce știu că gripa, departe de a fi o banală viroză, este cea mai răspîndită dintre bolile virotice (între 1960 și 1969, anual, numai în țara noastră s-au semnalat 2-4 milioane cazuri viroze respiratorii), că produce anual numeroase cazuri mortale mai ales printre copiii nou-născuți și bătrîni și determină mari pagube economice (milioane de zile de muncă pierdute, scădere — este adevărat nu todeauna de lungă durată — a capacității de muncă fizică și intelectuală) etc. Iată de ce, în lumea de azi,

în numeroase institute și laboratoare se dă o mare atenție virusurilor gripale (se cunosc mai multe tipuri) și se fac mari eforturi de a se găsi metode eficiente de combatere, mai ales vaccinuri operante. Această din urmă problemă, vaccinarea anti-gripală, a reprezentat în ultimele luni obiectul multor articole (din care unele contradictorii) în numeroase ziare și reviste.

Redactorul nostru, Sandu Naumescu, s-a adresat în această privință profesorului doctor docent NICOLAE CAJAL, membru corespondent al Academiei R.S. România, directorul Institutului de virologie «Ștefan S. Nicolau», institut unde viru-

surile gripale reprezintă o preocupare importantă.

Cu acest prilej, d-sa a declarat printre altele:

Într-adevăr, în Institutul de virologie, de mai mult de 16 ani virusurile gripale preocupă o bună parte din colegii și colaboratorii mei. Încă din 1957, în institutul nostru s-a realizat un vaccin original preparat pe oul de găină embrionat și care a fost aplicat cu succes de doctor Adelina Derevici și colaboratorii din acea perioadă.

Recent, colaboratorii mei, doctor Dan Sărățeanu, doctor Alexandru Petrescu, doctor Alexandru Bronițki, doctor Sanda Mihail și alții, au realizat un foarte bun vaccin în care virusul

Lucrurile nu stau pe loc. Trebuie să recunoaștem că emisiunile de televiziune se perfecționează, iar comentarii și reporterii capătă pe zi ce trece profilul lor tot mai distinct. Destui dintre telespectatori se mențin însă în aceeași stare de blazare, deschizând televizorul mai mult pentru că e ora X și nu atât pentru că este o emisiune realizată de Y.

Este o nedreptate ce o facem acelor slujitori ai micului ecran, care și-au câștigat cu timpul, pe merit, un renume. Ei se impun datorită seriozității și talentului cu care-și fac meseria.

Despre un asemenea crainic vreau să vorbesc. Ii cunoaștem glasul, îi știm fraza. Datorită lui, de multe ori, am înțeles ceea ce micul ecran nu ne arăta, împreună cu el ne-am bucurat de multe succese obținute de reprezentanții noștri peste hotare, prin el am îmbrățișat — acolo, departe — drapelul țării, ridicat nu o dată pe cel mai înalt catarg.

Duminică trecută s-a întrecut pe sine, atunci când a comentat întrecerea hipică de la Liverpool, întrecere care se dispută de peste un secol.

Fără doar și poate, întrecerea era pasionantă, dar marele merit al comentatorului a fost acela că a știut să ne atragă atenția asupra momentelor cheie din întreaga desfășurare a cursei, solicitându-ne atenția spre acele puncte din întregul ecran unde senzația se întâmplă ceva.

Glasul lui Cristian Țopescu creștea pe măsură ce caii se apropiau de potou, reușind să ne transforme pe noi — liniștii telespectatori — în adevărați și direcți participanți. Datorită lui am înțeles, odată cu jockeyul lui Gray Sombrero, că alergarea nu mai poate fi câștigată de el. Dar mai presus de toate, în acea zi de odihnă, am simțit că iubim calul, acest animal credincios omului, care greșete numai atunci când nu este cu iscusință condus.

Dan BĂRLĂDEANU

CEEA CE NU S-A SPUS DUMINICĂ

- Este cea mai veche cursă de steeple chase (cursă de obstacole) din lume.
- Traseul măsoară 4 mile 856 iarzi, adică 7,218 kilometri.
- În 1837 a avut loc prima cursă.
- Pot participa cai de 6 ani, sau mai bătrâni, care au mai câștigat în steeple chase.
- De-a lungul traseului sînt 16 obstacole care într-o cursă sînt trecute de 2 ori.
- Cel mai populat start: 66 cai (în 1929).
- Cei mai mulți cai ajunși la potou: 18 (în 1947).
- În 1928 doar 2 cai au terminat cursa.

Anul acesta

- Cai sosiți: 20 (record)
- Locul I «Red Rum» (Brian Fletcher)
- Locul II «Crisp» (Richard Pitman) la 3/4 de lungime
- Locul III «L'Escargot» (Tammy Carberry) la 25 de lungimi

gripal este inactivat prin formol și care, administrat pe cale nazală, produce o diminuare a îmbolnăvirilor, de 3-4 ori, comparativ cu cei nevaccinați.

Anul trecut vaccinul a fost administrat cu bune rezultate pe aproape 100 000 oameni. El s-a dovedit nereactogen, excelent tolerat și, repet, cei vaccinați au rezistat bine la gripă, protecție circa 70%. Mai mult, un fapt mai nou încă nesublințiat suficient: administrat mai ales la copiii mici și la bătrâni pe cale bucală (pe o bucată de zahăr sau în puțin ceai) a dat rezultate deosebit de valoroase. Considerăm că acest din urmă amănunt deschide

interesante perspective pentru noi acțiuni de vaccinare, pentru eventuale vaccinări complexe etc. Acțiunea sa, în această administrare, ca de altfel și pe cale nazală, considerăm că se bazează pe apariția în organismul celui vaccinat nu numai a anticorpilor specifici, dar și a unei substanțe antivirale, cunoscută sub denumirea de interferon.

Cercetările colaboratorilor mei din institut continuă intens în vederea îmbunătățirii și perfecționării vaccinării antigripale și pentru realizarea unor vaccinuri asociate, complexe. Sperăm în curând să vă putem vorbi despre alte noi succese în această problemă.

pentru reducerea numărului de accidente rutiere

În domeniul circulației — căutarea noului, a soluțiilor și metodelor care să sporească eficiența activității preventive urmărește realizarea unui obiectiv de importanță deosebită: reducerea numărului de victime în accidentele de circulație, micșorarea pagubelor materiale care se produc ca urmare a evenimentelor rutiere, sporirea gradului de siguranță și confort în circulație.

Un mijloc eficient de prevenire a evenimentelor rutiere îl reprezintă consfătuirile organizate de miliție și filialele A.C.R. cu șoferii amatori ce au loc în orașele țării. Se analizează modul cum s-a circulat în sezonul trecut, se face «radiografia» unor evenimente rutiere întâmplătoare în localitățile respective, se prezintă punctele periculoase de pe arterele din zonele respective, insistându-se asupra măsurilor care trebuie luate de șoferi pentru prevenirea accidentelor etc. Aceste ședințe reprezintă o bună «școală» pentru șoferi, înaintea confruntării cu lunile de circulație maximă.

După cum se știe, mai mult de 50% din victimele accidentelor de circulație sînt pietoni. În marea majoritate a cazurilor vina pentru accidentarea lor o poartă înșiși pietonii. Regretabil este că, în ultimii ani, chiar în condițiile scăderii numărului general de accidente, «evenimentele cu pietoni» au fost în permanență recrudescență.

Pentru contracararea acestui fenomen au fost și vor fi întreprinse numeroase măsuri. Este necesar însă ca instruirea cetățenilor pentru a respecta regulile de circulație să constituie în mai mare măsură o preocupare a conducerii întreprinderilor și instituțiilor. Este foarte bine că unii directori de întreprinderi se îngrijesc îndeaproape de protejarea salariaților contra accidentelor, dar este insuficient (și paradoxal) că această preocupare merge doar pînă la poarta întreprinderii. Dacă la cîteva zeci de metri de uzină, un salariat, din pricina ignorării normelor rutiere, este omorît sau rănit grav într-un accident de circulație, faptul nu prezintă interes pentru conducerea întreprinderii din care face parte?

Organizarea periodică în întreprinderi a unor scurte expuneri pe teme de circulație încheiate de prezentarea unor diapozitive instructive reprezintă o metodă care a dat rezultate pozitive în prevenirea accidentelor rutiere.

Concursurile cu tematică rutieră organizate în școli au demonstrat interesul deosebit al tinerei generații pentru circulație, pentru automobilism. Micii pietoni au arătat că știu mai bine regulile de circulație decît unii șoferi.

În cadrul institutelor de învățămînt ar trebui să existe mai multă preocupare pentru elevii din clasele mari și pentru studenți, din rîndul cărora un procent nu lipsit de însemnătate înalcă frecvent regulile de circulație. Statisticile rutiere arată și ele de altfel că această categorie de pietoni este mai mult angajată în accidente decît elevii la care m-am referit mai sus.

Prezentarea unor scurte și atractive expuneri pe teme de circulație însoțite de filme în tabere de vară pentru studenți reprezintă numai una din formele de inițiere rutieră ce ar putea fi folosite cu succes în acest sezon.

Bicicleta, acest vehicul ușor și suplu, este tot mai mult utilizat de tineret și acest lucru este fără îndoială un lucru foarte bun. Tinerii nu trebuie să uite însă că odată așezați pe șaua bicicletei devin conducători de vehicul obligați să respecte numeroase reguli rutiere de care depinde viața lor și a altora.

Învățînd din copilărie regulile de prioritate, depășire, cunoșcînd bine marcajele, indicatoarele, cîl de ușor le va veni tinerilor la volanul mașinii!

Parcul — școală de circulație — reprezintă un mijloc splendid de aprofundare a normelor rutiere. Nu sînt neapărat necesare asemenea parcuri cu piste asfaltate, cu indicatoare elegante etc. Pe terenul de sport pot fi amenajate «străzi», «intersecții» conturate cu vopsea, «marcaje» (din cordoane de plastic) unde micii bicicliști să învețe practic normele rutiere sub îndrumarea unor profesori care cunosc bine regulile de circulație (de preferință posesori ai permiselor de conducere).

Șoferii tineri de autovehicule grele reprezintă în țara noastră aproape 50% din totalul conducătorilor auto profesioniști. Este și firesc ca preocuparea pentru perfecționarea lor să constituie o preocupare principală pentru conducerea unităților de transport, pentru organizațiile de tineret. În contextul acestor preocupări se înscrie și concursul «Stăpîni pe volan» devenit tradițional, organizat de C.C. al U.T.C., Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor și Ministerul de Interne pentru tinerii șoferi. Această emulație a scos la iveală mii de reale talente, a contribuit din plin la îmbunătățirea pregătirii tehnice și în domeniul cunoașterii normelor rutiere de către tinerii șoferi.

Concursul profesional e deschis însă pentru toate vîrstele. Nu ar fi cazul acum să se organizeze asemenea acțiuni și pentru șoferii de transport în comun, pentru cei care conduc autotururi, pentru tractoriștii rutierii?

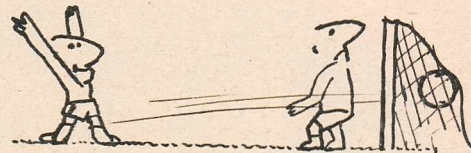
Trebuie luate toate măsurile ca acțiunea de verificare tehnică anuală ce se desfășoară cu intensitate sporită în aceste luni să ducă la depistarea pînă la cele mai mici amănunte a defecțiunilor tehnice a autovehiculelor. Tendința unor lucrători din atelierele de verificare — sprijiniți de irresponsabilitatea unor posesori de mașini de a transforma această deosebit de importantă acțiune într-un formalism, trebuie combătută printr-un control permanent în primul rînd din partea factorilor de răspundere din unitățile respective. Sînt cazuri în care nu se acordă atenția cuvenită și altor aspecte privind starea tehnică a autovehiculelor. Numai așa se explică de ce les pe poarta acestor unități mașini «verificate» cu tobe de eşapament sparte sau cu tobe procurate special pentru a produce un zgomot asurzitor, apreciat de unii ca «sportiv», cu pneurile uzate pînă la pinze, care emană gaze mult peste limita normală, cu numere de înmatriculare deteriorate sau confecționate contra normelor legale etc.

Verificarea tehnică anuală oricît de minuțios ar fi ea efectuată nu dă garanția că autovehiculul va fi perfect în permanență. El trebuie controlat periodic, orice defecțiune cît de mică trebuie să fie imediat eliminată.

Principala «rezervă» de reducere a numărului de accidente este însă atitudinea responsabilă față de circulație și regulile ei a fiecărui conducător de vehicul, a fiecărui pieton.

Colonel Victor BEDA
șeful Direcției circulației
din Inspectoratul general al miliției

Cuvinte încrucișate

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										

un careu... bun

ORIZONTAL: 1) Bună-cuviință — Cel mai bun. 2) Bun, rău — Bunătate. 3) Bine conservat — Cu bună dispoziție. 4) Bunuri gospodărești. 5) Pușcași buni! — Stîrnesc buna dispoziție... — și la Paris. 6) Un om, ca toți oamenii — Aleee! — Tipsie. 7) Te face bine — Cea mai bună băutură. 8) Una... bună — Un adevăr spus pe jumătate! 9) De bună-credință (fig.) — Sînt bune pentru cusut. 10) Insușirea de a fi bun — Număr redus. 11) Bun — E bună pe varză.

VERTICAL: 1) Apă bună de Băut — Capul bunicului! 2) Indiferent cine — Petrecut la urmă! 3) Ma-

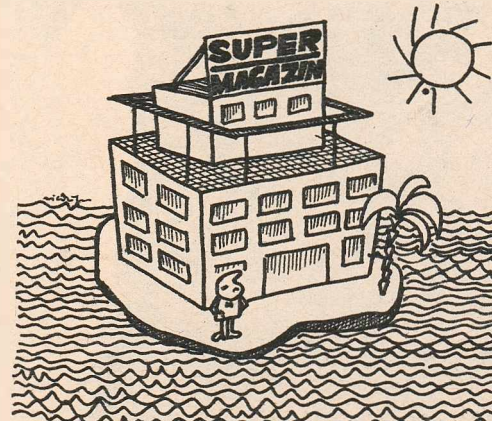
terie primă pentru îmbărcămînta de cea mai bună calitate — A certa (fig.). 4) Sînt bune la despicatul lemnelor — Mărgean. 5) Bunele sale servicii sînt puse în slujba unui minor — Drojdie. 6) Un om, ca toți oamenii — Aleee! — Tipsie. 7) Orășel în Pakistan — Nota diapazonului. 8) Artiști sau sportivi foarte buni — Bunul plămînilor. 9) Întrebare stas! — Centrat. 10) Corp de balet! — De bună seamă. 11) Noroc bun! — Nu-i bună (mold.).

Adam STOICA

Dicționar: VUR

Dezlegarea jocului «CALEIDOSCOP», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) GROENLANDA. 2) AEGEUS — ARID. 3) LALEA — ABACE. 4) S — ISNAF — MIC. 5) WAN — TREMA — O. 6) ORZOACA — BR. 7) RAID — PT — IR. 8) TM — ADA — SLEP. 9) HAP — E — APOLO. 10) Y — ULAN BATOR. 11) SCOLASTICI.

EFICIENȚA COMERCIALĂ

Ioan Victor DRĂGAN

La Wounded Knee, în 1973, ca și la Alcatraz, în 1970 (în colțul din dreapta sus), o aceeași revendicare: dreptul acestor «americani uitați» la existență demnă «într-o Americă albă».

universul

